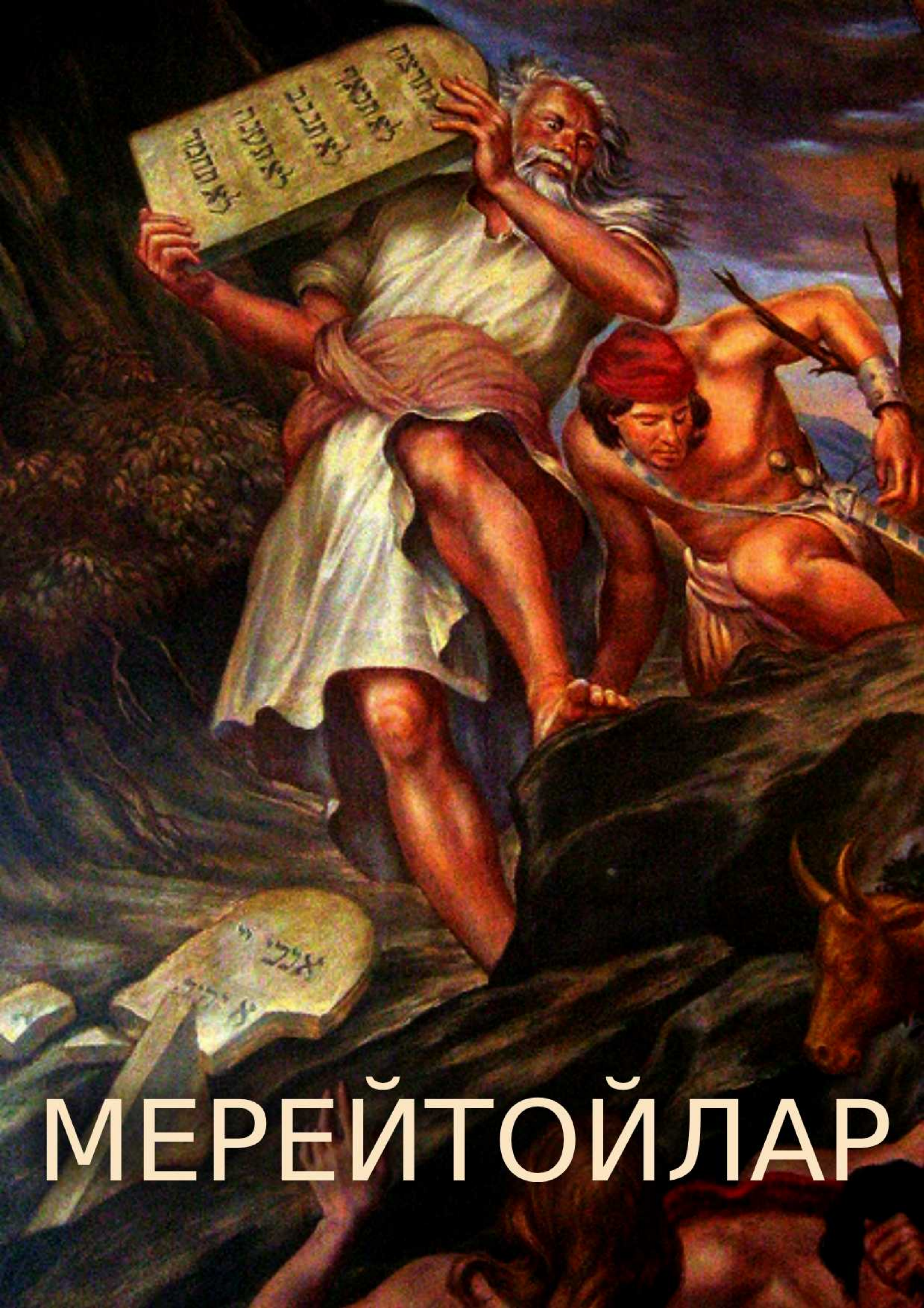

МЕРЕЙТОЙЛАР

1-ТАРАУ

1 Исраил халқының Мысырдан шыққан бірінші жылының үшінші айында, айдың он алтыншы күні [2450 Anno Mundi] Құдай Мұсаға былай деді: «Маған тауға шық, сонда Мен саған заң мен өсиет жазылған екі тас тақтайша беремін, оларды сен оларға үйретуің үшін жазып қойдым».
2 Мұса Құдай тауына көтерілді, ал Жаратқан Иенің даңқы Синай тауына келіп тоқтады, ал бұлт оны алты күн бойы көлеңкелендірді.
3 Жетінші күні Ол бұлттың арасынан Мұсаны шақырды, сонда Жаратқан Иенің даңқы таудың басында жалындаған от сияқты көрінді.
4 Мұса Тауда қырық күн, қырық түн болды, ал Құдай оған заң мен куәліктің барлық күндерінің бөлінуінің алғашқы және кейінгі тарихын үйретті.
5 Ол былай деді: «Осы тауда айтатын әрбір сөзіме жүрегіңді бұрып, кітапқа жазып қой. Солай ұрпақтары бүгін Синай тауында Өзім мен сендердің араларында жасасқан келісімді бұзып, жасаған барлық зұлымдықтары үшін Мен оларды қалай тастап кетпегенімді көрсін».
6 Осының бәрі олардың басына түскенде, олар Менің барлық шешімдері мен барлық істерінде олардан әділ екенімді түсінеді және Менің олармен шынымен бірге болғанымды түсінеді.
7 Мен бүгін саған жариялап отырған осы сөздердің бәрін өзіңе жазып ал, өйткені Мен оларды ата-бабалары Ыбырайымға, Ысқаққа және Жақыпқа ант беріп: «Сенің ұрпағыңа сүт пен бал ағып жатқан жерді беремін» деп ант берген жерге кіргізбес бұрын, олардың бүлік шығаратынын және тоң мойынсұнбайтынын білемін.
8 Олар жеп-ішіп, тойып, өздерін ешбір қиындықтан құтқара алмайтын бөтен құдайларға бет бұрады. Бұл куәлік оларға қарсы куәлік ретінде естіледі. Өйткені олар Менің барлық өсиеттерімді, тіпті оларға бұйырғандарымды ұмытып, басқа ұлттардың соңынан еріп, олардың лас істеріне, ұяттарына еріп, құдайларына қызмет етеді, ал бұлар олар үшін қылмыс, азап, қайғы-қасірет және тұзақ болады.
9 Көп адам құрып, тұтқынға түсіп, жаудың қолына түседі, себебі олар Менің жарлықтарым мен өсиеттерімді, келісімімнің мерекелерін, демалыс күндерімді, олардың ортасында Өзіме арнап киелі еткен киелі орнымды, жердің ортасында Өзіме арнап киелі еткен шатырым мен киелі орнымды тастап кетті. Мен оларды сол жерге өз есімімді қойып, сол жерде тұру үшін киелі еткенмін.
10 Олар өздеріне биіктеу жерлерді, тоғайларды және ойылған мүсіндерді жасап, әрқайсысы өз мүсініне табынып, адасып, балаларын жын-перілерге және жүректерінің адасушылық істеріне құрбан етеді.
11 Мен оларға қарсы куәлік беру үшін куәгерлер жіберемін, бірақ олар тыңдамайды, куәгерлерді де өлтіреді, заңды іздейтіндерді қудалайды, және олар менің көз алдымда зұлымдық жасау үшін бәрін жойып, өзгертеді.
12 Мен олардан бетімді жасырамын, оларды тұтқындау, олжа және жалмау үшін басқа ұлттардың қолына тапсырамын, оларды жердің ортасынан қуып шығарамын және басқа ұлттардың арасына шашыратамын.
13 Олар Менің барлық заңымды, барлық өсиеттерімді және барлық шешімдерімді ұмытып, жаңа ай туатын күндерге, сенбі күндеріне, мерекелерге, мерейтойларға және ережелерге құмар болады.
14 Осыдан кейін олар басқа ұлттардың арасынан Маған бар жүректерімен, бар жан-тәндерімен және бар күш-қуаттарымен бет бұрады. Мен оларды барлық басқа ұлттардың арасынан жинаймын. Олар Мені іздейді, сонда олар Мені бар жүректерімен, бар жан-тәндерімен іздегенде, Мені табады.
15 Мен оларға әділдік пен тыныштық сыйлаймын, бар жүрегіммен және бар жан-тәніммен әділдік өскінін жұлып тастаймын, сонда олар қарғыс емес, бата болады, ал олар құйрық емес, бас болады.
16 Мен олардың ортасында киелі орнымды тұрғызамын, олармен бірге тұрамын, олардың Құдайы боламын, ал олар шындық пен әділдікпен Менің халқым болады.
17 Мен оларды тастап кетпеймін және тастап кетпеймін, өйткені Мен олардың Құдайы Жаратқан Иемін».
18 Сонда Мұса жерге жығылып, былай деп дұға етті: «Уа, Құдайым, халқың мен мұраңды тастап кетпе, олар жүректерінің адасуында адасып, жауларының, басқа халықтардың қолына берме. Әйтпесе олар оларға билік құрып, Саған қарсы күнә жасауына себеп болады».
19 Уа, Жаратқан Ием, халқыңа мейіріміңді төк, олардың бойында әділ рух жарат, оларды Сенің алдыңда айыптап, әділдіктің барлық жолдарынан аулақ ұстау үшін оларға билік етпе. Солай олар Сенің алдыңда жойылып кетеді.
20 Бірақ олар – Сенің халқың және Сенің мұраң, Сен оларды мысырлықтардың қолынан Өзіңнің ұлы күшіңмен құтқардың. Оларға таза жүрек пен киелі рух сыйла, және олар енді мәңгілікке дейін күнәларына тұзаққа түспесін».
21 Жаратқан Ие Мұсаға былай деді: «Мен олардың қарсылықтарын, ойларын және қыңырлықтарын білемін, және олар өз күнәларын және ата-бабаларының күнәларын мойындамайынша, бағынбайды».
22 Осыдан кейін олар Маған барлық адалдығымен, бар жүректерімен және жан-тәндерімен бет бұрады. Мен олардың жүректерінің және ұрпақтарының жүрегінің сүндеттелуін сүндеттеймін, оларға киелі рух беремін және оларды тазартамын, сол күннен бастап мәңгілікке Менен бас тартпайды.
23 Олардың жандары Маған және Менің барлық өсиеттеріме жабысып, Менің өсиеттерімді орындайды, Мен олардың Әкесі боламын, ал олар Менің балаларым болады.
24 Олардың барлығы тірі Құдайдың балалары деп аталады, және әрбір періште мен әрбір рух олардың Менің балаларым екенін, Мен олардың әділдігі мен әділдігімен Әкелері екенімді және Мен оларды сүйетінімді біледі.
25 Мен саған осы тауда жариялаған осы сөздердің бәрін, біріншісін де, соңғысын да, күндердің барлық

бөліністерінде, заңда, куәлікте, апталар мен мерейтойларда мәңгілікке, Мен төмен түсіп, олармен мәңгілік бірге болғанша, жазып ал.
26 Ол қасындағы періштеге былай деді: «Жаратылыстың басынан бастап, Менің киелі орным олардың арасында мәңгілікке салынғанға дейін Мұсаға жазып қой».
27 Сонда Жаратқан Ие барлығының көзіне көрінеді, және бәрі Менің Исраилдің Құдайы және Жақыптың барлық ұрпақтарының Әкесі екенімді және Сион тауында мәңгілік Патша екенімді біледі. Сион мен Иерусалим киелі болады.
28 Исраил әскерінің алдында жүрген періште заң мен куәлік апталарының жылдарға бөліну кестелерін, мерейтой апталарының жеке жылдарға, мерейтойлардың барлық санына сәйкес [жеке жылдарға сәйкес], аспан мен жер жаңарған күннен бастап, олардың барлық жаратылысы аспан күштеріне және жердің барлық жаратылысына сәйкес, Жаратқан Иенің киелі үйі Иерусалимде Сион тауында салынғанға дейін және барлық жарық сәулелері Исраилдің барлық таңдаулылары үшін сауығу, бейбітшілік және бата үшін жаңартылғанға дейін, сол күннен бастап жердің барлық күндеріне дейін осылай болатындай етіп алды.

2-ТАРАУ

1 Жаратқан Иенің сөзі бойынша, қасындағы періште Мұсаға былай деді: «Жаратылыстың толық тарихын жаз: Құдай Ие алты күнде барлық істерін және жаратқандарының бәрін қалай аяқтады, жетінші күні демалыс күнін қалай сақтап, оны барлық ғасырлар бойы қасиетті етіп белгіледі және оны барлық істерінің белгісі ретінде белгіледі».
2 Өйткені Ол бірінші күні аспанды, жерді, суды және Оның алдында қызмет ететін барлық рухтарды жаратты: қатысушы періштелерді, киелілік періштелерін, жел рухының періштелерін, бұлт рухының, қараңғылықтың, қардың, бұршақтың және аяз рухының періштелерін, дауыстардың, күн күркіреуінің және найзағай рухтарының періштелерін, суық пен ыстық рухтарының, қыстың, көктемнің, күздің және жаздың рухтарының періштелерін және аспан мен жердегі барлық жаратылыстарының рухтарын (Ол) жаратты, олар кешке дейін тұңғиықтар мен қараңғылықты, ал таң мен күндізді жүрегінің білімімен дайындады.
3 Сонда біз Оның істерін көріп, Оны мадақтап, барлық істері үшін Оның алдында мадақ айттық, өйткені Ол бірінші күні жеті ұлы іс жасады.
4 Екінші күні Ол сулардың ортасында аспан әлемін жаратты, сол күні сулар екіге бөлінді — олардың жартысы бүкіл жер бетіндегі аспан әлемінің ортасында жоғары көтеріліп, жартысы төмен түсті. Бұл (Құдай) екінші күні жасаған жалғыз туынды болды.
5 Үшінші күні Ол сулардың бүкіл жер бетінен бір жерге ағуын және құрлықтың пайда болуын бұйырды.
6 Сулар Оның бұйрығын орындап, жер бетінен осы аспанның сыртындағы бір жерге шегінді, сонда құрлық пайда болды.
7 Сол күні Ол олар үшін барлық теңіздерді, олардың жиналатын жерлерін, барлық өзендерді, таулардағы және жер бетіндегі су жиналатын жерлерді, барлық көлдерді, жердің барлық шықтарын, себілген тұқымдарды, барлық өскіндерді, жеміс беретін ағаштарды, орман ағаштарын, Едемдегі Едем бағын және олардың түрлері бойынша барлық өсімдіктерді жаратты.
8 Құдай осы төрт ұлы туындыны үшінші күні жаратты. Ал төртінші күні күнді, айды және жұлдыздарды жаратып, оларды аспанға орналастырды, бүкіл жер бетіне жарық түсіріп, күн мен түнді басқарып, жарықты қараңғылықтан бөлді.
9 Құдай күнді жер бетіндегі күндер, сенбілер, айлар, мерекелер, жылдар, жылдар бойы сенбілер, мерейтойлар және жылдардың барлық мезгілдері үшін үлкен белгі етіп белгіледі.
10 Ол жарықты қараңғылықтан бөліп, жер бетінде өсіп-өнетін барлық нәрсе гүлденсін деп, молшылыққа бөледі.
11 Төртінші күні Ол осы үш түрлі жануарды жаратты. Бесінші күні Ол судың тереңінде үлкен теңіз құбыжықтарын жаратты, өйткені бұлар Оның қолымен жаратылған алғашқы денелер еді: балықтар, суда қозғалатындардың бәрі, ұшатындардың бәрі, құстар және олардың барлық түрлері.
12 Күн олардың үстінде, жердегі барлық нәрселердің, жерден өсіп шыққан барлық нәрселердің, жеміс беретін ағаштардың және барлық жануарлардың үстінде көтеріліп, гүлденді.
13 Ол бесінші күні осы үш түрді жаратты, ал алтыншы күні жер бетіндегі барлық жануарларды, малдарды және жер бетінде қозғалатын барлық жануарларды жаратты.
14 Осының бәрінен кейін Ол адамды, еркек пен әйелді жаратып, оған жер бетіндегі, теңіздегі, ұшатын барлық нәрсеге, аңдар мен ірі қара малға, жер бетінде қозғалатын барлық нәрсеге және бүкіл жер бетіне билік берді. Осының бәріне билік берді.
15 Ал алтыншы күні Ол осы төрт түрді жаратты. Барлығы жиырма екі түр болды.
16 Ол алтыншы күні барлық жұмысын аяқтады — аспан мен жердегі, теңіздердегі, тұңғиықтардағы, жарық пен қараңғылықтағы және барлық нәрседегі барлық нәрсе.
17 Ол бізге алты күн жұмыс істеуіміз керек, ал жетінші күні барлық жұмыстан бас тартуымыз керек деген керемет белгі, яғни демалыс күнін берді.
18 Және барлық қатысушы періштелер және барлық киелі періштелер, осы екі үлкен топ - Ол бізге көкте де, жерде де Өзімен бірге сенбі күнін сақтауды бұйырды.
19 Ол бізге былай деді: «Міне, Мен барлық халықтардың арасынан Өзіме бір халықты бөліп аламын, олар сенбі күнін сақтайды, Мен оларды Өз халқым ретінде Өзіме баталаймын және оларға батасын беремін; Мен сенбі күнін қалай баталап, Өзіме баталасам, Мен оларды да солай баталаймын, олар Менің халқым болады, ал Мен олардың Құдайы боламын».
20 Мен көргендерімнің ішінен Жақыптың ұрпағын таңдап алдым, оны тұңғыш ұлым етіп жазып,

мәңгілікке Өзіме арнадым; және оларға демалыс күнін үйретемін, сонда олар барлық жұмыстан демалыс күнін сақтайды».
21 Осылайша Ол онда жетінші күні бізбен бірге демалыс күнін өткізуге, ішіп-жеуге және барлық нәрсені жаратқанды мадақтауға, барлық халықтардан жоғары ерекше халықты Өзіне бата беріп, қасиетті еткендей, және олар бізбен бірге демалыс күнін өткізуге белгі жасады.
22 Ол өзінің бұйрықтарын барлық күндер бойы Өзіне ұнайтын тәтті хош иіс ретінде көтерді...
23 Адам атадан Жақыпқа дейін адамзаттың жиырма екі басы болды, ал жетінші күнге дейін жиырма екі түрлі жұмыс жасалды; бұл баталы және қасиетті; ал біріншісі де баталы және қасиетті; ал бұл онымен бірге киелілік пен бата үшін қызмет етеді.
24 Ал бұған (Жақыпқа және оның ұрпағына) жетінші күні демалыс күнін қасиетті етіп, батасын бергендей, олар әрқашан алғашқы куәлік пен заңның батасына ие және қасиетті болуы керек еді.
25 Ол аспан мен жерді және жаратқандарының бәрін алты күнде жаратты, ал Құдай жетінші күнді барлық істері үшін қасиетті етті; сондықтан Ол сол күн үшін: «Кімде-кім сол күні бірдеңе істесе, өледі, ал оны ластаған адам міндетті түрде өледі», - деп бұйырды.
26 Сондықтан сен Исраил халқына осы күнді қасиетті етіп сақтауды, ешқандай жұмыс істемеуді және оны ластамауды бұйыр, себебі ол басқа күндерден де қасиетті.
27 Оны бұзған адам міндетті түрде өледі, ал онда бірдеңе істесе де, мәңгілікке өледі. Исраил халқы бұл күнді ұрпақтан-ұрпаққа атап өтуі және жерінен тамырынан ажырамауы үшін, өйткені бұл қасиетті және құтты күн.
28 Оны сақтап, барлық жұмысынан бас тартқан әрбір адам біз сияқты барлық күндері қасиетті және батаға ие болады.
29 Исраил халқына осы күннің заңын жариялап, айт: олар сенбі күнін ұстансын және жүректерінің адасуымен оны тастамасын; және онда ешқандай орынсыз жұмыс істеуге, өз қалаулары бойынша істеуге, онда жеуге немесе ішуге ештеңе дайындамауға, су алуға немесе қақпаларынан алтыншы күні өздеріне дайындамаған жүкті алып кіруге немесе алып шығуға болмайды.
30 Сол күні олар үйден үйге әкелмейді және алып кетпейді, өйткені бұл күн кез келген мерейтой күнінен гөрі қасиетті және баталы; жер бетінде ешкімге сенбі күнін сақтау туралы айтылмас бұрын, біз аспанда сенбі күнін сақтадық.
31 Барлық нәрсенің Жаратушысы оған батасын берді, бірақ барлық халықтар мен ұлттарды емес, тек Исраил халқын ғана сенбі күнін ұстануға шақырды: тек соларға ғана жер бетінде ішіп-жеуге және сенбі күнін ұстануға рұқсат берді.
32 Барлық нәрсенің Жаратушысы осы күнді барлық күндерден де артық бата, киелілік және даңқ үшін жаратты.
33 Бұл заң мен куәлік Исраил халқына ұрпақтан-ұрпаққа мәңгілікке заң ретінде берілді.

3-ТАРАУ

1 Екінші аптаның алты күнінде біз Құдайдың сөзі бойынша Адамға барлық жануарларды, барлық малдарды, барлық құстарды, жер бетінде жүретіндердің және суда жүретіндердің барлығын түрлері мен түрлеріне қарай әкелдік: бірінші күні жануарларды; екінші күні малды; үшінші күні құстарды; төртінші күні жер бетінде жүретіндердің барлығын; бесінші күні суда жүретіндерді.
2 Адам олардың барлығына өз аттарын қойды, және ол оларды қалай атаса, солай аталды.
3 Осы бес күнде Адам жер бетіндегі барлық тіршілік иелерін еркек-ұрғашы етіп көрді, бірақ жалғыз қалып, өзіне көмектесетін ешкім таппады.
4 Сонда Жаратқан Ие бізге: «Адамның жалғыз болуы жақсы емес, оған көмекші табайық», – деді.
5 Құдайымыз Жаратқан Ие оны терең ұйқыға батырды. Ол ұйықтап кетті. Әйелдің қабырғаларының арасынан бір қабырғасын алды. Бұл қабырға оның қабырғаларының арасынан әйелдің бастауы болды. Ол оның орнына ет жасап, әйелді жаратты.
6 Ол Адамды ұйқысынан оятып, алтыншы күні оянып, оны өзіне әкелді. Сонда ол оны танып: «Бұл енді менің сүйегімнен шыққан сүйек, етімнен шыққан ет; ол менің әйелім деп аталады, өйткені ол күйеуінен алынған», – деді.
7 Сондықтан еркек пен әйел бір болады, сондықтан еркек әке-шешесін тастап, әйеліне жабысады, сонда олар біртұтас болады.
8 Бірінші аптада Адам жаратылды, ал қабырғасы оның әйелі болды; екінші аптада Құдай оған оны көрсетті, сондықтан еркекті жеті күн, әйелді екі рет жеті күн бойы арамдауды бұйырды.
9 Адам жаратылған жерде қырық күн болғаннан кейін, біз оны Едем бағына алып келдік, оны өңдеп, күтіп ұстады, ал сексенінші күні оның әйелін әкелді, содан кейін ол Едем бағына кірді.
10 Сондықтан көктегі тақтайшаларда босанатын әйелге қатысты өсиет жазылған: «Егер ол ұл бала тапса, бірінші аптаның бірінші аптасына сәйкес жеті күн бойы таза емес болып, отыз үш күн қанын ішіп, ұл балаға арналған күндерге жеткенше қасиетті ештеңеге қол тигізбеуі және киелі орынға кірмеуі керек».
11 Ал қыз балаға келетін болсақ, ол алғашқы екі аптадай екі апта бойы таза емес күйінде, алпыс алты күн қанын ішіп тазаруы керек, және бұл сексен күн бойы жалғасады.
12 Ол сексен күнді өткізгеннен кейін, біз оны Едем бағына алып келдік, өйткені ол жер бетіндегі барлық нәрседен де киелі, ал оған отырғызылған әрбір ағаш киелі.
13 Сондықтан ұл немесе қыз бала туған әйелге сол күндердегі ереже бойынша, ұл немесе қыз балаға арналған күндер аяқталғанша, ол ешқандай қасиетті нәрсеге қол тигізбеуі және киелі орынға кірмеуі керек еді.
14 Бұл — Исраил халқы үшін жазылған заң мен куәлік, олар оны күн сайын сақтауы керек.
15 Бірінші мерейтойдың бірінші аптасында [1-7] Адам мен оның әйелі жеті жыл бойы Едем бағында болды,

оны өңдеп, күтіп-баптады. Біз оған жұмыс беріп, егіншілікке жарамдының бәрін істеуді тапсырдық.
16 Ол бақшаны өңдеді, жалаңаш жүрді, оны білмеді, ұялмады, бақшаны құстардан, аңдардан және ірі қара малдан қорғады, жемісін жинап жеді, ал қалғанын өзі мен әйеліне қалдырды.
17 Ол сол жерде жеті жылды аяқтағаннан кейін, дәл жеті жыл өткен соң, [сағат 8], екінші айдың он жетінші күні жылан келіп, әйелге жақындады. Жылан әйелге: «Құдай саған бақтағы ешбір ағаштың жемісін жеме деп бұйырды ма?» – деді.
18 Ол оған: «Құдай бізге бақтағы барлық ағаштардың жемістерінен: «Жеңдер», – деді, бірақ бақшаның ортасындағы ағаштың жемістерінен: «Одан жемеңдер де, оған тиіспеңдер де, әйтпесе өлесіңдер», – деді.
19 Жылан әйелге: «Сендер өлмейсіңдер, өйткені Құдай сендер одан жеген күні көздерің ашылып, құдайлар сияқты болып, жақсылық пен жамандықты білетіндеріңді біледі», – деді.
20 Әйел ағаштың көзге жағымды, әдемі екенін, жемісінің жеуге жарамды екенін көріп, оны жеп қойды.
21 Ол ұят жерін інжір жапырақтарымен жауып, оны Адамға берді, ол жеді. Сонда көзі ашылып, жалаңаш екенін көрді.
22 Ол інжір жапырақтарын алып, оларды біріктіріп тігіп, өзіне алжапқыш жасап, ұятты жерін жауып тастады.
23 Құдай жыланды қарғап, оған мәңгілікке ашуланды...
24 Ол әйелге ашуланды, себебі ол жыланның даусына құлақ асып, жеді. Оған: «Мен сенің қайғың мен азабыңды көбейтемін. Қайғы-қасіретпен бала табасың, күйеуіңе қайта ораласың, ол саған билік етеді», – деді.
25 Ал Адамға былай деді: «Әйеліңнің сөзіне құлақ асып, Мен саған жеме деп бұйырған ағаштың жемісін жегенің үшін жер қарғыс атсын! Ол саған тікенектер мен ошағандарды өсіріп шығарады, сен жаратылған жеріңе қайтып оралғанша, наныңды маңдай теріңді төгіп жейсің, өйткені сен жерсің, жерге қайта ораласың».
26 Ол оларға теріден киімдер жасап, киіндіріп, оларды Едем бағынан шығарды.
27 Адам бақтан шыққан күні таңертең ұят жерін жапқан күннен бастап күн шыққан кезде тәтті хош иіс ретінде ладан, галбан, стакта және хош иісті заттарды ұсынды.
28 Сол күні барлық жануарлардың, ірі қара малдың, құстардың, жүретін және қозғалатын барлық жануарлардың аузы жабылды, сондықтан олар сөйлей алмады, өйткені олардың барлығы бір ауыздан, бір тілден сөйлейтін еді.
29 Ол Едем бағынан Едем бағындағы барлық тіршілік иелерін жіберді, сонда барлық тіршілік иелері түрлеріне және түрлеріне қарай өздері үшін жаратылған жерлерге шашыраңқы болды.
30 Ал Ол тек Адамға ғана барлық жануарлар мен ірі қара малдың ұятын жабуға мүмкіндік берді.
31 Осыған байланысты көктегі тақтайшаларда заңның үкімін білетіндердің барлығына қатысты былай деп жазылған: олар ұят жерлерін жабуы керек, басқа ұлт адамдары сияқты өздерін ашпауы керек.
32 Төртінші айдың жаңа айында Адам мен оның әйелі Едем бағынан шығып, өздері жаратқан Елда жерінде тұрды.
33 Адам әйелінің атын Хауа деп қойды.
34 Олардың бірінші мерейтойға дейін [таңғы 8-де] ұлдары болған жоқ, содан кейін ол онымен жақындасты.
35 Енді ол Едем бағында алған нұсқауы бойынша жерді өңдеді.

4-ТАРАУ

1 Екінші мерейтойдың үшінші аптасында [64-70] ол Қабылды, төртіншісінде [71-77] Әбілді, ал бесіншісінде [78-84] қызы Аванды дүниеге әкелді.
2 Үшінші мерейтойдың бірінші (жылы) [99-105] кезінде Қабыл Әбілді өлтірді, себебі (Құдай) Әбілдің құрбандығын қабылдады, ал Қабылдың құрбандығын қабылдамады.
3 Ол оны далада өлтірді, ал оның қаны жерден көкке дейін жылап, оны өлтіргеніне шағымданды.
4 Жаратқан Ие Қабылды Әбілді өлтіргені үшін сөгіске ұшыратты. Ол ағасының қаны үшін оны жер бетінде қашқын етті, ал оны жер бетінде қарғады.
5 Осыған байланысты аспан тақталарында былай деп жазылған: «Көршісін опасыздықпен ұрып-соғатын адам қарғыс атсын! Көріп, естігендердің бәрі: «Айтпақшы, көріп, айтпаған адам басқалар сияқты қарғыс атсын!»
6 Міне, сондықтан біз Құдайымыз Жаратқан Иенің алдына келгенде, көкте де, жерде де, жарықта да, қараңғылықта да, барлық жерде жасалған барлық күнәларды жариялаймыз.
7 Адам мен оның әйелі Әбілді төрт апта бойы жоқтады [99-127], ал бесінші аптаның төртінші жылында [130-13] олар қуанды. Адам әйелімен қайтадан жақындасты, ол оған ұл туды, ол оған Сет деген ат қойды, өйткені ол: «Құдай бізге жер бетінде Әбілдің орнына екінші ұрпақ берді, өйткені Қабыл оны өлтірді», - деді.
8 Алтыншы аптада [134-40] ол қызы Азураны дүниеге әкелді.
9 Қабыл әпкесін әйелдікке алды, ол оған төртінші мерейтойдың соңында Енохты туды. [190-196 AM] Бесінші мерейтойдың бірінші аптасының бірінші жылында [197 AM] жер бетінде үйлер салынды, Қабыл қала салып, оған ұлы Енохтың атымен ат қойды.
10 Адам әйелі Хауамен жақындасты, ол тағы тоғыз ұл туды.
11 Бесінші мерейтойдың бесінші аптасында [225-31] Сет қарындасы Азураны әйелдікке алды, ал төртінші жылы (алтыншы аптаның жылы) [235] ол оған Еносты туды.
12 Ол жер бетінде Жаратқан Иенің атын шақыра бастады.
13 Үшінші аптаның жетінші мерейтойында [309-15 AM] Енос қарындасы Нұмды әйелдікке алды, ол бесінші аптаның үшінші жылында оған ұл туып берді, ал ол оның атын Кенан деп қойды.
14 Сегізінші мерейтойдың соңында [325, 386-3992 AM] Кенан қарындасы Муалетті әйелдікке алды, ол оған тоғызыншы мерейтойда, осы аптаның үшінші

жылының бірінші аптасында [395 AM] ұл туып берді, ал ол оған Махалалел деген ат қойды.
15 Оныншы мерейтойдың екінші аптасында [449-55 AM] Махалалел әкесінің ағасының қызы Баракиелдің қызы Динаны әйелдікке алды. Ол алтыншы жылдың үшінші аптасында [461 AM] оған ұл туып берді. Ол оған Яред деген ат қойды, өйткені оның кезінде Жаратқан Иенің періштелері, яғни Күзетшілер, жер бетінде адам балаларына нұсқау беру және әділдік пен әділдік орнату үшін жерге түсті.
16 Он бірінші мерейтойда [512-18 AM] Джаред өзіне әйел алды, оның аты Барака еді, ол әкесінің ағасының қызы Расужалдың қызы еді, ол осы мерейтойдың төртінші аптасында [522 AM], ал ол оған мерейтойдың төртінші жылында, бесінші аптада ұл туды, ол оған Енох деген ат қойды.
17 Ол жер бетінде туылған адамдардың ішіндегі жазуды, білім мен даналыққа үйренген алғашқы адам болды және адамдар жыл мезгілдерін өз айларының ретімен білуі үшін аспан белгілерін айларының ретімен кітапқа жазып қойды.
18 Ол куәлік жазған алғашқы адам болды және жер бетіндегі ұрпақтар арасында адам ұлдарына куәлік етті, мерейтойлардың апталарын баяндап, оларға жылдардың күндерін білдірді, айларды ретке келтіріп, жылдардың сенбі күндерін біз оған білдіргендей етіп баяндады.
19 Ол түсінде көрген аянында не болғанын және не болатынын көрді, бұл адамзат ұрпақтарына қиямет күніне дейін болатын нәрсе сияқты; ол бәрін көріп, түсінді, куәлігін жазып, куәлікті барлық адамзат балалары мен олардың ұрпақтары үшін жер бетіне орналастырды.
20 Он екінші мерейтойында, [582-88], жетінші аптасында ол өзіне әйел алды, оның аты Эдна еді, ол әкесінің ағасының қызы Данелдің қызы еді, ал алтыншы жылы осы аптада [587 AM] ол оған ұл туды, ал ол оған Метушала деген ат қойды.
21 Ол сондай-ақ осы алты жылдық мерейтойда Құдайдың періштелерімен бірге болды, олар оған жердегі және аспандағының бәрін, күннің билігін көрсетті, және ол бәрін жазып алды.
22 Ол адам қыздарымен күнә жасаған Күзетшілерге куәлік берді; өйткені олар адам қыздарымен бірігіп, арамдала бастаған еді, ал Енох олардың барлығына қарсы куәлік етті.
23 Ол адам балаларының арасынан алынды, біз оны ұлылық пен құрметпен Едем бағына алып кірдік, міне, сол жерде ол әлемнің айыпталуы мен сотын және адам балаларының барлық зұлымдығын жазып отыр.
24 Осы үшін Құдай бүкіл Едем жеріне топан су жіберді; өйткені ол сол жерде белгі ретінде қойылды, ол барлық адам балаларына қарсы куәлік ету үшін, үкім күніне дейін ұрпақтардың барлық істерін айту үшін қойылды.
25 Ол тауда киелі жерде хош иісті заттарды, яғни Жаратқан Иеге ұнайтын хош иісті заттарды түтетті.
26 Өйткені Жаратқан Иенің жер бетінде төрт орны бар: Едем бағы, Шығыс тауы, және сен бүгін тұрған осы тау, Синай тауы және жерді киелі ету үшін жаңа жаратылыста киелі етілетін Сион тауы; сол арқылы жер бүкіл ұрпақ бойы барлық кінәсі мен ластығынан киелі болады.
27 Он төртінші мерейтойда [652 AM] Метушала әкесінің ағасының қызы Азриалдың қызы Эднаны осы аптаның бірінші жылының үшінші аптасында [701-7 AM] әйелдікке алып, ұл туып, оған Ламех деген ат қойды.
28 Он бесінші мерейтойда, үшінші аптада, Ләмех өзіне әйел алды. Оның аты Бетенос еді, ол Барақилдің қызы, әкесінің ағасының қызы еді. Осы аптада ол оған ұл туды. Ләмех оған Нұх деп ат қойып: «Бұл мені қайғы-қасіретім мен барлық еңбегім үшін және Жаратқан Иенің қарғысына ұшыраған жерім үшін жұбатады», – деді.
29 Он тоғызыншы мерейтойдың соңында, алтыншы жылдың жетінші аптасында [9:30] Адам қайтыс болды, ал оның барлық ұлдары оны өзі жаратқан жерге жерледі, және ол жерге жерленген алғашқы адам болды.
30 Оған жетпіс жыл жетіспеді, мың жыл аспан куәлігіндегі бір күнмен тең, сондықтан білім ағашы туралы былай деп жазылған: «Одан жеген күні өлесіңдер». Сондықтан ол осы күннің жылдарын толықтай есептеген жоқ; өйткені ол сол күні қайтыс болды.
31 Осы мерейтойдың соңында сол жылы Қабыл одан кейін өлтірілді, өйткені оның үйі құлап, ол үйінің ортасында қайтыс болды, ол тастармен өлтірілді, өйткені ол Әбілді таспен өлтірді, ал әділ сот оны таспен өлтірді.
32 Сондықтан аспан тақтайшаларында былай деп жазылған: «Кім көршісін сол құралмен өлтірсе, сол адам өлтіріледі; ол оны қалай жараласа, оған да солай жазаланады».
33 Жиырма бесінші мерейтойында [1205 AM] Нұх өзіне әйел алды, оның аты Эмзара еді, ол әкесінің ағасының қызы Ракеелдің қызы еді, ол бесінші аптаның бірінші жылында [1207 AM]; ал үшінші жылында ол оған Шамды, бесінші жылында [1209 AM] Хамды, ал алтыншы аптаның бірінші жылында [1212 AM] Япшіні туды.

5-ТАРАУ

1 Жер бетінде адам баласы көбейе бастағанда, олардан қыздар дүниеге келгенде, Құдайдың періштелері оларды осы мерейтойдың бір жылында көрді, олар өте әдемі көрінді; олар таңдағандарының барлығынан әйел алып, ұлдар туып, алыптар болды.
2 Жер бетінде заңсыздық күшейіп, барлық тіршілік иелері, адамдар, малдар, аңдар, құстар және жер бетінде жүретін барлық нәрсе, өз жолдары мен тәртіптерін бұзып, бір-бірін жей бастады, жер бетінде заңсыздық күшейіп, барлық адамдардың ойлары үнемі зұлымдыққа толы болды.
3 Құдай жер бетіне қарады, оның азғындап кеткенін, барлық тіршілік иелері оның тәртібін бұзғанын, жер бетіндегілердің бәрі Оның көз алдында түрлі зұлымдық жасағанын көрді.
4 Ол Өзі жаратқан жер бетіндегі адам мен барлық тіршілік иелерін жойып жіберетінін айтты.

5 Бірақ Нұх Жаратқан Иенің көз алдында рақым тапты.
6 Жер бетіне жіберген періштелеріне Ол қатты ашуланып, оларды барлық билігінен түбегейлі жоюды бұйырды және бізге оларды жердің тереңіне байлауды бұйырды, міне, олар олардың ортасында байланып, бөлек тұр.
7 Олардың ұлдарына қарсы Құдайдан бұйрық шықты: оларды қылышпен өлтіріп, аспаннан қуып жіберу керек.
8 Ол былай деді: «Менің Рухым адамда мәңгілік қалмайды, өйткені олар да тән, ал олардың күндері жүз жиырма жыл болады».
9 Ол әрқайсысы көршісін өлтіру үшін олардың арасына семсерін жіберді, сонда олар бір-бірін өлтіре бастады, соншалықты семсерден өліп, жер бетінен жойылды.
10 Олардың ата-бабалары (олардың жойылуына) куә болды, содан кейін олар жердің түбінде мәңгілікке байланды, үлкен айыптау күніне дейін, яғни Жаратқан Иенің алдында өз жолдары мен істерін бұзғандардың барлығына үкім шығарылғанға дейін.
11 Ол бәрін орындарынан құртты, олардың ешқайсысын қалдырмады, барлық зұлымдықтарына қарай жазаламады.
12 Ол барлық істеріне жаңа және әділ табиғат берді, осылайша олар мәңгілік бойы күнә жасамауы керек, керісінше, әрқайсысы өз түрінде әрқашан әділ болуы керек.
13 Барлығының соты көктегі тақтайшаларда әділдікпен белгіленіп, жазылған, тіпті өздеріне белгіленген жолдан тайғандардың барлығының соты да; егер олар сол жолмен жүрмесе, сот әрбір жаратылыс пен әрбір түр үшін жазылған.
14 Көкте де, жерде де, жарықта да, қараңғылықта да, шеолда да, тереңдікте де, қараңғылық орнында да (сотталмайтын) ештеңе жоқ; және олардың барлық үкімдері белгіленген, жазылған және ойып жазылған.
15 Ол барлығына қатысты үлкенді ұлылығына қарай, кішіні кішілігіне қарай, ал әрқайсысын өз жолына қарай бағалайды.
16 Ол ешкімнің жеке басына қарамайды, сыйлықтарды қабылдамайды, егер Ол әрқайсысына үкім шығарамын десе: егер біреу жер бетіндегінің бәрін берсе, сыйлықтарды да, адамды да қарамайды, оның қолынан ештеңені қабылдамайды, өйткені Ол әділ төреші.
17 Исраил ұлдары туралы былай деп жазылған: Егер олар Оған әділдікпен бет бұрса, Ол олардың барлық қылмыстарын кешіреді және барлық күнәларын кешіреді.
18 Ол жыл сайын күнәларынан бас тартқандардың барлығына мейірімділік танытады деп жазылған және бұйырылған.
19 Топан суға дейін өз жолдары мен ойларын бұзғандардың барлығына келетін болсақ, тек Нұхтың ғана жаны қабылданды; өйткені оның жаны ұлдары үшін қабылданды, оларды Құдай оның арқасында топан судан құтқарды; өйткені оның жүрегі барлық істерінде әділ болды, оған қатысты бұйрық етілгендей және ол өзіне тағайындалғанның ешқайсысынан тайған жоқ.
20 Жаратқан Ие жер бетіндегінің бәрін, адамдарды да, малдарды да, аңдарды да, аспан құстарын да, жер бетінде жүретіндердің бәрін де жойып жіберетінін айтты. Ол Нұхқа топан судан құтқару үшін кеме жасауды бұйырды.
21 Нұх кемені барлық жағынан Құдай бұйырғандай жасады, жиырма жетінші жылдық мерейтойында, бесінші жылдың бесінші аптасында (бірінші айдың жаңа айында). [13:07 AM]
22 Ол алтыншы жылы, екінші айдың жаңа айында, он алтыншы айға дейін кірді; ол және біз оған әкелгеннің бәрі кемеге кірді, ал Жаратқан Ие оны он жетінші кеште сырттан жауып тастады.
23 Жаратқан Ие аспанның жеті су қақпасын және үлкен тұңғиықтың бұлақтарының аузын ашты, жеті аузы бар еді.
24 Су тасқыны қақпалары аспаннан қырық күн, қырық түн бойы су жауа бастады, ал тұңғиықтың бұлақтары да бүкіл әлем суға толғанша су жіберді.
25 Жер бетіндегі су көбейді: су барлық биік таулардан он бес шынтақтан жоғары көтерілді, ал кеме жерден көтеріліп, су бетінде қозғалды.
26 Жер бетінде су бес ай, жүз елу күн бойы көп болды.
27 Кеме Арарат тауларының бірі Лубардың басына барып тоқтады.
28 Төртінші айда (жаңа айда) үлкен тұңғиықтың көздері жабылып, аспан қақпалары жабылды; ал жетінші айдың жаңа айында жердің тұңғиықтарының барлық аузы ашылып, су түбіне ағыла бастады.
29 Оныншы айдың жаңа айында таулардың шыңдары көрінді, ал бірінші айдың жаңа айында жер көрінді.
30 Жетінші жылдың бесінші аптасында [таңғы 13:09] жер бетінен су тартылып, екінші айдың он жетінші күні жер құрғады.
31 Жиырма жетінші күні ол кемені ашып, одан жануарларды, ірі қара малды, құстарды және барлық қозғалатын нәрселерді шығарды.

6-ТАРАУ

1 Үшінші айдың жаңа айында ол кемеден шығып, сол тауда құрбандық үстелін тұрғызды.
2 Ол жерді тазартты, бір лақты алып, оның қанымен жер бетіндегі барлық күнәларды тазартты, өйткені Нұхпен бірге кемеде болғандардан басқасының бәрі жойылған еді.
3 Сосын ол майын құрбандық үстеліне қойды. Ол бір бұқаны, бір ешкіні, бір қойды, бір лақты, бір тұзды, бір тасбақаны және бір көгершіннің төлін алып, құрбандық үстеліне өртелетін құрбандық шалды. Оған май араласқан құрбандық құйып, шарап сеуіп, барлығына ладан сеуіп, Жаратқан Иеге ұнайтын хош иіс шығарды.
4 Жаратқан Ие оның жағымды иісін сезіп, онымен келісім жасады: енді жерді жойып жіберетін топан су болмасын; жер бетіндегі барлық күндерде егін жинау және егін жинау ешқашан тоқтамасын; суық пен ыстық, жаз бен қыс, күн мен түн өз ретін өзгертпесін және мәңгілікке тоқтамасын.
5 «Сендер жер бетінде көбейіп, көбейіңдер, онда көбейіңдер және оған бата болыңдар. Мен жердегі және теңіздегі барлық нәрсеге сендерден қорқу мен үрей сыйлаймын.
6 Міне, Мен сендерге барлық жануарларды, барлық қанаттыларды, жердегі барлық жануарларды, судағы

балықтарды және жеуге арналған барлық нәрсені бердім; жасыл шөптер сияқты, мен сендерге жеуге арналған барлық нәрсені бердім.

7 Бірақ етті, оның жанын қанымен бірге жемеңдер, өйткені барлық тіршілік иелерінің жаны қанда, сондықтан сендерден қан сұралмайды. Мен әрбір адамның қолынан, әрбір хайуанның қолынан адамның қанын сұраймын.

8 Кім адам қанын адам арқылы төксе, оның қаны төгіледі, өйткені Құдай адамды өз бейнесінде жаратты.

9 Ал сендер жер бетінде көбейіп, көбейіңдер.

10 Нұх пен оның ұлдары ешбір еттің қанын жемеуге ант берді, сондықтан ол осы айда жер бетіндегі барлық ұрпақтар үшін Жаратушы Құдай алдында мәңгілік келісім жасады.

11 Сондықтан Ол саған осы айда тауда Исраил ұлдарымен ант беріп, оларға қан шашуыңды бұйырды. Өйткені Жаратқан Ие олармен мәңгілікке жасасқан келісімнің барлық сөздерін орындайтын еді.

12 Бұл куәлік сендер туралы жазылған, оны үнемі сақтауларың керек. Жер бетінде өмір сүріп жатқан барлық күндерде жануарлардың, құстардың немесе ірі қара малдың қанын жемеулерің керек. Жер бетінде өмір сүріп жатқан барлық күндерде жануарлардың, ірі қара малдың немесе құстардың қанын жейтін адам өзі де, оның ұрпағы да жерден жойылады.

13 Исраил халқына қан жемеуді бұйыр, сонда олардың есімдері мен ұрпақтары Құдайымыз Жаратқан Иенің алдында мәңгілік сақталады.

14 Бұл заңның күндер саны шектелмеген, өйткені ол мәңгілік. Олар оны ұрпақтан-ұрпаққа сақтайды, сонда олар құрбандық үстелінің алдында қанмен сен үшін дұға етеді; күн сайын, таңертең және кешке олар сен үшін Жаратқан Иенің алдында мәңгілік кешірім сұрайды, сонда олар оны сақтайды және тамырынан жойылмайды.

15 Ол Нұх пен оның ұлдарына жер бетінде қайтадан топан су болмайтыны туралы белгі берді.

16 Ол мәңгілік келісімнің белгісі ретінде садағын бұлтқа орнатты, бұл жер бетінде қайтадан топан су болмай, оны жойып жібермейді деген мәңгілік келісімнің белгісі болды.

17 Сондықтан аспан тақтайшаларында жылына бір рет осы айда апталар мерекесін тойлау, келісімді жыл сайын жаңарту туралы жазылған.

18 Бұл мереке жаратылған күннен бастап Нұхтың күніне дейін көкте тойланды — жиырма алты мерейтой және бес апта [1309-1659]: Нұх пен оның ұлдары оны жеті мерейтой және бір апта бойы, Нұхтың қайтыс болған күніне дейін тойлады, ал Нұхтың қайтыс болған күнінен бастап оның ұлдары Ыбырайымның күніне дейін онымен айналыспай, қан жеді.

19 Бірақ Ыбырайым, Ысқақ, Жақып және оның ұрпақтары оны сіздің күндеріңізге дейін сақтап келді, ал сіздің күндеріңізде Исраил ұлдары сіз оны осы тауда қайтадан тойлағанша ұмытып кетті.

20 Исраил халқына осы мерекені барлық ұрпақтарына бұйыр: олар жыл сайын осы айда мерекені тойласын.

21 Өйткені бұл апталар мерекесі және алғашқы жемістер мерекесі: бұл мереке екі жақты және екі жақты сипатта: ол туралы жазылған және ойып жазылған нәрсеге сәйкес, оны тойлаңдар.

22 Мен сендерге жазған алғашқы заң кітабында оны өз уақытында, жылдың бір күнінде тойлауларың керек екенін жаздым. Исраил халқы оны есте сақтап, ұрпақтан-ұрпаққа осы айда, жыл сайын бір күнде тойлауы үшін құрбандықтарын түсіндірдім.

23 Бірінші айдың жаңа айында, төртінші айдың жаңа айында, жетінші айдың жаңа айында және оныншы айдың жаңа айында еске алу күндері және жылдың төрт бөлігіндегі мезгілдер күндері бар. Бұлар мәңгілікке куәлік ретінде жазылып, бекітілген.

24 Нұх оларды өзіне мәңгілік ұрпаққа мереке ретінде белгіледі, осылайша олар оған ескерткіш болды.

25 Бірінші айдың жаңа айында оған өзіне кеме жасау бұйырылды, сол күні жер құрғап, ол (кемені) ашып, жерді көрді.

26 Төртінші айдың жаңа айында жер астындағы тұңғиықтың аузы жабылды. Жетінші айдың жаңа айында жер астындағы тұңғиықтардың барлық аузы ашылып, су оларға ағыла бастады.

27 Оныншы айдың жаңа айында таулардың шыңдары көрінді, Нұх қуанды.

28 Осы себепті ол оларды мәңгілік естелік ретінде өзіне арнап мерекелер ретінде белгіледі, және олар осылай белгіленді.

29 Олар оларды аспан тақтайшаларына қойды, әрқайсысында он үш апта болды; бірінен екіншісіне, біріншісінен екіншісіне, екіншісінен үшіншісіне, үшіншісінен төртіншісіне дейін өз естеліктері беріліп отырды.

30 Өсиеттің барлық күндері екі елу аптадан тұрады, және (бұлар) бүкіл жылды толық етеді. Ол аспан тақтайшаларына осылай ойылып жазылған.

31 (Бұл өсиетті) бір жыл немесе жылдан жылға елемеуге болмайды.

32 Исраил ұлдарына осы есептеу бойынша жылдарды сақтауды бұйырыңыз – үш жүз алпыс төрт күн, және (бұл) толық жылды құрайды, және олар оның күндерінен және мерекелерінен уақытын өзгертпейді; өйткені бәрі олардың куәлігіне сәйкес оларда болады, және олар ешбір күнді қалдырмайды және ешбір мерекені бұзбайды.

33 Бірақ егер олар Оның бұйрығына сәйкес оларды елемей, орындамаса, онда олар барлық мезгілдерін бұзады, ал жылдар осы тәртіптен ығыстырылады [және олар мезгілдерді бұзады, ал жылдар ығыстырылады] және олар өз ережелерін елемейді.

34 Исраилдің барлық ұлдары жылдар бойы жүретін жолды ұмытып, таба алмайды, жаңа айларды, маусымдарды және демалыс күндерін ұмытып, жылдардың барлық ретімен адасады.

35 Өйткені мен білемін және бұдан былай саған айтамын, және бұл менің өз ойым емес; өйткені кітап менің алдымда жазылған және аспан тақтайшаларында күндерді бөлу белгіленген, олар келісім мерекелерін ұмытып, қателіктері мен надандықтарынан кейін басқа ұлттардың мерекелеріне сәйкес жүрмесін.

36 Өйткені айды бақылаушылар болады - ол жыл мезгілдерін қалай бұзады және жылдан жылға он күнге ерте келеді.

37 Сондықтан оларға жылдар келеді, олар тәртіпті бұзып, жиркеністі күнді куәлік күні, лас күнді мереке күні етеді, барлық күндерді, қасиетті күнді лас күнмен, лас күнді қасиетті күнмен шатастырады, өйткені олар айлар, сенбілер, мерекелер және мерейтойлар туралы қателеседі.
38 Сондықтан мен саған оларға куәлік етуіңді бұйырамын және куәлік етемін; өйткені сен қайтыс болғаннан кейін балаларың оларды мазалайды, сондықтан олар жылды тек үш жүз алпыс төрт күн ғана жасамайды, сондықтан олар жаңа айлар мен маусымдар, сенбі және мерекелер туралы қателеседі және олар барлық қанды және барлық ет түрлерін жейді.

7-ТАРАУ

1 Бірінші жылдың жетінші аптасында [13:17], осы мерейтойда Нұх кеме тоқтаған тауға Арарат тауларының бірі Лубар деп аталатын жүзім бұталарын отырғызды, олар төртінші жылы [13:20] жеміс берді, ал ол олардың жемісін сақтап, биыл жетінші айда жинады.
2 Ол одан шарап жасап, ыдысқа құйып, бесінші жылға дейін, [13:21] бірінші айдың жаңа айының бірінші күніне дейін сақтады.
3 Ол осы мереке күнін қуанышпен тойлап, өзі мен ұлдары үшін күнәларының өтелуі үшін Жаратқан Иеге арнап бір жас бұқа мен бір қошқарды, жеті қойды және бір лақты түгелдей өртелетін құрбандыққа шалды.
4 Алдымен лақты дайындап, қанынан өзі жасаған құрбандық үстеліндегі етке, сондай-ақ өртелетін құрбандық шалатын құрбандық үстеліне, сондай-ақ бұқа, қошқар және қойдың барлық майына жағып, олардың етін құрбандық үстеліне қойды.
5 Ол олардың барлық құрбандықтарын маймен араластырып, соған қойды. Содан кейін құрбандық үстелінде бұрын жаққан отқа шарап сеуіп, құрбандық үстеліне хош иіс қойып, Құдайы Жаратқан Иеге ұнамды хош иіс шығарды.
6 Ол қуанып, өзі де, балалары да осы шараптан қуанышпен ішті.
7 Кеш батып, ол шатырына кіріп, мас болып жатып ұйықтап кетті. Ұйықтап жатқанда шатырында жалаңаш жатты.
8 Хам әкесі Нұхтың жалаңаш жатқанын көріп, сыртқа шығып, екі бауырына айтып берді.
9 Сонда Шем оның киімін алып, орнынан тұрды да, Япеш екеуі киімін иықтарына салып, артқа қарай жүріп, әкелерінің ұятын жауып, беттерін артқа қаратты.
10 Нұх ұйқысынан оянып, кіші ұлының өзіне не істегенін біліп, ұлын қарғап: «Қанаханды қарғыс атсын! Ол бауырларының құлы болсын!» – деді.
11 Ол Шамға батасын беріп, былай деді: «Шамның Құдайы Жаратқан Иеге мадақ, Қанахан оның құлы болады».
12 Құдай Япшіні кеңейтеді, Құдай Шамның үйінде тұрады, ал Қанахан оның қызметшісі болады.
13 Хам әкесінің кіші ұлын қарғағанын біліп, оның ұлын қарғағанына наразы болып, әкесінен, онымен бірге ұлдары Куш, Мысрайм, Пут және Қанаханмен бірге кетті.
14 Ол өзіне қала салып, оны әйелі Неелатамауктың атымен атады.
15 Япеш оны көріп, ағасына қызғанып, өзіне қала салып, оны әйелі Адананың атымен атады.
16 Шем әкесі Нұхпен бірге тұрды. Ол әкесінің жанындағы тауда қала салды. Ол да оған әйелі Седекеттелебабтың атымен ат қойды.
17 Міне, бұл үш қала Лубар тауының жанында орналасқан; шығысында Седекетелебаб тауды, ал оңтүстігінде Наелтамаукты, ал батысында Адатандықтар тұр.
18 Шамның ұлдары: Елам, Ашшур және Арпақшад (бұл ұл топан судан кейін екі жылдан кейін дүниеге келді), сондай-ақ Луд пен Арам.
19 Япештің ұлдары: Гомер, Магог, Мадай, Яван, Тубал, Мешех және Тирас: бұлар Нұхтың ұлдары.
20 Жиырма сегізінші мерейтойында [1324-1372] Нұх ұлдарына өзі білетін барлық ережелер мен өсиеттерді үйрете бастады, сондай-ақ ұлдарын әділдікті сақтауға, денелерінің ұяттарын жабуға, Жаратушысын мадақтауға, әке-шешесін құрметтеуге, көршілерін сүюге және жандарын азғындықтан, ластықтан және барлық әділетсіздіктен қорғауға шақырды.
21 Өйткені осы үш нәрседен жер бетіне топан су келді, атап айтқанда, күзетшілер өздерінің заңдарына қайшы келетін азғындықтан, адам қыздарының соңынан еріп, қалағандарының бәріне әйел алып, ластықтың бастамасы болды.
22 Олардан Нафидим атты ұлдар туылды, бірақ олардың бәрі бір-біріне ұқсамайтын еді, сондықтан бір-бірін жеп қойды. Алыптар Нафилді, Нафилдер Эльжоны, Эльжо адамзатты, бір адамды екіншісін өлтірді.
23 Әркім өзін зұлымдық жасауға және көп қан төгуге сатты, ал жер беті зұлымдыққа толды.
24 Осыдан кейін олар аңдар мен құстарға, жер бетінде жүретін барлық жануарларға қарсы күнә жасады. Жер бетінде көп қан төгілді, адамдардың барлық қиялы мен құмарлығы бос әурешілік пен зұлымдықты үнемі елестетті.
25 Жаратқан Ие олардың зұлым істері үшін және жердің ортасында төккен қандары үшін бәрін жойып жіберді.
26 «Біз, мен, сендер, ұлдарым және бізбен бірге кемеге кіргендердің бәрі қалды. Міне, мен сендердің істеріңді көріп тұрмын: сендер әділдікпен жүрмейсіңдер. Өйткені сендер жойылу жолында жүре бастадыңдар, бір-біріңнен алшақтап, бір-біріңе қызғанып жүрсіңдер, сондықтан сендер, ұлдарым, әрқайсысың бауырларыңмен тату емессіңдер.
27 Өйткені мен көріп тұрмын, жын-перілер сендерге және балаларыңа қарсы азғыра бастады, енді мен сендер үшін қорқамын, менің өлімімнен кейін сендер жер бетінде адамдардың қанын төгесіңдер, сендер де жер бетінен жойылып кетесіңдер.
28 Өйткені кімде-кім адам қанын төксе және кез келген еттің қанын жесе, жер бетінен жойылады.
29 Қан жейтін немесе жер бетінде адамның қанын төкетін ешкім қалмайды, аспан астында өмір сүретін ұрпақ та қалмайды, өйткені олар шеолға түседі, айыпталатын жерге түседі, ал тұңғиықтың

қараңғылығына олардың бәрі зорлық-зомбылықпен жойылады.
30 Жер бетінде төгілген жануарларды, ірі қара малды немесе шыбындарды өлтірген күндеріңіздің бәрінде қан көрінбеуі керек, жер бетіне төгілгенді жасыру арқылы жандарыңызға жақсылық жасаңыздар.
31 Қанмен тамақтанатын адам сияқты болмаңдар, бірақ сендердің алдарыңда ешкім қан жемесін деп сақ болыңдар. Қанды жауып тастаңдар, өйткені маған сендерге және балаларыңа, барлық адамдарға куәлік ету бұйырылды.
32 Жер бетінде төгілген қаныңыздың қолынан ешкім талап етпесін деп, жаныңызды етімен жеуге жол бермеңіз.
33 Жер төгілген қаннан таза болмайды, өйткені (тек) оны төккеннің қаны арқылы ғана жер барлық ұрпақтары бойы тазарады.
34 Ал енді, балаларым, тыңдаңдар: бүкіл жер бетіне әділдік орнатып, мені топан судан құтқарған Құдайымның алдында даңқтарың көтерілсін.
35 Міне, сендер барып, өздеріңе қалалар салып, оларға жер бетіндегі барлық өсімдіктерді, тіпті жеміс беретін ағаштарды отырғызасыңдар.
36 Жегеннің бәрінің жемісі үш жыл бойы жиналмайды, ал төртінші жылы оның жемісі қасиетті болып саналады [және олар алғашқы жемістерді ұсынады], бұл аспан мен жерді және барлық нәрсені жаратқан Ең Жоғарғы Құдайдың алдында қабылданады. Олар алғашқы шарап пен майды алғашқы жемістер ретінде мол мөлшерде Жаратқан Иенің құрбандық үстелінде ұсынсын, ол оны қабылдайды, ал қалғанын Жаратқан Иенің үйінің қызметшілері оны қабылдайтын құрбандық үстелінің алдында жесін.
37 Бесінші жылы оны әділдік пен шыншылдықпен босатыңыз, сонда әділ боласыздар, ал еккендеріңіздің бәрі гүлдейді.
38 Өйткені әкеңнің әкесі Енох ұлы Метушалаға, ұлы Метушала Ләмехке осылай өсиет еткен, ал Ләмех маған аталары оған өсиет еткендердің бәрін өсиет еткен.
39 Ұлдарым, мен сендерге де өсиет айтамын, Енох өзінің жетінші ұрпағында тірі кезінде, өлгенше ұлына және оның ұлдарына өсиет етіп, өсиет айтты.

8-ТАРАУ

1 Жиырма тоғызыншы мерейтойдың бірінші аптасында, [1373 AM], оның басында Арпақшад өзіне әйел алды, оның аты Расуея еді, ол Еламның қызы Сусанның қызы еді. Ол оған үшінші жылы, [1375 AM], ұл туып берді, ал ол оған Қайнам деп ат қойды.
2 Ұлы өсті, әкесі оған жазуды үйретті, ал ол өзіне қала иемденетін жер іздеуге кетті.
3 Ол бұрынғы ұрпақтар тасқа ойып жазған жазуды тауып, ондағыны оқып, оны көшіріп жазып, күнә жасады; өйткені онда бақылаушылардың аспанның барлық белгілерінде күн мен ай мен жұлдыздардың белгілерін бақылауға арналған ілімі болды.
4 Ол Нұхқа ашуланып қалмас үшін, оны жазып алды, бірақ ештеңе айтпады.
5 Отызыншы мерейтойда, [14:29], екінші аптада, бірінші жылы, ол өзіне әйел алды, оның аты Мелка еді, ол Япештің ұлы Мадайдың қызы еді, ал төртінші жылы [14:32] ол ұл туып, оған Шела деп ат қойды, өйткені ол: «Мен шынымен жіберілдім», - деді.
6 [Ол туылғаннан кейін төртінші жылы] Шелах өсіп, өзіне үйленді. Оның аты Муақ еді. Ол әкесінің ағасы Кеседтің қызы еді. Ол отыз бірінші мерейтойда, бесінші аптада, бірінші жылы [1499 б.з.д.] дүниеге келді.
7 Ол бесінші жылы [15:03] ұл туып, оған Ебер деген ат қойды. Ол өзіне әйел алды, оның аты Небродтың қызы Азурад еді. Ол отыз екінші мерейтойда, жетінші аптада, үшінші жылы [15:64]
8 Алтыншы жылы [1567 ж.] ол оған ұл туды, ол оған Пелек деген ат қойды, өйткені ол дүниеге келген кезде оның ұлдары жерді бөлісе бастады, сондықтан ол оған Пелек деген ат қойды.
9 Олар оны құпия түрде бөлісіп, Нұхқа айтты.
10 Отыз үшінші мерейтойдың басында [1569 AM] олар жерді үш бөлікке бөлді: Шем, Хам және Япеш, әрқайсысының мұрагерлігіне қарай, бірінші жылы, бірінші аптада, жіберілген біздің біріміз олармен бірге болған кезде.
11 Ол ұлдарын шақырды, олар балаларымен бірге оған жақындады. Жерді үш ұлына тиесілі жер учаскелеріне бөлді. Олар қолдарын созып, әкесі Нұхтың құшағынан жазбаны алды.
12 Жазбада Шамның жері ретінде жердің ортасы бөлінді, ол Рафа тау жотасының ортасынан, Тина өзенінің сағасынан бастап, өзіне және ұлдарына мәңгілік ұрпақтарға мұра ретінде алуы керек еді. Оның үлесі батысқа қарай осы өзеннің ортасынан өтіп, тұңғиық суға жеткенше созылып жатыр. Бұл өзен сол жерден бастау алып, суын Миат теңізіне құяды, ал бұл өзен Ұлы теңізге құяды. Солтүстіктегінің бәрі Япештікі, ал оңтүстіктегінің бәрі Шамдікі.
13 Ол Карасоға дейін созылады: бұл оңтүстікке қарайтын тілдің қойнауында.
14 Оның үлесі Ұлы теңіз бойымен созылып жатыр, ол оңтүстікке қарайтын тілдің батысына жеткенше түзу сызық бойымен созылып жатыр, өйткені бұл теңіз Мысыр теңізінің тілі деп аталады.
15 Ол осы жерден оңтүстікке қарай, өзен жағасындағы Ұлы теңіздің сағасына қарай бұрылып, батысқа қарай Афраға дейін созылып, Гихон өзенінің суларына жеткенше, ал Гихон суларының оңтүстігінде осы өзеннің жағасына дейін созылады.
16 Ол шығысқа қарай созылып, Едем бағына дейін, оның оңтүстігіне қарай, [оңтүстігіне қарай] және бүкіл Едем жерінің шығысынан және бүкіл шығыстан шығысқа бұрылып, Рафа деп аталатын таудың шығысына жеткенше созылып, Тина өзенінің сағасына дейін түседі.
17 Бұл жер жеребе бойынша Шам мен оның ұлдарына бөлініп берілді, олар оны ұрпақтан-ұрпаққа мәңгілікке иемденулері керек болды.
18 Нұх бұл жердің Шам мен оның ұлдарына берілгеніне қуанды, және ол пайғамбарлық сөзбен аузымен айтқанның бәрін есіне алды, өйткені ол:

«Шамның Құдайы Жаратқан Ие мадақталсын, Жаратқан Ие Шамның үйінде тұрсын», – деген еді.
19 Ол Едем бағының киелі жерлердің ең қасиеттісі және Жаратқан Иенің тұрағы екенін, Синай тауы шөл даланың орталығы және Сион тауы жердің кіндігінің орталығы екенін білді: бұл үшеуі бір-біріне қарама-қарсы киелі орын ретінде жаратылған.
20 Ол Жаратқан Иенің сөзін аузына салған құдайлардың Құдайын және мәңгілік Жаратқан Иені мадақтады.
21 Ол Шем мен оның ұлдарына мәңгілікке ұрпақтан-ұрпаққа баталы үлес пен бата келетінін білді: бүкіл Едем жері, бүкіл Қызыл теңіз жері, бүкіл шығыс пен Үндістан жері, бүкіл Қызыл теңіз және оның таулары, бүкіл Башан жері, бүкіл Ливан жері, бүкіл Кафтур аралдары, барлық Санир мен Амана таулары, солтүстіктегі Ассур таулары, бүкіл Элам, Ассур, Бабыл, Сусан мен Маэдай жері, барлық Арарат таулары және солтүстіктегі Ассур тауларының арғы жағындағы теңіздің арғы жағындағы барлық аймақ, баталы және кең жер, және ондағының бәрі өте жақсы.
22 Ал екінші бөлік Хамға, Гихонның оңтүстігінен, оңтүстікке қарай, бақшаның оң жағына қарай созылып, барлық от тауларына дейін созылып, батысқа қарай Ател теңізіне дейін, ал батысқа қарай жойылмағанның бәрі түсетін Маук теңізіне жеткенше созылып жатыр.
23 Содан кейін ол солтүстікке қарай Гадир шекараларына дейін созылып, теңіз жағалауына, Ұлы теңіз суларына дейін жетеді, Гихон өзеніне жақындайды да, Гихон өзенінің бойымен Едем бағының оң жағына жетеді.
24 Хамға берілген жер осы болды, ол өзі және ұлдары үшін ұрпақтан-ұрпаққа мәңгілікке иелік етуге тиіс еді.
25 Ал Япеш үшін үшінші бөлік Тина өзенінің арғы жағындағы суларының солтүстігінде ағып жатыр, ол солтүстік-шығысқа қарай Гогтың бүкіл аймағына және оның шығысындағы бүкіл елге дейін созылып жатыр.
26 Ол солтүстікке қарай солтүстікке қарай созылып, солтүстіктегі Келт тауларына және Маук теңізіне дейін созылып, Гадирдің шығысына қарай теңіз сулары аймағына дейін созылады.
27 Ол Фараның батысына жақындағанша созылып, Афераққа қарай оралады да, шығысқа қарай Миат теңізінің суларына дейін созылады.
28 Ол солтүстік-шығыс бағытта Тина өзенінің аймағына дейін созылып, Рафа тауына қарай суларының шекарасына жақындап, солтүстікке қарай бұрылады.
29 Бұл жер Япеш пен оның ұлдарына мұра ретінде бөлініп берілген, ол өзі мен ұлдары үшін, ұрпақтары үшін мәңгілікке иелік етуі тиіс; бес үлкен арал және солтүстіктегі үлкен жер.
30 Бірақ ауа райы суық, Хам жері ыстық, ал Шам жері ыстық та, суық та емес, суық пен ыстық араласқан.

9-ТАРАУ

1 Хам өз ұлдарына жер бөліп берді, алғашқы жер шығыстағы Кушқа, батыстағы Мисраимге, батыстағы Путқа, ал батыстағы теңіз жағалауындағы Қанаханға тиді.
2 Шам да өз ұлдарына жер бөліп берді, алғашқы жер Хам мен оның ұлдарына тиесілі болды, Тигр өзенінің шығысына қарай шығысқа қарай, бүкіл Үндістан жері, оның жағалауындағы Қызыл теңіз, Дедан сулары, Мебри мен Эланың барлық таулары, Сусанның бүкіл жері және Фарнак жағалауындағы Қызыл теңіз бен Тина өзеніне дейінгі барлық жер.
3 Ал екінші бөлік Ассурдан шықты, бүкіл Ассур, Ниневи және Шинар жері және Үндістан шекарасына дейін, ол өзеннің бойымен көтеріліп, айналады.
4 Үшінші бөлік Арпақшадқа тиесілі болды: Евфраттың шығысындағы, Қызыл теңізге жақын орналасқан Халдей аймағының барлық жері, Мысырға қарайтын теңіз тіліне жақын шөлдің барлық сулары, Евфраттың шекарасына дейінгі Ливан, Санир және Амана жерлері.
5 Ал төртінші бөлік Арамаға тиді, яғни Тигр мен Евфрат өзендерінің арасындағы Месопотамияның барлық жері, Халдейлердің солтүстігінен Ассур тауларының шекарасы мен Арара жеріне дейін.
6 Бесінші бөлік Лудқа, яғни Ассур тауларына және оларға тиесілі барлық жерлерге, Ұлы теңізге дейін және оның бауыры Ассурдың шығысына дейін жетті.
7 Япеш те өз мұралық жерін ұлдарына бөліп берді.
8 Бірінші жер солтүстік жағынан шығысқа қарай Гомерге, ал солтүстіктен Тина өзеніне дейін жетті; солтүстіктен Магогқа, солтүстіктің барлық ішкі бөліктері Миат теңізіне дейін жетті.
9 Мадай өзінің екі ағасының батысынан аралдарға және аралдардың жағалауларына дейін өз үлесі ретінде келді.
10 Ал төртінші бөлік Яванға әрбір арал және Луд шекарасына қарайтын аралдар тиді.
11 Ал Тубал үшін тілдің ортасынан бесінші бөлік пайда болды, ол Луд жерінің шекарасына қарай екінші тілге, екінші тілдің арғы жағына, үшінші тілге дейін жақындады.
12 Алтыншы бөлік Мешехке тиді, үшінші тілден кейінгі бүкіл аймақ Гадирдің шығысына дейін.
13 Тирасқа жетінші бөлік, теңіздің ортасындағы төрт үлкен арал, Хамның жеріне дейін созылып жатты [және Каматури аралдары жеребе бойынша Арпахшад ұлдарына мұра ретінде бөлінді].
14 Осылайша Нұхтың ұлдары әкелері Нұхтың көзінше ұлдарына бөлінді, ал Нұх олардың барлығына ант беріп, өзіне тимеген жерді тартып алғысы келгендердің барлығына қарғыс айтты.
15 Сонда олардың барлығы: «Осылай болсын, солай болсын!» – деді. Олар өздері мен ұлдары үшін мәңгілікке, қиямет күніне дейін, Құдай Ие оларды семсермен және отпен соттайтын болады. Олар жер бетін қылмысқа, ластыққа, азғындыққа және күнәға толтырды.

10-ТАРАУ

1 Осы мерейтойдың үшінші аптасында арам жындар Нұх ұлдарының балаларын адастырып, адастырып, жойып жібере бастады.
2 Нұхтың ұлдары әкелеріне келіп, оған ұлдарының ұлдарын адастырып, соқыр етіп, өлтіріп жатқан жын-перілер туралы айтып берді.

3 Ол Құдайы Жаратқан Иенің алдында дұға етіп, былай деді: «Маған мейірім көрсеткен барлық жандардың рухтарының Құдайы. Сен мені және менің ұлдарымды топан судан құтқардың, мені өлім ұлдары сияқты жойып жібермедің. Өйткені маған деген мейірімің зор болды, жаныма деген мейірімің зор болды. Ұлдарыма мейірімің төгілсін, Зұлым рухтар оларға билік етпесін, әйтпесе олар жер бетінен жойылып кетпесін».
4 Бірақ маған және менің ұлдарыма батасын бере гөр, сонда біз көбейіп, жерді толтырамыз.
5 Сен менің заманымда осы рухтардың әкелері, Сенің Күзетшілеріңнің қалай әрекет еткенін білесің: ал тірі жүрген бұл рухтарға келетін болсақ, оларды түрмеге қамап, айыптау орнына бекіт, және олар Сенің қызметшіңнің ұлдарына, менің Құдайым, зиян келтірмесін; өйткені олар қатыгез және жою үшін жаратылған.
6 Олар тірілердің рухтарына билік етпесін, өйткені Сен ғана оларға билік ете аласың. Олар енді мәңгілікке әділдердің ұлдарына билік етпесін.
7 Құдайымыз Жаратқан Ие бізге бәрімізді байлауды бұйырды.
8 Сонда рухтардың басшысы Мастема келіп: «Ием, Жаратушы Ием, олардың кейбіреулері менің алдымда қалсын, менің дауысымды тыңдасын және мен айтқанның бәрін істесін; егер олардың кейбіреулері маған қалдырылмаса, мен адам ұлдарына өз еркіммен билік ете алмаймын; өйткені бұлар менің үкімім алдында бүлінуге және адастыруға арналған, өйткені адам ұлдарының зұлымдығы өте зор», - деді.
9 Ол былай деді: «Олардың оннан бір бөлігі Оның алдында қалсын, ал тоғыз бөлігі айыптау орнына түссін».
10 Арамыздан біреуге Ол Нұхқа барлық дәрі-дәрмектерін үйретуді бұйырды, өйткені Ол олардың әділдік жолымен жүрмейтінін және әділдік жолында күреспейтінін білді.
11 Біз Оның барлық сөздеріне сай әрекет еттік: барлық зұлым зұлымдарды айыптау орнына байлап, олардың оннан бір бөлігін жер бетінде Шайтанның алдында бағындыру үшін қалдырдық.
12 Біз Нұхқа олардың ауруларының барлық дәрілерін, олардың азғыруларын, жер шөптерімен қалай емдеуге болатынын түсіндірдік.
13 Нұх барлық нәрсені кітапқа жазып қойды, өйткені Біз оған барлық дәрі-дәрмектерді үйреттік. Осылайша жындардың Нұхтың ұлдарына зиян келтіруіне жол берілмеді.
14 Ол жазғандарының бәрін үлкен ұлы Шамға берді, өйткені ол оны барлық ұлдарынан қатты жақсы көрді.
15 Нұх ата-бабаларының қасына барып, Арарат жеріндегі Лубар тауында жерленді.
16 Ол өмірінде тоғыз жүз елу жыл, он тоғыз мерейтой және екі апта бес жыл өткізді. [1659 AM]
17 Жердегі өмірінде ол Енохтан басқа барлық адамдардан жоғары болды, өйткені ол әділдікпен мінсіз болды. Өйткені Енохтың қызметі әлемнің ұрпақтарына куәлік ретінде тағайындалды, осылайша ол қиямет күніне дейін ұрпақтан ұрпаққа барлық істерді баяндауы керек еді.
18 Отыз үшінші мерейтойда, бірінші жылдың екінші аптасында, Пелек өзіне Синардың қызы Ломна есімді әйел алды. Ол осы аптаның төртінші жылында оған ұл туып берді. Пелек оның атын Реу деп қойды, өйткені ол: «Міне, адамдар Шинар жерінде өздеріне қала мен мұнара салудың зұлым ниетімен зұлымдық жасады», – деді.
19 Олар Арарат жерінен шығысқа қарай Шинарға көшті, өйткені оның заманында олар қала мен мұнараны салып, «Жүріңдер, сол арқылы көкке көтерілейік» деді.
20 Олар құрылысты бастады, төртінші аптада олар отпен кірпіш күйді, ал кірпіштер тас орнына қызмет етті, ал оларды біріктірген саз балшық теңізден және Шинар жеріндегі су көздерінен шыққан асфальт болды.
21 Олар оны қырық үш жыл [1645-1688] бойы салды; оның ені 203 кірпіш, ал биіктігі (кірпіштің) үштен бір бөлігі болды; оның биіктігі 5433 шынтақ және 2 пальма бұтасы, ал (бір қабырғасының ұзындығы) он үш баспалдақ (ал қалғанының ұзындығы отыз баспалдақ) болды.
22 Құдайымыз Жаратқан Ие бізге былай деді: «Міне, олар бір халық, және олар мұны істей бастады, енді олардан ештеңе тоқтатылмайды. Жүріңдер, төмен түсіп, олардың тілін шатастырайық, сонда олар бір-бірінің тілін түсінбейді, қалалар мен халықтарға шашырап кетеді, және оларда қиямет күніне дейін бір мақсат болмайды».
23 Жаратқан Ие төмен түсті, біз онымен бірге адам балалары салған қала мен мұнараны көру үшін төмен түстік.
24 Ол олардың тілін шатастырды, сондықтан олар бір-бірінің тілін түсінбеді, содан кейін қала мен мұнара салуды тоқтатты.
25 Сондықтан бүкіл Шинар жері Бабыл деп аталады, өйткені Жаратқан Ие сол жерде адам баласының барлық тілін шатастырып, сол жерден олар өз қалаларына, әрқайсысы өз тіліне және өз ұлтына қарай бытырап кетті.
26 Жаратқан Ие мұнараға қатты жел жіберіп, оны жерге құлатты. Міне, ол Шинар жеріндегі Ассур мен Бабылдың арасында еді, сондықтан олар оны «Аңырату» деп атады.
27 Бірінші жылдың төртінші аптасында [1688 ж.], отыз төртінші мерейтойдың басында олар Шинар жерінен шашырап кетті.
28 Хам мен оның ұлдары оңтүстіктегі жерінен өз үлесі ретінде иемденіп алған жеріне барды.
29 Қанахан Ливан жерінің Мысыр өзеніне дейінгі өте жақсы екенін көрді, бірақ батыстағы (яғни теңізге дейінгі) мұралық жеріне бармады. Ол Ливан жерінде, Иордан өзенінің шекарасынан және теңіз шекарасынан шығыс пен батысқа қарай қоныстанды.
30 Әкесі Хам, ағалары Куш пен Мысрайм оған: «Сен өзіңдікі емес, бізге жеребе бойынша берілмеген жерге қоныстандың; олай істеме; егер солай істесең, сен де, ұлдарың да сол жерде құлап, бүлік шығарып, қарғысқа ұшырайсыңдар; өйткені сендер бүлік шығарып, балаларың құлап, мәңгілікке тамырыңнан айырыласыңдар», – деді.

31 Шамның үйінде тұрма, өйткені жер олардың жеребесі бойынша Шам мен оның ұлдарына тиді.
32 Сен қарғысқа ұшырадың, Нұхтың барлық ұлдарынан да қарғыс атқарасың, өйткені біз қасиетті төреші мен әкеміз Нұхтың алдында ант берген қарғысқа ұшыраймыз.
33 Бірақ ол олардың айтқанына құлақ аспай, ұлдарымен бірге Хаматтан Мысырдың кіреберісіне дейінгі Ливан жерінде осы күнге дейін тұрып келді.
34 Сондықтан сол жер Қанахан деп аталады.
35 Япеш пен оның ұлдары теңізге қарай бет алып, өз үлестеріне тиесілі жерде тұрды. Мадай теңіз жерін көрді, бірақ ол оған ұнамады. Ол Хам, Ашшур және әйелінің ағасы Арпақшадтан үлес сұрады. Ол осы күнге дейін әйелінің ағасының қасында, Мидия жерінде тұрды.
36 Ол өзінің және ұлдарының тұратын жерін әкелерінің Мадай есімімен Мидия деп атады.

11-ТАРАУ

1 Отыз бесінші мерейтойдың үшінші аптасында, бірінші жылының [1681 AM] Реу өзіне әйел алды, оның аты Ора еді, ол Кеседтің ұлы Урдың қызы еді. Ол оған ұл туды, ол оған осы аптаның жетінші жылында, осы мерейтойда Серох деген ат қойды. [1687 AM]
2 Нұхтың ұлдары бір-бірімен соғыса бастады, тұтқынға алып, бір-бірін өлтіріп, жер бетіндегі адамдардың қанын төгіп, қан жеп, бекініс қалалар, қабырғалар мен мұнаралар салды. Жеке адамдар өздерін ұлттан жоғары қойып, патшалықтардың негізін қалап, халық халыққа қарсы, ұлт халыққа қарсы, қала қалаға қарсы соғыса бастады. Барлығы зұлымдық жасап, қару алып, ұлдарына соғыс үйрете бастады. Олар қалаларды басып алып, еркек және әйел құлдарды сата бастады.
3 Кесед ұлы Ур халдейлердің Ара қаласын салып, оған өз атымен және әкесінің атымен ат қойды. Олар өздеріне балқытылған мүсіндер жасап, әрқайсысы өздері жасаған балқытылған мүсінге табынды, ойылған мүсіндер мен лас симулякралар жасай бастады, ал зұлым рухтар оларды қылмыс пен ластық жасауға көмектесіп, азғырды.
4 Ханзада Мастема мұның бәрін істеуге бар күшін салды және жер бетінде қан төгу үшін барлық жамандық пен күнә, барлық қылмыс жасауға, бұзуға және жоюға арналған басқа рухтарды жіберді.
5 Сондықтан ол Серохты Серух деп атады, өйткені әркім күнә мен құқық бұзушылыққа бой алдырды.
6 Ол өсіп, әйелінің шешесінің әкесіне жақын Халдейлердің Ур қаласында тұрып, пұттарға табынып, отыз алтыншы мерейтойында, бесінші аптада, бірінші жылы [1744] әйел алды, оның аты Мелка еді, ол әкесінің ағасының қызы Кабердің қызы еді.
7 Осы аптаның бірінші жылында ол оған Нахорды туып берді. Ол өсіп-өніп, Халдейлердің Ур қаласында тұрды. Әкесі оған аспан белгілері бойынша Халдейлерді зерттеуді және болжауды үйретті.
8 Ал отыз жетінші мерейтойда, алтыншы аптаның бірінші жылында, [таңғы сағат 18:00] ол өзіне әйел алды, оның аты Иfactor еді, ол халдейлік Нестагтың қызы еді.
9 Ол оған осы аптаның жетінші жылында Тарахты туды. [1806 AM]
10 Ханзада Мастема жерді құртып, адамдардың еңбегін тартып алу үшін жерге себілген тұқымды жеуге қарғалар мен құстарды жіберді. Қарғалар тұқымды жыртып үлгермес бұрын, оны жер бетінен жұлып алды.
11 Сондықтан ол оған Тара деген ат қойды, себебі қарғалар мен құстар оларды жоқшылыққа ұшыратып, тұқымдарын жеп қойды.
12 Құстардың кесірінен жылдар бедеу бола бастады, олар ағаштардың барлық жемістерін жеп қойды: олар өз заманында жер бетіндегі барлық жемістердің аз ғана бөлігін тек үлкен күш жұмсау арқылы ғана құтқара алды.
13 Осы отыз тоғызыншы мерейтойда, бірінші жылдың екінші аптасында, [1870 AM] Тарах өзіне үйленді, оның аты Эдна еді, ол Ыбырамның қызы, әкесінің әпкесінің қызы еді. Ал осы аптаның жетінші жылында [1876 AM] ол оған ұл туып берді, ал ол оған анасының әкесінің атымен Ыбырам деп ат қойды.
14 Өйткені ол қызы ұл тумай тұрып қайтыс болған еді.
15 Бала жердегі қателіктерді түсіне бастады, олардың бәрі ойылған мүсіндер мен лас нәрселерге бой алдырды, ал әкесі оған жазуды үйретті, ол екі апталық жаста еді, [1890 AM] және ол әкесімен бірге пұттарға табынбау үшін өзін әкесінен бөлді.
16 Ол барлық нәрсенің Жаратушысы Құдайға жалбарына бастады, Ол оны адам балаларының қателіктерінен құтқарсын және оның үлесі ластық пен зұлымдықтан кейін қателікке түспесін деп дұға етті.
17 Жерге тұқым себу уақыты келді. Олардың барлығы тұқымдарын қарғалардан қорғау үшін бірге шықты. Ыбырам кетіп бара жатқандармен бірге жолға шықты, бала он төрт жасар еді.
18 Қарғалар тұқымды жеп қою үшін келді. Ыбырам олар жерге қонбай тұрып, олардың алдынан жүгіріп шықты. Олар жерге қонбай тұрып, тұқымды жеп қою үшін айқайлап: «Түспеңдер, келген жерлеріңе қайтып оралыңдар», – деді. Олар кері қайтып кетті.
19 Сол күні Ол қарға бұлттарын жетпіс рет кері қайтарды, ал Ыбырам тұрған бүкіл жердегі барлық қарғалардың біреуі де сол жерге қоныстанбады.
20 Онымен бірге бүкіл ел бойынша жүргендердің бәрі оның айқайлағанын, барлық қарғалардың кері бұрылғанын көрді, оның есімі бүкіл халдейлер жерінде танымал болды.
21 Биыл оған егін егуге ниет білдіргендердің бәрі келді. Ол егін егу уақыты аяқталғанша олармен бірге жүрді. Олар жерлерін егіп, сол жылы үйлеріне жеткілікті астық әкеліп, жеп, тойып алды.
22 Бесінші аптаның бірінші жылында [1891 AM] Ыбырам өгіздерге арналған құрал-саймандар жасайтындарды, ағаштан жасалған шеберлерді үйретті, олар тұқым себу үшін жер үстінде, соқаның жақтауына қаратып ыдыс жасады, ал тұқым соқаның үстіне түсіп, жерге тығылды, ал олар енді қарғалардан қорықпайтын болды.
23 Осылайша олар жер бетінде соқалардың барлық жақтауларына (ыдыстар) жасап, Ыбырамның бұйрығымен бүкіл жерді егіп, өңдеді, енді олар құстардан қорықпайтын болды.

12-ТАРАУ

1 Алтыншы аптада, жетінші жылы, [1904] Ыбырам әкесі Тарахқа: «Әке!» – деді.
2 Ол: «Міне, мен, ұлым», – деді.
«Сен табынатын пұттардан бізге қандай көмек және пайда бар,
Ал сен қайсысының алдында бас иесің?
3 Өйткені оларда рух жоқ,
Өйткені олар ақымақ пішіндер және жүректі адастырады.
Оларға табынбаңыз:
4 Көктегі Құдайға табыныңдар,
Жерге жаңбыр мен шық жаудыратын кім?
Жер бетіндегінің бәрін жасайды,
Және барлық нәрсені Өз сөзімен жаратты,
Ал барлық тіршілік Оның алдында пайда болады.
5 Неге рухы жоқ нәрселерге табынасыңдар?
Өйткені олар (адамдардың) қолының жұмысы,
Ал сен оларды иығыңа көтересің,
Олардан сендерге ешқандай көмек жоқ,
Бірақ олар оларды жасағандар үшін үлкен ұятқа қалады,
Және оларға табынатындарға жүректі адастыру:
Оларға табынбаңдар.
6 Әкесі оған: «Мен де білемін, ұлым, бірақ мені оларға қызмет етуге мәжбүр еткен халықпен не істеймін?» – деді.
7 Егер мен оларға шындықты айтсам, олар мені өлтіреді, өйткені олардың жаны оларға табынып, құрметтеуге жабысып қалған.
8 «Ұлым, үндеме, олар сені өлтірмесін», – деді ол екі ағасына, ал олар оған ашуланып, үндемеді.
9 Ал қырықыншы мерейтойда, екінші аптада, жетінші жылы, [1925 AM] Ыбырам әкесінің қызы Сарай есімді әйел алып, оның әйелі болды.
10 Оның ағасы Харан үшінші аптаның үшінші жылында, [19:28] әйел алды, ал ол осы аптаның жетінші жылында, [19:32] оған ұл туып берді, ал ол оған Лут деген ат қойды.
11 Ағасы Нахор өзіне әйел алды.
12 Ыбырам өмірінің алпысыншы жылында, яғни төртінші аптаның төртінші жылында, [1936 AM] Ыбырам түнде тұрып, пұттар үйін өртеп жіберді, үйдегінің бәрін өртеп жіберді, ешкім бұл туралы білмеді.
13 Олар түнде тұрып, құдайларын оттың ортасынан құтқаруға тырысты.
14 Харан оларды құтқаруға асықты, бірақ от оны жалындатып, отта күйіп кетті. Ол Халдейлердің Ур қаласында әкесі Тарахтың көзінше қайтыс болды. Оны Халдейлердің Ур қаласында жерледі.
15 Тарах ұлдарымен бірге халдейлердің Ур қаласынан Ливан мен Қанахан жеріне көшіп, Харан жерінде тұрды. Ыбырам әкесі Тарахпен бірге Харанда екі апта тұрды.
16 Ал алтыншы аптада, бесінші жылы, [1951 AM] Ыбырам жетінші айдың жаңа айында түні бойы отырып, кештен таңға дейін жұлдыздарды бақылап, жылдың жаңбырға байланысты қандай болатынын көрді, ал жалғыз өзі отырып бақылап отырды.
17 Оның жүрегіне бір сөз келіп: «Жұлдыздардың, ай мен күннің барлық белгілері Жаратқан Иенің қолында. Неге мен оларды іздеп табуым керек?» – деді.
18 Егер Ол қаласа, таңертең де, кешке де жаңбыр жаудырады;
Ал егер қаласа, оны тоқтатады,
Барлық нәрсе Оның қолында.
19 Сол түні ол дұға етіп, былай деді:
«Менің Құдайым, Ең Жоғарғы Құдай, менің жалғыз Құдайым Сенсің,
Мен Сені және Сенің билігіңді таңдадым.
Және Сен барлық нәрсені жараттың,
Және сенің қолыңнан шыққан барлық нәрселер.
20 Мені адамдардың жүректеріндегі ойларға билік ететін зұлым рухтардың қолынан құтқар,
Олар мені Өзіңнен адастырмасын, Құдайым.
Мені және менің ұрпағымды мәңгілікке нығайта гөр.
Біз бұдан былай және мәңгілікке адаспауымыз үшін.
21 Ол былай деді: «Менің жүзімді іздеп, оларға қайтып оралу үшін халдейлердің Ур қаласына қайтып оралуым керек пе? Мен осы жерде қалуым керек пе? Құдайым, құлыңның қолында тура жолды табысты ет, ол оны орындасын және жүрегімнің алдамшы жолымен жүрмесін».
22 Ол сөйлеп, дұға етіп болған соң, мен арқылы Жаратқан Иенің сөзі оған жіберілді: «Өз еліңнен, туыстарыңнан және әкеңнің үйінен шығып, Мен саған көрсететін жерге бар, Мен сені ұлы және сансыз халыққа айналдырамын».
23 Мен сені жарылқаймын,
Мен сенің атыңды ұлы етемін,
Сонда сен жер бетінде батаға ие боласың,
Жер бетіндегі барлық отбасылар Сен арқылы бата алады,
Саған батасын бергендерді Мен баталаймын,
Ал сені қарғағандарды қарға.
24 Мен саған, ұлыңа, ұлыңның ұлына және барлық ұрпағыңа Құдай боламын. Қорықпа, енді жер бетіндегі барлық ұрпақтарға Мен сенің Құдайыңмын».
25 Сонда Құдай Ие: «Оның аузын және құлақтарын ашыңдар, сонда ол естіп, аузымен, ашылған тілмен сөйлей алады», – деді; өйткені ол (Бабыл) құлаған күннен бастап барлық адамзат ұлдарының аузынан шыққан жоқ.
26 Мен оның аузын, құлақтарын және ернін ашып, онымен жаратылыстың тілінде еврейше сөйлей бастадым.
27 Ол ата-бабаларының кітаптарын алып, оларды еврей тілінде жазып алды, содан бері оларды зерттей бастады, ал мен оған түсінбейтін нәрселерін білдірдім, және ол оларды алты жаңбырлы айда зерттеді.
28 Алтыншы аптаның жетінші жылында [1953 AM] ол әкесімен сөйлесіп, оған Хараннан кетіп, Қанахан жеріне барып, оны көріп, оған қайта оралатынын айтты.
29 Әкесі Тарах оған: «Аман-есен жүре бер», – деді.
Мәңгілік Құдай жолыңды түзу етсін.
Жаратқан Ие сенімен бірге болып, барлық жамандықтан қорғасын,
Сені көргендердің алдында саған мейірім, мейірім және рақым сыйлай көр,

Адам баласының ешқайсысы саған зиян келтіруге күші жетпесін;
Аман-есен жүріңіз.
30 Егер көз алдарыңа тұруға қолайлы жер көрсеңдер, орныңдар, мені де, ағаң Харанның ұлы Лұтты да өз ұлыңдай алып кетіңдер. Жаратқан Ие саған жар болсын.
31 Аман-есен оралғанша ағаң Нахор менімен бірге жүрсін, сонда біз сенімен бірге барамыз.

13-ТАРАУ

1 Ыбырам Хараннан көшіп, әйелі Сарайды және ағасы Харанның ұлы Лутты алып, Қанахан жеріне барды. Ол Ассурға келіп, Сихемге қарай бет алып, биік емен ағашының жанында қоныстанды.
2 Ол Хаматтың кіреберісінен биік еменге дейінгі жердің өте жағымды екенін көрді.
3 Жаратқан Ие оған: «Мен бұл жерді саған және сенің ұрпағыңа беремін», – деді.
4 Ол сол жерде құрбандық үстелін тұрғызып, өзіне көрінген Жаратқан Иеге арнап сол жерде өртелетін құрбандық шалды.
5 Ол сол жерден тауға қарай жылжыды... батыстағы Бетелге, шығыстағы Айға қарай жылжып, сол жерде шатырын тікті.
6 Ол жердің өте кең және жақсы екенін көрді, онда бәрі өсіп тұрды: жүзім, інжір, анар, емен, илекс, теребинт, майлы ағаштар, балқарағай, кипарис, құрма ағаштары және даланың барлық ағаштары. Тауларда су бар еді.
7 Ол өзін Халдейлердің Ур қаласынан алып шығып, осы жерге әкелген Жаратқан Иені мадақтады.
8 Бірінші жылы, жетінші аптада, бірінші айдың жаңа айында, сағат 19:54-те, ол осы тауда құрбандық үстелін тұрғызып, Жаратқан Иенің атын атап: «Сен, мәңгілік Құдайым, менің Құдайымсың», – деп шақырды.
9 Ол Жаратқан Иемен бірге болып, өмір бойы оны тастап кетпеуі үшін құрбандық үстелінде оған арнап өртелетін құрбандық шалды.
10 Содан кейін ол сол жерден көшіп, оңтүстікке қарай бет алды. Ол Хебронға келді. Сол кезде Хеброн қаласы салынып бітті. Ол сол жерде екі жыл тұрды. Содан кейін ол оңтүстіктегі Беалотқа көшті. Сол жерде аштық басталды.
11 Ыбырам аптаның үшінші жылында Мысырға көшіп, әйелі онымен бірге ажырасқанға дейін бес жыл Мысырда тұрды.
12 Сол кезде Мысырдағы Танаис қаласы Хеброннан жеті жыл өткен соң салынған болатын.
13 Перғауын Ыбырамның әйелі Сарайды ұстап алғанда, Жаратқан Ие Ыбырамның әйелі Сарай үшін перғауын мен оның үй ішін қатты жазалады.
14 Ыбырам қойлары, ірі қаралары, есектері, жылқылары, түйелері, құлдары мен күңдері, күмісі мен алтыны көп болғандықтан, өте даңқты еді. Ал ағасының ұлы Лут та өте бай еді.
15 Перғауын Ыбырамның әйелі Сарайды қайтарып беріп, оны Мысыр жерінен қуып жіберді. Ол бастапқыда шатырын тіккен жерге, шығысында Ай, батысында Бетел қалалары орналасқан құрбандық үстеліне барып, оны тыныштықпен қайтарған Құдайы Жаратқан Иеге мадақ айтты.
16 Бірінші аптаның үшінші жылының қырық бірінші мерейтойында, [1963 AM], ол осы жерге оралып, онда өртелетін құрбандық шалып, Жаратқан Иенің атын атап: «Сен, ең жоғарғы Құдай, мәңгілік менің Құдайымсың», - деді.
17 Осы аптаның төртінші жылында [1964 AM] Лут онымен қоштасып, Содомда тұрды, ал Содом тұрғындары өте күнәһар еді.
18 Бауырының ұлының одан ажырасып кеткеніне жүрегі қайғырды, өйткені оның балалары болмады.
19 Лұт тұтқынға алынған жылы, осы аптаның төртінші жылында, Лұт одан бөлініп кеткеннен кейін, Жаратқан Ие Ыбырамға былай деді: «Тұрып жатқан жеріңнен солтүстік пен оңтүстікке, батыс пен шығысқа көзіңді тік.
20 Өйткені сен көріп тұрған бүкіл жерді саған және сенің ұрпағыңа мәңгілікке беремін, сенің ұрпағыңды теңіз құмындай көп етемін. Адам жер құмын санағанымен, сенің ұрпағыңды санау мүмкін емес.
21 Тұр да, жердің ұзындығы мен енін аралап, бәрін көр, өйткені Мен оны сенің ұрпағыңа беремін». Ыбырам Хебронға барып, сол жерде тұрды.
22 Осы жылы Елам патшасы Кедорлаомер, Шинар патшасы Амрафел, Селласар патшасы Ариох және халықтар патшасы Тергал келіп, Ғомора патшасын өлтірді, ал Содом патшасы қашып кетті, ал көпшілігі Тұзды теңіздің жағасындағы Сиддим аңғарында жарақат алып қаза тапты.
23 Олар Содом, Адам мен Зебоимді, сондай-ақ Ыбырамның ағасының ұлы Лутты да барлық мал-мүлкімен бірге тұтқындап, Данға барды.
24 Қашып құтылған біреу келіп, Ыбырамға ағасының ұлының тұтқынға алынғанын және (Ыбырам) үй қызметшілерін қаруландырғанын айтты...
25 ...Ыбырам мен оның ұрпағына алғашқы өнімнің оннан бір бөлігін Жаратқан Иеге арнады, және Жаратқан Ие оны мәңгілікке Өзінің алдында қызмет ететін діни қызметкерлерге беруді, олар оны мәңгілікке иеленуін бұйырды.
26 Бұл заңның мерзімдері жоқ, өйткені Ол ұрпақтан-ұрпаққа тұқымның, шараптың, майдың, ірі қара мен қойдың оннан бір бөлігін Жаратқан Иеге беруді белгіледі.
27 Ол оны діни қызметкерлеріне Өзінің алдында қуанышпен жеп-ішулерін берді.
28 Содом патшасы оған келіп, бас иіп: «Иеміз Ыбырам, құтқарған жандарыңды бізге бере гөр, ал олжа сенікі болсын», – деді.
29 Ыбырам оған былай деді: «Мен Ең Жоғарғы Құдайға қолымды көтеріп тұрмын, сен: «Мен Ыбырамды байыттым» деп айтпауың үшін сенің ештеңеңді алмаймын. Тек жігіттер жегеннен және менімен бірге келген Әнер, Эшкол және Мамренің үлесінен басқа. Бұлар өз үлестерін алады».

14-ТАРАУ

1 Осы оқиғалардан кейін, осы аптаның төртінші жылы, үшінші айдың жаңа айында, Жаратқан Ие Ыбырамға түсінде сөзін арнап: «Қорықпа, Ыбырам! Мен сенің

қорғаушыңмын, сенің сыйлығың өте зор болады», – деді.
2 Ол былай деді: «Ием, Ием, маған не бересің? Мен баласыз жүрмін, ал күңімнің ұлы Масектің ұлы Дамасек Елиезер. Ол менің мұрагерім болады, ал сен маған ұрпақ бермедің».
3 Ол оған: «Бұл (адам) сенің мұрагерің емес, өз ішіңнен шыққан адам болады; ол сенің мұрагерің болады», – деді.
4 Ол оны сыртқа алып шығып, оған: «Аспанға қарап, жұлдыздарды санай алсаң, сана», – деді.
5 Ол аспанға қарап, жұлдыздарды көрді де, оған: «Сенің ұрпағың да сондай болады», – деді.
6 Ол Жаратқан Иеге сенді, және бұл оған әділдік ретінде саналды.
7 Ол оған былай деді: «Мен сені халдейлердің Ур қаласынан алып шыққан, қанахандықтардың жерін мәңгілікке иелік ету үшін берген Жаратқан Иемін. Мен саған және сенен кейінгі ұрпағыңа Құдай боламын».
8 Ол: «Ием, Ием, мен оны мұра ететінімді қалай білемін?» – деді.
9 Ол оған: «Маған үш жасар сиыр, үш жасар ешкі, үш жасар қой, тасбақа және көгершін ал», – деді.
10 Ол осының бәрін айдың ортасында алып, Хебронға жақын жердегі Мамре еменінің басына қоныстанды.
11 Ол сол жерде құрбандық үстелін тұрғызып, олардың бәрін құрбандыққа шалды; олардың қанын құрбандық үстеліне құйып, ортасына бөліп, бір-біріне қарама-қарсы қойды; бірақ құстарды бөлмеді.
12 Құстар кесектерге қонды, ал Ыбырам оларды қуып жіберді, құстардың оларға тиюіне жол бермеді.
13 Күн батқанда, Ыбырам қатты қуанды, сонда оны қорқынышты қараңғылық басты. Ыбырамға: «Сенің ұрпағың өздеріне тиесілі емес елде келімсек болып, оларды құлдыққа салып, төрт жүз жыл бойы азаптайтынын біл», – деді.
14 Олар құлдықта болатын халықты да Мен соттаймын, содан кейін олар сол жерден мол байлықпен шығады.
15 Сен ата-бабаларыңның қасына аман-есен барып, жақсы қартайған шағыңда жерленесің.
16 Бірақ төртінші ұрпақта олар осында оралады, өйткені аморлықтардың күнәсі әлі толық емес.
17 Ол ұйқысынан оянып, күн батып бара жатқанда жалын пайда болды, ал пеш түтіндеп, бөліктердің арасынан от жалыны өтті.
18 Сол күні Жаратқан Ие Ыбыраммен келісім жасап: «Мен сенің ұрпағыңа Мысыр өзенінен бастап Ұлы Евфрат өзеніне дейінгі осы жерді, кендіктерді, кенездіктерді, кадмондықтарды, пероздіктерді, рефаимдіктерді, пақорлықтарды, хевтіктерді, аморлықтарды, қанахандықтарды, гиргаштықтарды және ебустіктерді беремін», – деді.
19 Күн өтті, Ыбырам еттің бөліктерін, құстарды, жеміс-жидек және сусын құрбандықтарын ұсынды, ал от оларды жалмады.
20 Сол күні біз Нұхпен осы айда келісім жасағанымыздай, Ыбыраммен келісім жасастық; Ыбырам өзі үшін мереке мен ережені мәңгілікке жаңартты.
21 Ыбырам қуанып, мұның бәрін әйелі Сарайға айтып берді; ол балалы болатынына сенді, бірақ ол бала көтермеді.
22 Сарай күйеуі Ыбырамға: «Мысырлық күңім Ажарға бар, мүмкін мен одан саған ұрпақ өсіріп алармын», – деді.
23 Ыбырам әйелі Сарайдың сөзіне құлақ асып: «Иә, солай істе», – деді. Сарай өзінің мысырлық күңі Ажарды күйеуі Ыбырамға әйелдікке берді.
24 Ыбырайым оған жақындады, ол жүкті болып, ұл туды. Осы аптаның бесінші жылында (1965) Ыбырайым оған Ысмағұл деген ат қойды. Бұл Ыбырайымның сексен алтыншы жылы еді.

15-ТАРАУ

1 Осы мерейтойдың төртінші аптасының бесінші жылында, [1979 AM], үшінші айдың ортасында, Ыбырам астықтың алғашқы өнімін жинау мерекесін тойлады.
2 Ол құрбандық үстелінде алғашқы жемістерден жаңа құрбандықтарды, яғни өнімнің алғашқы жемістерін, құрбандық үстелінде сиыр, ешкі және қойды Жаратқан Иеге арнап өртелетін құрбандық ретінде ұсынды; олардың жеміс-жидек және сусындарын құрбандық үстелінде ладанмен бірге ұсынды.
3 Сонда Жаратқан Ие Ыбырамға көрініп, былай деді: «Мен Құдіретті Құдаймын; Менің алдымда өзіңді мақұлдап, мінсіз бол.
4 Мен сенімен келісім жасаймын, сені сансыз көбейтемін.
5 Ыбырам жерге құлап түсті, ал Құдай онымен сөйлесіп, былай деді:
6 «Міне, Менің жарлығым саған қатысты,
Сен көптеген ұлттардың әкесі боласың.
7 Енді сенің атың Ыбырам деп аталмайды,
Бірақ сенің атың бұдан былай, тіпті мәңгілікке, Ибраһим болады.
Өйткені Мен сені көптеген халықтардың әкесі етіп тағайындадым.
8 Мен сені өте ұлы етемін,
Мен сені халықтарға бөлемін,
Сенен патшалар шығады.
9 Мен сенің және сенің ұрпақтарыңның арасындағы мәңгілік келісімді ұрпақтан-ұрпаққа орнатамын. Осылайша Мен сенің және сенің ұрпақтарыңның Құдайы боламын.
10 «Мен саған және сенен кейінгі ұрпақтарыңа сен жатжерлік болып келген жерді, Қанахан жерін мәңгілікке иемдену үшін беремін, ал Мен олардың Құдайы боламын».
11 Сонда Жаратқан Ие Ыбырайымға былай деді: «Ал сен және сенің ұрпақтарың Менің келісімімді сақтаңдар. Барлық еркектерді сүндеттеңдер және сүндеттеулеріңді жасаңдар, бұл Мені мен сендердің арамыздағы мәңгілік келісімнің белгісі болады».
12 Ал сегізінші күні үйлеріңізде туған немесе ұрпағыңыздан емес, бөтен адамнан ақшаға сатып алған барлық еркек ұлдарды сүндеттеу керек.
13 Сенің үйіңде туған әркім сүндеттелуі керек, ал ақшаға сатып алғандарың сүндеттелуі керек, ал Менің

келісімім мәңгілік ереже ретінде сендердің тәндеріңде болады.
14 Ал сегізінші күні сүндеттелмеген сүндеттелген ер адам халқының арасынан аластатылсын, себебі ол Менің келісімімді бұзды”.
15 Құдай Ыбырайымға былай деді: «Әйелің Сарай енді Сарай емес, Сара деп аталсын».
16 Мен оған батасын беремін, саған одан ұл сыйлаймын, оған батасын беремін, сонда ол халыққа айналады, одан патшалар тарайды».
17 Сонда Ыбырайым жерге құлап, қуанып, іштей: «Жүз жастағы адам ұл туа ала ма, тоқсан жастағы Сара туа ала ма?» – деді.
18 Ыбырайым Құдайға: «О, Ысмайыл Сенің алдыңда тірі жүрсе ғой!» – деді.
19 Құдай былай деді: «Иә, Сара да саған ұл туады, сен оның атын Ысқақ деп қоясың. Мен онымен және одан кейінгі ұрпақтарымен мәңгілік келісім жасаймын.
20 Ал Ысмайылға келетін болсақ, Мен сенің айтқаныңды естідім. Міне, Мен оған батасын беремін, оны ұлы етемін және оны өте көбейтемін. Ол он екі әміршіні дүниеге әкеледі, Мен одан ұлы халық жасаймын.
21 Бірақ Мен келісімімді келесі жылы, осы күндері Сара саған туып беретін Ысқақпен жасаймын».
22 Ол онымен сөйлесуді тоқтатты, сонда Құдай Ыбырайымның қасынан жоғары көтерілді.
23 Ыбырайым Құдайдың айтқанын орындап, ұлы Ысмағұлды және үйінде туылған және ақшасына сатып алған барлық еркектерді, үйіндегі барлық еркектерді алып, сүндеттеді.
24 Сол күні Ыбырайым сүндеттелді, оның үйіндегі барлық ер адамдар, үйде туылғандар және бөтен адамдардың балаларынан ақшаға сатып алғандардың бәрі онымен бірге сүндеттелді.
25 Бұл заң барлық ұрпақтарға мәңгілікке арналған, күндердің сүндеттелуі де, сегіз күннің бір күнін де алып тастау да болмайды, өйткені бұл көктегі тақтайшаларға жазылған мәңгілік ереже.
26 Сегізінші күні сүндеттелмеген әрбір туылған бала Жаратқан Иенің Ыбырайыммен жасасқан келісімінің ұрпағы емес, жойылуға бара жатқан ұрпақ болып саналады; оның Жаратқан Иенің ұрпағы екенін көрсететін ешқандай белгі жоқ, бірақ ол жойылып, жер бетінен өлтіріліп, тамырымен жойылуға тиіс, өйткені ол Құдайымыз Жаратқан Иенің келісімін бұзды.
27 Өйткені барлық періштелер мен киелі періштелер жаратылған күннен бастап осылай жаратылған, ал Ол Исраилді киелі періштелер мен киелі періштелердің алдында киелі етті, олар Онымен және Оның киелі періштелерімен бірге болуы керек.
28 Исраил халқына өсиет ет, олар осы келісімнің белгісін ұрпақтан-ұрпаққа мәңгілік ереже ретінде сақтасын, сонда олар жер бетінен тамырымен жойылмайды.
29 Өйткені бұл бұйрық бүкіл Исраил халқы арасында мәңгілікке сақталуы үшін келісім ретінде бекітілген.
30 Ысмайыл мен оның ұлдары, бауырлары және Есау үшін Жаратқан Ие оларды Өзіне жақындатпады, және оларды Ыбырайымның ұрпағы болғандықтан емес, оларды білгендіктен таңдады, керісінше, Исраилді Өз халқы ету үшін таңдады.
31 Ол оны қасиетті етті және оны барлық адам ұлдарының арасынан жинады; өйткені көптеген ұлттар мен халықтар бар, және бәрі Оған тиесілі, және Ол бәрінен де оларды Өзінен адастыру үшін рухтарға билік берді.
32 Бірақ Ол Исраилге ешқандай періште немесе рух тағайындаған жоқ, өйткені олардың билеушісі тек Ол ғана, және Ол оларды қорғайды және періштелері мен рухтарының қолынан және барлық күштерінің қолынан талап етеді, сонда Ол оларды қорғап, батасын береді, олар Оныкі болады және Ол мәңгілікке солардыкі болады.
33 Енді мен саған Исраил ұлдарының бұл ережені орындамайтынын және осы заңның барлығына сәйкес ұлдарын сүндеттемейтінін хабарлаймын, өйткені олар сүндеттелу рәсімінде ұлдарының сүндеттелуін алып тастайды, ал Белиар ұлдарының барлығы ұлдарын туған кездегідей сүндеттелмеген күйінде қалдырады.
34 Исраил халқына Жаратқан Иенің қаһары төгеді, өйткені олар Оның келісімін тастап, сөзінен бас тартып, осы заңның ережелерін сақтамағандықтан, Оған қарсы шығып, тіл тигізді; өйткені олар өз мүшелеріне басқа ұлт адамдары сияқты қарады, сондықтан олар жерден жойылып, тамырымен жойылды. Енді оларға осы мәңгілік қателіктің барлық күнәлары үшін кешірім немесе кешірім болмайды.

16-ТАРАУ

1 Төртінші айдың жаңа айында біз Мамре еменінің басында Ыбырайымға көрініп, онымен сөйлестік және оған әйелі Сарадан ұл туатынын хабарладық.
2 Сара біздің Ыбырайыммен осы сөздерді айтқанымызды естіп, оны есінен тандырған еді. Ол қорқып, сөздеріне күлгенін мойындамады.
3 Біз оған ұлының атын айттық, өйткені оның есімі аспан тақтайшаларында жазылған (яғни, Ысқақ),
4 Біз оған белгіленген уақытта қайтып оралған кезде, ол ұл жүкті болатын еді.
5 Осы айда Жаратқан Ие Содом, Ғомора, Зебоим және Иорданның барлық аймағына үкім шығарды. Оларды от пен күкіртпен өртеп, осы күнге дейін жойып жіберді. Міне, мен сендерге олардың барлық істерін, яғни зұлым және күнәһар екенін, өздерін ластап, тәндерімен азғындыққа баратындарын және жер бетінде лас істер жасайтындарын айттым.
6 Сол сияқты, Құдай Содом тұрғындарының лас істері бойынша жасаған жерлерін, Содомға қатысты үкім шығарғандай, жазалайды.
7 Бірақ біз Лұтты құтқардық, өйткені Құдай Ыбырайымды есіне алып, оны құлдыраудың ортасынан қуып шығарды.
8 Ол және оның қыздары Адам атаның күндерінен бастап оның заманына дейін жер бетінде болмаған күнә жасады; өйткені адам қыздарымен жатты.
9 Міне, оның барлық ұрпақтары туралы көктегі тақтайшаларға былай деп бұйырылып, ойып жазылған еді: оларды алып тастап, тамырымен жұлып тастау, Содомға қатысты үкім шығарғандай үкім шығару,

сондай-ақ сот күні жер бетінде адамның ұрпағын қалдырмау.
10 Осы айда Ыбырайым Хеброннан көшіп, Қадеш пен Шурдың арасындағы Герар тауларына қоныстанды.
11 Бесінші айдың ортасында ол сол жерден көшіп, Ант құдығына қоныстанды.
12 Алтыншы айдың ортасында Жаратқан Ие Сараға барып, айтқанындай істеді, сонда ол жүкті болды.
13 Ол үшінші айда ұл туды. Жаратқан Ие Ыбырайымға айтқан айдың ортасында, алғашқы өнім мерекесінде, Ысқақ дүниеге келді.
14 Ыбырайым ұлын сегізінші күні сүндеттеді: ол мәңгілікке бекітілген келісім бойынша сүндеттелген тұңғыш ұл болды.
15 Төртінші аптаның алтыншы жылында біз Ыбырайымға, Ант құдығына келдік, және біз оған көріндік [Сараға оған қайтып оралуымыз керек екенін айтқан кезде, ол ұл балалы болады деп айтқан едік].
16 Жетінші айда қайтып оралғанда, Сараның жүкті екенін көрдік. Біз оған батасын беріп, оған қатысты жазылғанның бәрін хабарладық: ол тағы алты ұл туып, өлгенше оларды көргенше өлмейді; бірақ оның аты мен ұрпағы Ысқақтан тарайды.
17 Оның ұлдарының бәрі басқа ұлт өкілдері болып, басқа ұлт өкілдерімен бірге есептелетінін, ал Ысқақтың ұлдарынан біреу киелі ұрпақ болып, басқа ұлт өкілдерімен бірге есептелмейтінін айтты.
18 Өйткені ол Ең Жоғарғының үлесі болуы керек еді, ал оның барлық ұрпағы Құдайдың меншігіне түсуі керек еді, осылайша ол барлық халықтардан жоғары Жаратқан Иеге тиесілі халық болуы керек еді, және ол патшалық пен діни қызметкерлер және қасиетті халық болуы керек еді.
19 Біз жолға шығып, Сараға айтқанымыздың бәрін айтып бердік, екеуі де қатты қуанды.
20 Ол өзін құтқарған және оны жерінде қуантқан Жаратқан Иеге арнап құрбандық үстелін тұрғызды. Ол осы айда жеті күн бойы Ант құдығында салған құрбандық үстелінің жанында қуаныш мерекесін тойлады.
21 Ол осы мерекеде өзі және қызметшілері үшін шатырлар салды, және жер бетінде шатырлар мерекесін тойлаған алғашқы адам болды.
22 Осы жеті күн бойы ол күн сайын құрбандық үстеліне Жаратқан Иеге арнап екі өгіз, екі қошқар, жеті қой, бір ешкі әкеліп, күнә үшін құрбандыққа шалды. Осылай ол өзін және ұрпағын күнәдан тазартты.
23 Алғыс айту құрбандығы ретінде жеті қошқар, жеті лақ, жеті қой және жеті ешкі, сондай-ақ олардың жеміс-жидек және сусын құрбандықтарын шалып, олардың барлық майын Жаратқан Иеге арналған хош иісті құрбандық ретінде таңдап алынған құрбандық үстелінде өртеп жіберді.
24 Ол таңертең және кешке хош иісті заттарды: ладан, галбан, стекла, нард, мирра, хош иісті заттар мен костюмді өртеп жіберді; осы жетіеуін тең мөлшерде араластырып, ұсақтап, таза күйінде құрбандыққа берді.
25 Ол бұл мейрамды жеті күн бойы тойлап, өзі де, үйіндегілер де бар жүрегімен, бар жан-тәнімен қуанды. Онымен бірге ешкім де, сүндеттелмегендер де болған жоқ.
26 Ол оны өз ұрпағында жаратқан Жаратушысына мадақ айтты, өйткені Ол оны Өзінің қалауы бойынша жаратты; өйткені Ол Одан мәңгілік ұрпаққа әділдік өсімдігі және одан киелі ұрпақ өсетінін білді және түсінді, осылайша ол бәрін жаратқан Құдайға ұқсайды.
27 Ол батасын беріп, қуанды, және бұл мерекені Жаратқан Иенің мерекесі, Ең Жоғарғы Құдайға ұнайтын қуаныш деп атады.
28 Біз оған және одан кейінгі барлық ұрпақтарына мәңгілікке батасын бердік, өйткені ол бұл мерекені көктегі тақташалардағы куәлікке сәйкес өз уақытында тойлады.
29 Сондықтан көктегі тақташаларда Исраил халқына қатысты былай деп жазылған: жетінші айда жеті күн бойы шатыр мерекесін қуанышпен тойлау керек, бұл Жаратқан Иеге ұнамды, бұл олардың ұрпақтарына жыл сайын мәңгілік ереже.
30 Бұған ешқандай күн шек қойылмайды, өйткені Исраил халқы оны тойлап, шатырларда тұрып, бастарына гүл шоқтарын қойып, жапырақты бұтақтар мен өзеннен талдар жинауы керек деп мәңгілікке бұйырылған.
31 Ыбырайым пальма бұтақтары мен жақсы ағаштардың жемістерін алып, күн сайын таңертең құрбандық үстелін жеті рет айналып, барлық нәрсе үшін Құдайына қуанышпен мадақ айтып, алғыс айтты.

17-ТАРАУ

1 Бесінші аптаның бірінші жылында, осы мерейтойда, [1982 AM] Ысқақ емшектен шығарылды, ал үшінші айда, ұлы Ысқақ емшектен шығарылған күні, Ыбырайым үлкен той жасады.
2 Мысырлық Ажардың ұлы Ысмағұл әкесі Ыбырайымның алдында өз орнында тұрды. Ыбырайым ұлдарын көріп, баласыз өлмегені үшін қуанып, Құдайды мадақтады.
3 Ол Лұттан айырылған күні айтқан сөздерін есіне алып, Жаратқан Иенің оған жерді мұра ету үшін жер бетінде тұқым бергеніне қуанды және барлық нәрсенің Жаратушысы Құдайды бар аузымен мадақтады.
4 Сара Ысмайылдың ойнап, билегенін, ал Ыбырайымның қатты қуанғанын көріп, оған қызғанып: «Мына күңді де, оның ұлын да қуып жібер, өйткені бұл күңнің ұлы менің ұлым Ысқақпен бірге мұрагер болмайды», – деді.
5 Ыбырайымның күңі мен ұлы үшін бұл сөз оған қатты әсер етті, өйткені ол оларды өзінен қуып жіберді.
6 Құдай Ыбырайымға былай деді: «Бала мен күң үшін саған ауыр тимесін; Сараның айтқандарының бәрін тыңдап, орында; өйткені сенің атың мен ұрпағың Ысқақтан тарайды».
7 Ал осы күңнің ұлына келетін болсақ, Мен оны ұлы халыққа айналдырамын, себебі ол сенің ұрпағыңнан шыққан.
8 Ыбырайым таңертең ерте тұрып, нан мен бір құты су алып, Ажар мен баланың иығына артып, оны жіберді.
9 Ол кетіп, Беер-Шеба шөлінде кезіп жүрді, ал құтыдағы су таусылды, ал бала шөлдеп, әрі қарай жүре алмай, құлап түсті.

10 Анасы оны алып, зәйтүн ағашының түбіне лақтырып жіберді де, садақ атқандай қашықтықта, оның қасына отырғызды; өйткені ол: «Баламның өлімін көрмей-ақ қояйын», – деп, отырып жылады.
11 Құдайдың періштесі, қасиеттілердің бірі, оған: «Неге жылайсың, Ажар? Тұр, баланы алып, қолыңа ал, өйткені Құдай сенің даусыңды естіп, баланы көрді», – деді.
12 Ол көзін ашқанда, су құдығын көрді де, барып, құтысын суға толтырып, баласына су берді де, орнынан тұрып, Паран шөліне қарай бет алды.
13 Бала өсіп, садақшы болды, ал Құдай онымен бірге болды, ал анасы оған Мысыр қыздарының бірін әйелдікке алды.
14 Әйелі оған ұл туып берді, ал ол оған Небайот деген ат қойды, өйткені ол: «Мен Оған жалбарынған кезде Жаратқан Ие маған жақын болды», – деді.
15 Жетінші аптаның бірінші жылының жетінші аптасында, [2003 AM], осы мерейтойдың бірінші айында, осы айдың он екіншісінде, аспанда Ыбырайым туралы дауыстар естілді, ол Оның айтқандарының бәріне адал болды, ол Жаратқан Иені сүйді және барлық қиыншылықтарда адал болды.
16 Сонда ханзада Мастема келіп, Құдайдың алдына келіп: «Міне, Ибраһим ұлы Ысқақты жақсы көреді және оны бәрінен де артық көреді; оған құрбандық үстелінде оны өртеп жіберуді бұйыр, сонда ол осы бұйрықты орындай ма, жоқ па, соны көресің, және Сен оны сынағанның бәрінде оның адал екенін білесің», – деді.
17 Жаратқан Ие Ыбырайымның барлық қиындықтарында адал болғанын білді; өйткені Ол оны елінде және аштықпен сынап көрді, патшалардың байлығымен сынап көрді, әйелі жұлынып тасталған кезде және сүндеттеу арқылы қайтадан сынап көрді; және оларды жіберген кезде Ысмағұл мен қызметшісі Ажар арқылы оны сынап көрді.
18 Ол оны сынаған барлық нәрседе адал болып шықты, жаны шыдамсыз болмады және іс-әрекетте баяу болған жоқ, өйткені ол адал және Жаратқан Иені сүйетін адам еді.

18-ТАРАУ

1 Құдай оған: «Ыбырайым, Ыбырайым!» – деді. Сонда ол: «Міне, мен осындамын», – деді.
2 Ол: «Сүйікті ұлыңды, яғни Ысқақты алып, таулы жерге бар да, Мен саған көрсететін таулардың бірінде оны құрбандыққа шал», – деді.
3 Таңертең ерте тұрып, есегіне ерттеп, екі жігітін және ұлы Ысқақты ертіп, өртелетін құрбандықтың отынын жарып, үшінші күні сол жерге барды. Ол жерді алыстан көрді.
4 Ол су құдығына келіп, жігіттеріне: «Сендер есекпен бірге осында қалыңдар, мен екеуміз баламен бірге барамыз, ал біз ғибадат еткеннен кейін сендерге қайтып келеміз», – деді.
5 Ол өртелетін құрбандыққа арналған отынды алып, ұлы Ысқақтың үстіне қойды, ал қолына от пен пышақты алып, екеуі бірге сол жерге барды.
6 Ысқақ әкесіне: «Әке», – деді. Ол: «Міне, мен, ұлым», – деді. Сонда ол: «От, пышақ және отынға қарағдаршы; ал өртелетін құрбандыққа қой қайда, әке?» – деді.
7 Ол: «Ұлым, Құдай құрбандыққа қой береді», – деді де, Құдай тауының орнына жақындады.
8 Ол құрбандық үстелін тұрғызып, отынды құрбандық үстеліне қойды да, ұлын Ысқақты байлап, құрбандық үстеліндегі отынға қойды да, пышақты алу үшін қолын созып, ұлын Ысқақты өлтірді.
9 Мен оның алдында, ханзада Мастеманың алдында тұрдым, ал Құдай: «Оған балаға қол тигізуді және оған ештеңе істемеуді бұйырмаңыз, өйткені мен оның Құдайдан қорқатынын көрсеттім», – деді.
10 Мен оған көктен дауыстап: «Ыбырайым, Ыбырайым!» – дедім. Ол қатты қорқып: «Міне, мен осындамын», – деді.
11 Мен оған: «Балаға қол тигізбе, оған ештеңе істеме. Өйткені мен сенің Жаратқан Иеден қорқатыныңды және тұңғыш ұлыңды менен аямағаныңды көрсеттім», – дедім.
12 Ханзада Мастема ұялды; Ыбырайым басын көтеріп қараса, мүйізінен бір қошқар ілініп қалған екен... Ыбырайым барып, қошқарды алып, ұлының орнына өртелетін құрбандыққа шалды.
13 Ыбырайым сол жерді «Жаратқан Ие көрді» деп атады, сондықтан таудағылар «Жаратқан Ие көрді» дегенді «Сион тауы» деп атайды.
14 Жаратқан Ие бізді Жаратқан Иенің атынан сөйлеуге шақырғандықтан, оны көктен екінші рет есімімен атады.
15 Ол былай деді: «Өз атыммен ант етемін,— дейді Жаратқан Ие.— Сен осыны істегенің үшін, сүйікті ұлыңды Менен аямағаның үшін, Мен саған батасын беремін, ұрпақтарыңды аспандағы жұлдыздардай, теңіз жағасындағы құмдай көбейтемін. Ұрпағың жауларының қалаларын мұра етеді.
16 Сенің ұрпағың арқылы жер бетіндегі барлық ұлттар бата алады, өйткені сен Менің даусыма құлақ астың, және Мен саған айтқан барлық сөздерімде сенің Маған адал екеніңді бәріне көрсеттім: «Аман-есен жүр».
17 Ыбырайым жігіттеріне барды, олар бірге тұрып, Бер-Шебаға барды, ал Ыбырайым [2010 AM] Ант құдығының жанында тұрды.
18 Ол бұл мейрамды жыл сайын жеті күн бойы қуанышпен тойлап, жеті күн бойы аман-есен оралғанына байланысты Жаратқан Иенің мерекесі деп атады.
19 Сондықтан Исраил мен оның ұрпақтары туралы аспан тақтайшаларында осы мерекені жеті күн бойы мерекелік қуанышпен атап өту туралы бұйрық беріліп, жазылды.

19-ТАРАУ

1 Бірінші аптаның бірінші жылында, қырық екінші мерейтойда, Ыбырайым қайтып оралып, Хебронның, яғни Кирият-Арбаның, қарсысында тұрды, екі аптаға созылды.
2 Осы мерейтойдың үшінші аптасының бірінші жылында Сараның өмірінің күндері аяқталып, ол Хебронда қайтыс болды.

3 Ыбырайым оны жоқтап, жерлеуге кетті, біз оның рухы шыдамды ма, аузынан шыққан сөздеріне ашуланбаған ба, соны тексердік; ол бұған шыдамды болып шықты және алаңдамады.
4 Өйткені ол шыдамдылық танытып, Хет ұлдарымен сөйлесіп, өлген адамын жерлейтін орын беруді ойлады.
5 Жаратқан Ие оны көргендердің бәрінің алдында оған рақымын төкті. Ол Хет ұлдарынан мейірімділікпен жалбарынды. Олар оған Мамренің қарсысындағы қос үңгірдің, яғни Хебронның жерін төрт жүз күміс теңгеге берді.
6 Олар одан: «Біз оны саған тегін береміз», – деп жалынды, бірақ ол жердің құнын, яғни ақшасын толық бергендіктен, оны олардың қолынан тегін алудан бас тартты, ал ол екі рет бас иіп, өлгенін қос үңгірге жерледі.
7 Сараның өмір сүрген күндері жүз жиырма жеті жыл, яғни екі мерейтой, төрт апта және бір жыл болды: бұл Сараның өмір сүрген жылдарының күндері.
8 Бұл Ыбырайымның оныншы сынағы болды, ол адал және рухы шыдамды болып шықты.
9 Ол жерде Құдайдың оған және оның ұрпақтарына жерді беретінін айтқаны туралы бір ауыз сөз айтқан жоқ, сондықтан ол сол жерде өлгендерін жерлейтін орын сұрады, өйткені ол адал болып шықты және көктегі тақтайшаларда Құдайдың досы ретінде жазылған.
10 Төртінші жылы ол ұлы Ысқаққа әйел алды, оның аты Ребекка [2020 AM] [Ыбырайымның ағасы Нахордың ұлы Бетуелдің қызы], Лабанның қарындасы және Бетуелдің қызы болды; ал Бетуел Ыбырайымның ағасы Нахордың әйелі Мелканың ұлы болды.
11 Ыбырайым өзіне үшінші әйел алды, оның аты Кетура еді, ол үй қызметшілерінің қыздарының бірі еді, өйткені Ажар Сарадан бұрын қайтыс болған еді. Ол оған екі апта ішінде Зимрам, Жоқшан, Медан, Мадиян, Ишбақ және Шуах есімді алты ұл туды.
12 Ал алтыншы аптада, екінші жылы, Рабиға Ысқаққа Жақып пен Есау есімді екі ұл туды.
13 Ал [2046 AM] Жақып жұмсақ мінезді және тік мінезді адам еді, ал Есау қатал, дала адамы және түкті еді, ал Жақып шатырларда тұратын.
14 Жасөспірімдер өсті, Жақып жазуды үйренді, бірақ Есау үйренбеді, өйткені ол дала адамы және аңшы еді, соғысуды үйренді, ал оның барлық істері қатыгез болды.
15 Ыбырайым Жақыпты, ал Ысқақ Есауын жақсы көрді.
16 Ыбырайым Есауының істерін көріп, оның есімі мен ұрпағы Жақыптан тарайтынын білді; ол Ребеканы шақырып, Жақып туралы өсиет айтты, өйткені ол Ребеканың да Жақыпты Есаудан гөрі көбірек жақсы көретінін білді.
17 Ол оған: «Қызым, ұлым Жақыпқа қамқор бол, өйткені ол жер бетінде менің орныма, адамзат ұлдарының арасында батаға, бүкіл Шам ұрпағының даңқына айналады», – деді.
18 Өйткені мен Жаратқан Иенің жер бетіндегі барлық халықтардың ішінен Өзіне тиесілі халық етіп таңдайтынын білемін.
19 Міне, менің ұлым Ысқақ Жақыптан гөрі Есауды жақсы көреді, бірақ сенің Жақыпты шынымен жақсы көретініңді көріп тұрмын.
20 Оған деген мейіріміңді одан әрі арттыра гөр, Көзіңді оған тік, өйткені ол бізге жер бетінде енді жер бетіндегі барлық ұрпақтарға бата болады.
21 Қолың нық болсын, жүрегің ұлың Жақыпқа қуансын, Өйткені мен оны барлық ұлдарымнан артық жақсы көремін. Ол мәңгілікке жарылқалады, Оның ұрпағы бүкіл жер бетін толтырады.
22 Егер адам жер бетіндегі құмды санай алса, оның ұрпағы да саналатын болады.
23 Жаратқан Иенің маған және менің ұрпағыма берген барлық баталары мәңгілік Жақып пен оның ұрпақтарына тиесілі болады.
24 Оның ұрпағында менің атым, сондай-ақ әкелерім Шам, Ноаб, Енох, Махалалел, Енос, Сет және Адамның есімдері мадақталсын.
25 Бұлар аспанның негізін қалауға, жерді нығайтуға, аспандағы барлық шамдарды жаңартуға қызмет етеді.
26 Ол анасы Ребekканың көзінше Жақыпты шақырып алып, оны сүйіп, батасын беріп былай деді:
27 «Жақып, жаным сүйетін сүйікті ұлым, Құдай саған аспаннан батасын берсін, Адамға, Енохқа, Нұхқа және Шамға берген барлық батасын берсін; маған айтқандарының бәрін және маған уәде еткендерінің бәрін аспанның жер бетіндегі күндері сияқты мәңгілікке саған және сенің ұрпағыңа берсін.
28 Мастема рухтары саған да, ұрпағыңа да билік етпей, сені мәңгілікке Құдайың Жаратқан Иеден бұрмайды.
29 Құдай Ие саған да, тұңғыш ұлыңа да, халыққа да мәңгілік Әке болсын.
30 Аман-есен жүр, ұлым! — деп, екеуі Ыбырайымның қасынан бірге шығып кетті.
31 Рабиға Жақыпты бар жүрегімен, бар жан-тәнімен Есаудан гөрі қатты жақсы көрді; ал Ысқақ Есауды Жақыптан гөрі қатты жақсы көрді.

20-ТАРАУ

1 Ал қырық екінші мерейтойда, жетінші аптаның бірінші жылында, Ыбырайым Ысмайылды [2052 (2045?) AM] және оның он екі ұлын, Ысқақты және оның екі ұлын, сондай-ақ Кетураның алты ұлын және олардың ұлдарын шақырды.
2 Ол оларға Жаратқан Иенің жолын ұстануды, әділдік жасауды, көршілерін сүюді және барлық адамдар арасында осылай әрекет етуді, жер бетінде әділдік пен әділдік орнату үшін әрқайсысы оларға бағынуды бұйырды.
3 Олар ұлдарын Құдайдың олармен жасаған келісіміне сәйкес сүндеттесін, Жаратқан Ие бізге бұйырған жолдардың оң жағына да, сол жағына да ауытқымасын; және біз барлық азғындық пен лас нәрселерден аулақ болуымыз керек [және арамыздағы барлық азғындық пен лас нәрселерден бас тартсын].
4 Егер араларында біреу азғындық жасаса, оны отқа өртеп жіберіңдер, олар онымен көз алдарында және жүректерінде азғындық жасамасын; және олар Қанахан қыздарынан әйел алмасын, өйткені Қанахан ұрпағы жер бетінен тамырымен жойылады.

5 Ол оларға алыптардың және содомдықтардың соты туралы, олардың зұлымдықтары үшін қалай сотталғанын және азғындық, ластық және азғындық арқылы өзара азғындық салдарынан қалай өлгенін айтты.
6 «Барлық азғындық пен ластықтан, күнәнің барлық ластануынан сақ болыңдар, әйтпесе біздің атымызды қарғысқа, бүкіл өмірлеріңді сыбырға айналдырып, барлық ұлдарыңды қылыштан қырып, Содом сияқты қарғысқа ұшырамайсыңдар, ал қалғандарың Гоморра ұлдары сияқты қарғысқа ұшырамайсыңдар».
7 Ұлдарым, сендерден өтінемін: көктегі Құдайды сүйіңдер, Оның барлық өсиеттерін берік ұстаныңдар, олардың пұттарына ермеңдер, арам істеріне ермеңдер.
8 Балқытылған немесе ойылған құдайларды өздеріңе жасамаңдар, өйткені олар бос сөз, оларда рух жоқ, өйткені олар адам қолының жұмысы, оларға сенетіндердің бәрі ештеңеге сенбейді.
9 Оларға қызмет етпеңдер де, табынбаңдар да, Ең Жоғарғы Құдайға қызмет етіңдер де, Оған үнемі табыныңдар: Әрқашан Оның жүзінен үміт күтіңдер, Оның алдында әділдік пен әділдік істеңдер, сонда Ол сендерге риза болып, мейірімін төксін, Таңертең мен кешке жаңбыр жаудырсын, Жер бетінде жасаған барлық істеріңді батасын берсін, Нан мен суларыңды батасын берсін, Жатырыңның жемісін және жеріңнің жемісін, Малдарың мен қойларыңның табындарын батасын берсін.
10 Сендер жер бетінде бата боласыңдар, жер бетіндегі барлық ұлттар сендерді аңсайды, ұлдарыңды менің атымнан баталайды, сонда олар да менің сияқты бата алады.
11 Ол Ысмағұлға, оның ұлдарына және Кетураның ұлдарына сыйлықтар беріп, оларды ұлы Ысқақтан алыстатып жіберді, ал барлығын ұлы Ысқаққа берді.
12 Ысмағұл мен оның ұлдары, Кетураның ұлдары және олардың ұлдары бірге Параннан Бабылдың кіреберісіне дейінгі жерді, шөл далаға қарама-қарсы шығыстағы жерді мекендеді.
13 Бұлар бір-бірімен араласып кетті, сондықтан олардың есімдері арабтар және исмаилдықтар деп аталды.

21-ТАРАУ

1 Осы мерейтойдың жетінші аптасының алтыншы жылында Ыбырайым ұлы Ысқақты шақырып алып, оған былай деп өсиет айтты: «Мен қартайдым, өлер күнімді білмеймін, өмірім тоқ».
2 Міне, мен жүз жетпіс бес жастамын және өмірімнің барлық күндерінде Жаратқан Иені есіме түсіріп, Оның еркін орындауға және Оның барлық жолдарымен түзу жүруге бар жүрегіммен ұмтылдым.
3 Жаным пұттарды жек көрді, оларға қызмет еткендерді жек көрдім, жүрегім мен рухымды мені жаратқанның еркін орындауға арнадым.
4 Өйткені Ол – тірі Құдай, Ол киелі және адал, Ол бәрінен де әділ, және Ол адамдардың жеке басын да, сыйлықтарын да қабылдамайды; өйткені Құдай әділ, және Оның өсиеттерін бұзып, келісімін менсінбейтіндердің барлығына үкім шығарады.
5 Ал сен, ұлым, Оның өсиеттерін, жарлықтары мен шешімдерін орында, жиркенішті істерге, ойылған және балқытылған мүсіндерге ерме.
6 Жануарлардың, ірі қара малдың немесе аспанда ұшатын кез келген құстың қанын жемеңдер.
7 Егер сен құрбандық шалып, бейбітшілік құрбандығына жарайтын құрбандық шалсаң, оны сойып, қанын құрбандық үстеліне төк. Құрбандықтың барлық майын ұнмен, маймен араласқан нанмен және сусынмен бірге құрбандық үстеліне әкел. Олардың барлығын бірге өртелетін құрбандық үстеліне әкел; бұл Жаратқан Иенің алдында жағымды хош иіс.
8 Алғыс құрбандығының майын құрбандық үстеліндегі отқа, іш майына, іш қуысындағы барлық майға, екі бүйрегіне, бел мен бауыр майына дейін алып таста.
9 Осылардың бәрін Жаратқан Иеге ұнамды хош иіс ретінде, нанмен және астық тартуымен бірге Жаратқан Иеге арналған құрбандық ретінде ұсыныңдар.
10 Сол күні де, екінші күні де оның етін жеңдер, екінші күні де жеп болғанша күн батпасын, үшінші күнге дейін ештеңе қалмасын, өйткені ол қабылданбайды [өйткені ол қабылданбайды] және оны енді жемеңдер, сонда оны жейтіндердің бәрі күнәға батады; өйткені мен мұны ата-бабаларымның кітаптарында, Енох пен Нұхтың сөздерінде осылай жазылғанын таптым.
11 Барлық құрбандықтарыңа тұз себіңдер, Жаратқан Иенің алдындағы келісімнің тұзы таусылмасын.
12 Құрбандыққа шалынатын ағаштарға келетін болсақ, құрбандық үстеліне мыналардан басқа ағаштарды да әкелмеңіз: кипарис, лавр, бадам, шырша, қарағай, балқарағай, шәует, інжір, зәйтүн, мирра, лавр, аспалат.
13 Құрбандық шалатын орынның астына сыртқы түрі тексерілген осындай ағаш түрлері жатады, оларға жарылған немесе қара ағаш емес, қатты және таза, ақаусыз, мықты және жаңа өскін қойылады; және ескі ағашты қоймаңыз, өйткені оның хош иісі жоғалып кеткен, өйткені онда бұрынғыдай хош иіс жоқ.
14 Құрбандық үстеліне осы ағаш түрлерінен басқа ағаш қоймаңдар, өйткені хош иісі тарап кетеді, ал хош иісі аспанға көтерілмейді.
15 Ұлым, барлық істеріңді әділ ету үшін осы өсиетті орында.
16 Әрқашан денеңіз таза болсын, құрбандық үстеліне жақындамас бұрын сумен жуыныңыз, құрбандық үстеліне жақындамас бұрын қолыңыз бен аяқтарыңызды жуыңыз; құрбандық шалып болғаннан кейін, қолыңыз бен аяқтарыңызды қайтадан жуыңыз.
17 Бетінде де, киімінде де қан болмасын; сақ бол, ұлым, қаннан сақ бол, өте сақ бол; оны шаңмен жауып таста.
18 Қанды жемеңдер, өйткені ол – жан; ешқандай қанды жемеңдер.
19 Адамның қаны үшін сыйлықтар қабылдамаңыз, әйтпесе ол жазасыз, сотталмай төгіледі; өйткені жерді күнәға батыратын нәрсе - төгілген қан, ал жерді адам қанынан оны төккеннің қанымен ғана тазартуға болады.
20 Адамның қаны үшін сыйлық немесе сый-тарту қабылдамаңдар, қан үшін қан, сонда сендер Жаратқан Иенің, Ең Жоғарғы Құдайдың алдында қабыл боласыңдар, өйткені Ол – жақсылықтың қорғаушысы, сендер барлық жамандықтан қорғаласыңдар, және Ол сендерді барлық өлімнен құтқарады.

21 Ұлым, мен көріп тұрмын, адам баласының барлық істері күнә мен зұлымдық, ал олардың барлық істері лас, жиіркеніштi және лас, және оларда әділдік жоқ.
22 Сақ бол, олардың жолдарымен жүріп, соқпақтарымен жүріп, Ең Жоғарғы Құдайдың алдында өлімге апаратын күнә жасама. Әйтпесе Ол сенен бетін жасырып, сені қылмыстарыңның қолына қайтарып, сені жерден, ұрпағыңды аспан астынан тамырымен құртады. Атың да, ұрпағың да бүкіл жер бетінен жойылады.
23 Олардың барлық істері мен барлық лас істерінен бас тартып, Ең Жоғарғы Құдайдың бұйрығын орындаңдар, Оның еркін орындаңдар және барлық нәрседе әділ болыңдар.
24 Ол сенің барлық істеріңе батасын береді, және сенен бүкіл жер бетінде, жер бетіндегі барлық ұрпақтарда әділдік өскінін өсіреді, ал менің атым мен сенің атың аспан астында мәңгілікке ұмытылмайды.
25 Бар, ұлым, тыныштықпен. Ең Жоғарғы Құдай, менің Құдайым және сенің Құдайың, саған Өзінің еркін орындауға күш берсін, және Ол сенің барлық ұрпағыңды және ұрпағыңды мәңгілікке, барлық әділ баталармен жарылқасын, сонда сен бүкіл жер бетінде бата боласың.
26 Ол қуанып, қасынан шығып кетті.

22-ТАРАУ

1 Ыбырайым қайтыс болған екінші жылдың қырық төртінші мерейтойының бірінші аптасында Ысқақ пен Ысмағұл Ант құдығынан апталар мерекесін, яғни егіннің алғашқы өнімдерінің мерекесін тойлау үшін әкелері Ыбырайымға келді, ал Ыбырайым екі ұлының келгеніне қатты қуанды.
2 Ысқақтың Бер-Шебада көп мүлкі болды, сондықтан Ысқақтың барып, мүлкін көріп, әкесіне қайтып кететін әдеті бар еді.
3 Сол күндері Ысмағұл әкесін көруге келді. Екеуі бірге жиналды. Ысқақ әкесінің Хеброндағы құрбандық үстелінде өртелетін құрбандыққа шалып, оны ұсынды.
4 Ол ағасы Ысмағұлдың алдында алғыс құрбандығын шалып, қуанышты той жасады. Ребекка жаңа дәнді дақылдардан жаңа нан пісіріп, ұлы Жақыпқа берді. Ол жердің алғашқы өнімдерінен әкесі Ыбырайымға жеп, өлмес бұрын барлық нәрсенің Жаратушысы Құдайға мадақ айтуы үшін оларды жеді.
5 Ысқақ та Жақып арқылы Ыбырайымға ішіп-жесін деп ең жақсы алғыс құрбандығын жіберді.
6 Ол ішіп-жеп, аспан мен жерді жаратқан, жер бетіндегі барлық құнарлы нәрселерді жаратқан Ең Жоғарғы Құдайды мадақтады. Ол оларды адам ұлдарына берді, олар ішіп-жеп, Жаратушысын мадақтады.
7 Енді, Құдайым, маған осы күнді көрсеткенің үшін Саған алғыс айтамын: міне, мен жүз отыз бес жастамын, қартайып, өмірге толымын, барлық күндерім маған тыныштық сыйлады.
8 Өмірімнің барлық күндерінен бастап маған және балаларыма берген барлық нәрседе жаудың семсері мені жеңе алмады.
9 Құдайым, Сенің мейірімің мен тыныштығың қызметшіңе және оның ұлдарының ұрпақтарына болсын, олар жер бетіндегі барлық халықтардың арасынан таңдалған ұлт және мұра болсын, енді жер бетіндегі барлық ұрпақтардың барлық күндеріне, барлық ғасырларға».
10 Ол Жақыпты шақырып алып, былай деді: «Ұлым Жақып, барлық Құдай саған батасын берсін, әділдік пен Оның алдындағы еркін орындауға күш берсін, сені және сенің ұрпағыңды таңдап, мәңгілік Оның еркіне сай мұрагерлік халқы болуға шақырсын».
11 Ал сен, ұлым Жақып, жақындап, мені сүй. Ол жақындап, оны сүйді де: «Ұлым Жақыпқа және Құдай Тағаланың барлық ұлдарына мәңгілік бата болсын! Құдай саған әділдіктің ұрпағын берсін; ұлдарыңның кейбірін бүкіл жер бетінде киелі етсін; ұлттар саған қызмет етсін, барлық ұлттар сенің ұрпағыңдын алдында бас исін», – деді.
12 Адамдардың алдында мықты бол, Сеттің барлық ұрпағына билік жүргіз. Сонда сенің және ұлдарыңның жолдары ақталады, олар қасиетті халық болады.
13 Құдай Тағала маған батасын берген, Нұх пен Адамға батасын берген барлық баталарын саған берсін; олар ұрпақтан-ұрпаққа мәңгілікке сенің ұрпағыңдын қасиетті басында болсын.
14 Ол сені барлық әділетсіздік пен ластықтан тазартсын, сонда сен білместікпен жасаған барлық күнәларың кешірілсін. Ол сені нығайтып, батасын берсін. Бүкіл жерді мұра етсін.
15 Ол сенімен келісімін жаңартсын, сен Оған мәңгілік мұра болатын халық болғайсың, Ол саған және сенің ұрпағыңа жер бетіндегі барлық күндерде шындық пен әділдіктің Құдайы болсын.
16 Ал сен, ұлым Жақып, менің сөздерімді есіңде сақта, әкең Ыбырайымның өсиеттерін орында: Өзге халықтардан бөлініп, олармен бірге тамақтанба, Олардың істеріне еліктеме, олардың серігі болма, өйткені олардың істері лас, ал олардың барлық жолдары лас, жиіркеніштi және лас.
17 Олар өлілерге құрбандық шалады, зұлым рухтарға табынады, қабірлердің үстінде тамақтанады, ал олардың барлық істері бос әурешілік.
18 Олардың түсінетін жүректері жоқ, көздері істерін көрмейді, ағашқа: «Сен менің Құдайымсың», тасқа: «Сен менің Иемсің және сен менің құтқарушымсың», - деп қателеседі. [Олардың жүректері жоқ.]
19 Ал саған келетін болсақ, ұлым Жақып, Құдай Тағала саған көмектессін, Көктегі Құдай саған батасын берсін, Олардың лас істерінен және барлық күнәларынан арылсын.
20 Ұлым Жақып, Қанахан қыздарының кез келген ұрпағынан әйел алудан сақ бол, өйткені оның барлық ұрпағы жерден тамырымен жойылады.
21 Өйткені Хамның күнәсінің кесірінен Қанахан адасып, оның барлық ұрпағы жер бетінен және оның қалған барлық қалдықтарынан жойылады, ал одан шыққан ешкім қиямет күні құтқарылмайды.
22 Ал пұттарға табынушылар мен азғындарға келетін болсақ,
(a) Тірілер елінде олар үшін ешқандай үміт болмайды;
(b) Жер бетінде оларды еске алу болмайды;

(c) Өйткені олар шеолға түседі,
(d) Олар айыпталатын жерге барады,
Содомның балалары жер бетінен алынып тасталғандай, пұттарға табынатындардың бәрі де жер бетінен алынып тасталады.
23 Қорықпа, ұлым Жақып, үрейленбе, уа, Ыбырайымның ұлы: Құдай Тағала сені апатқа ұшыраудан сақтасын, адасушылықтың барлық жолдарынан құтқарсын.
24 Мен бұл үйді өз есімімді жер бетінде қалдыру үшін салдым. Ол саған және сенің ұрпағыңа мәңгілікке беріледі. Ол Ыбырайымның үйі деп аталады. Ол саған және сенің ұрпағыңа мәңгілікке беріледі. Өйткені сен менің үйімді салып, Құдай алдында есімімді мәңгілікке даңқтайсың. Сенің ұрпағың мен есімің жер бетіндегі барлық ұрпақтарға белгілі болады.
25 Ол оған бұйрық беруді және батасын беруді тоқтатты.
26 Екеуі бір төсекте жатты. Жақып әкесінің әкесі Ыбырайымның құшағында ұйықтап, оны жеті рет сүйді. Ыбырайым оған деген сүйіспеншілігі мен жүрегін қуантты.
27 Ол оған бар жүрегімен батасын беріп: «Ең Жоғарғы Құдай, барлық нәрсенің Құдайы және барлық нәрсенің Жаратушысы, мені Халдейлердің Ур қаласынан алып шықты, маған осы жерді мәңгілікке мұра ету үшін берді, мен киелі ұрпақ орнаттым, мәңгілікке Ең Жоғарғы батасын берді», – деді.
28 Ол Жақыпқа батасын беріп, былай деді: «Ұлым, мен оған бар жүрегіммен және сүйіспеншілігіммен қуанамын, Сенің рақымың мен мейірімің оған және оның ұрпақтарына мәңгілік болсын.
29 Оны тастап кетпе, мәңгілік күндерге дейін менсінбе. Оған және оның ұрпағына көзің ашылсын, оны қорғап, батаңды беріп, Өз мұраң үшін ұлт ретінде киелі ете гөр.
30 Оған бұдан былай мәңгілікке дейін барлық баталарыңды бер, және жер бетіндегі барлық ұрпақтарға Өз қалауың бойынша онымен және оның ұрпағымен келісіміңді және мейіріміңді жаңарт.

23-ТАРАУ

1 Ол Жақыптың екі саусағын оның көзіне қойып, құдайлардың Құдайын мадақтады, бетін жауып, аяқтарын созып, мәңгілік ұйқыға кетті де, ата-бабаларының қасына аттанды.
2 Осының бәріне қарамастан, Жақып оның кеудесінде жатты, сондықтан әкесінің әкесі Ыбырайымның қайтыс болғанын білмеді.
3 Жақып ұйқысынан оянғанда, Ыбырайым мұздай суық болып, «Әке, әке» деді; бірақ ешкім сөйлеген жоқ, сондықтан ол өзінің өлгенін білді.
4 Ол орнынан тұрып, жүгіріп барып, анасы Ребеккаға айтты; ал Ребекка түнде Ысқаққа барып, оған айтып берді; олар бірге барды, Жақып та олармен бірге болды, қолында шам болды, олар кіргенде, Ыбырайымның өлі жатқанын көрді.
5 Сонда Ысқақ әкесінің бетіне жығылып, жылап, оны сүйді.
6 Ыбырайымның үйінде дауыстар естілді. Оның ұлы Ысмағұл орнынан тұрып, әкесі Ыбырайымға барып, әкесі Ыбырайымды жоқтап жылады. Ол және оның бүкіл үй іші қатты жылады.
7 Ұлдары Ысқақ пен Ысмағұл оны әйелі Сараның жанындағы қос үңгірге жерледі. Үйіндегі барлық ер адамдар, Ысқақ пен Ысмағұл, олардың барлық ұлдары және Кетураның барлық ұлдары қырық күн бойы оны жоқтап жылады. Осылайша Ыбырайымды жоқтау күндері аяқталды.
8 Ол үш мерейтой және төрт апта өмір сүріп, жүз жетпіс бес жыл өмір сүрді. Өмірінің алғашқы күндерін қартайып, күндерге толы өткізді.
9 Өйткені ата-бабаларының өмірі он тоғыз мерейтой болды; ал топан судан кейін олар он тоғыз мерейтойға жетпей, мерейтойлары азайып, тез қартайып, көптеген қиындықтар мен зұлым өмірлерінен ләззат ала бастады, тек Ыбырайымнан басқасы ғана.
10 Өйткені Ыбырайым Жаратқан Иенің алдында барлық істерінде мінсіз болды және өмірінің барлық күндерінде әділдікке риза болды; және зұлымдықтың кесірінен қартайып, өміріне тойған кезде, ол өмірінде төрт мерейтойын аяқтамады.
11 Осы уақыттан бастап ұлы қиямет күніне дейін қайта тірілген барлық ұрпақтар екі мерейтойын аяқтамай тұрып тез қартайады, ал олардың білімі қартайғандықтан оларды тастап кетеді, ал олардың барлық білімі жоғалады.
12 Сол күндері, егер адам бір жарым жыл мерейтой жасаса, олар ол туралы: «Ол ұзақ өмір сүрді, оның өмірінің көп бөлігі қайғы-қасірет пен азапқа толы, ал тыныштық жоқ», – дейді.
13 Өйткені апат артынан апат, жара артынан жара, азап артынан азап, жаман хабар артынан жаман хабар, ауру артынан ауру, және осы сияқты барлық жаман үкімдер, бір-бірімен бірге ауру мен құлау, қар, аяз, мұз, қызба, суық тию, аштық, өлім, қылыш, тұтқындық және барлық апаттар мен ауырсынулар келеді.
14 Осының бәрі жер бетінде күнә жасайтын зұлым ұрпақтың басына түседі: олардың істері – ластық, азғындық, ластану және жиркенішті істер.
15 Сонда олар: «Ата-бабаларымыздың өмірі мың жылға дейін созылды және жақсы болды; бірақ міне, егер адам көп өмір сүрсе, біздің өміріміз отыз жиырма жыл, ал егер ол күшті болса, отыз жиырма жыл, және сол зұлым ұрпақтың күндерінде тыныштық жоқ», - дейді.
16 Сол ұрпақта ұлдар әкелері мен ақсақалдарын күнә мен әділетсіздікте, ауыздарынан шыққан сөздері мен жасаған үлкен зұлымдықтарында, сондай-ақ Жаратқан Иенің олармен Өзі арасында жасаған келісімін бұзғандары үшін айыптайды, яғни олар Оның барлық өсиеттерін, жарлықтарын және барлық заңдарын оңға да, солға да ауытқымай орындасын деп.
17 Өйткені бәрі зұлымдық жасады, әркімнің ауызы әділетсіздік айтады, ал олардың барлық істері лас және жиркенішті, ал олардың барлық жолдары лас, таза емес және жойылу.
18 Міне, жер олардың барлық істерінің кесірінен жойылады, жүзім бұтасының дәні де, майы да қалмайды; өйткені олардың істері мүлдем сенімсіз, және олар бәрі бірге жойылады, аңдар, ірі қара малдар,

құстар және теңіздегі барлық балықтар, адам баласының кесірінен.
19 Олар заң мен келісім үшін бір-бірімен, жас қарттармен, кәрілер жастармен, кедейлер байлармен, қарапайымдар ұлылармен, қайыршы әміршімен дауласады, өйткені олар өсиеттерді, келісімдерді, мерекелерді, айларды, сенбі күндерін, мерейтойларды және барлық үкімдерді ұмытып кетті.
20 Олар садақтармен, қылыштармен және соғыспен оларды жолға қайтарады, бірақ жер бетінде бірінен соң бірі көп қан төгілгенше қайтып оралмайды.
21 Қашып кеткендер зұлымдықтарынан әділдік жолына қайтып оралмайды, керісінше, олардың барлығы алдау мен байлыққа бой алдырады, көршісінің бар мүлкін тартып алады, ұлы есімді атайды, бірақ шындықпен де, әділдікпен де емес, және олар өздерінің ластығымен және ластығымен киелі жерді ластайды.
22 Осы ұрпақтың істеріне Жаратқан Ие қатты жазалайды, Ол оларды қылышқа, сотқа және тұтқынға, тонауға және жалмауға тапсырады.
23 Ол оларға қарсы басқа ұлттардың күнәһарларын оятады, олар мейірім мен жанашырлық танытпайды, ешкімді, кәрілерді де, жастарды да, ешкімді де сыйламайды, өйткені олар барлық адам балаларынан гөрі зұлым және зұлымдық жасауға күшті. Олар Исраилге қарсы зорлық-зомбылық, Жақыпқа қарсы қылмыс жасайды, жер бетінде көп қан төгіледі, ешкім жинамайды және ешкім жерлемейді.
24 Сол күндері олар қатты айқайлап, күнәкарлардың, басқа ұлт өкілдерінің қолынан құтқарылу үшін дұға етеді, бірақ ешкім құтқарылмайды.
25 Балалардың бастары ақшылданып, шаштары ағарады, ал үш апталық бала жүз жасар адамдай қартайып көрінеді, ал олардың дене бітімі азап пен қысымнан жойылады.
26 Сол күндері балалар заңдарды зерттей бастайды, өсиеттерді іздейді, әділдік жолына қайта оралады.
27 Сол адамдар арасында күндер көбейіп, көбейе бастайды, олардың күндері мың жылға жақындайды. Ал күндер саны (бұрынғыдан) әлдеқайда көп болды.
28 Қарт адам да, өз өміріне тоймайтын адам да болмайды, өйткені бәрі бала мен жасөспірімдей болады.
29 Олар өмірінің барлық күндерін тыныштық пен қуанышта өткізеді, Шайтан да, зұлым жойқын да болмайды; өйткені олардың барлық күндері бата мен сауығу күндері болады.
30 Сол кезде Жаратқан Ие өз қызметшілерін сауықтырады, Олар тұрып, зор тыныштықты көреді, Жауларын қуып шығады. Әділдер мұны көріп, алғыс айтады, Мәңгілік қуанышқа бөленеді, Жауларына қарсы шығарылған барлық үкімдері мен қарғыстарын көреді.
31 Сүйектері жерге тіреледі, рухтары қуанышқа толады, Олар сотты жүзеге асыратын Жаратқан Ие екенін, жүздеген, мыңдаған және Оны сүйетіндердің бәріне мейірім көрсететінін біледі.
32 Мұса, сен осы сөздерді жазып ал, өйткені олар осылай жазылған және мәңгілік ұрпаққа куәлік ретінде аспан тақтайшаларына жазылған.

24-ТАРАУ

1 Ыбырайым қайтыс болғаннан кейін, Жаратқан Ие оның ұлы Ысқақты жарылқады. Ол Хеброннан қайтып келіп, осы мерейтойдың үшінші аптасының бірінші жылында (2073 AM), жеті жыл бойы аян құдығына барып тұрды.
2 Төртінші аптаның бірінші жылында, [2080 AM], Ыбырайымның кезінде болған алғашқы аштықтан басқа, елде аштық басталды.
3 Жақып жасымық сорпасын сорып жатты, ал Есау даладан аш келді. Ол ағасы Жақыпқа: «Маған осы қызыл сорпадан берші», – деді. Жақып оған: «Маған тұңғыштық құқығыңды сат, мен саған нан мен жасымық сорпасынан да беремін», – деді.
4 Есау іштей: «Мен өлемін, бұл тұңғыштық құқығымнан маған не пайда?» – деді.
5 Ол Жақыпқа: «Мен саған беремін», – деді. Жақып: «Бүгін маған ант бер», – деп ант берді.
6 Жақып ағасы Есауға нан мен тұздық берді, ол тойғанша жеді, ал Есау өзінің тұңғыштық құқығын менсінбеді; сондықтан Жақып оған тұңғыштық құқығы үшін берген қызыл тұздыққа байланысты оның аты Едом деп аталды.
7 Жақып үлкен болды, ал Есау абыройынан айырылды.
8 Елді аштық жайлап, Ысқақ осы аптаның екінші жылында Мысырға бет алды. Ол Герардағы філістірлердің патшасы Әбумәлікке барды.
9 Сонда Жаратқан Ие оған көрініп: «Мысырға барма, Мен саған айтатын жерде тұрып, осы жерде тұр, Мен сенімен бірге болып, саған батамды беремін», – деді.
10 Өйткені Мен саған және сенің ұрпағыңа осы жердің бәрін беремін, әкең Ыбырайымға берген антымды орындаймын, ұрпағыңды аспандағы жұлдыздардай көбейтемін және осы жердің бәрін ұрпағыңа беремін.
11 Сенің ұрпағың арқылы жер бетіндегі барлық халықтар жарылқалады, өйткені әкең Менің дауысыма құлақ асып, Менің бұйрықтарымды, өсиеттерімді, заңдарымды, шешімдерімді және келісімімді сақтады; енді Менің дауысыма құлақ асып, осы жерде тұрыңдар.
12 Ол Геларда үш апта тұрды.
13 Әбумәлік оған және оның барлық мүлкіне қатысты: «Оған немесе оның кез келген нәрсесіне тиген адам өледі», – деп бұйырды.
14 Ысқақ філістірлердің арасында күшейіп, көп мал-мүлкіне, ірі қара мен қойға, түйе мен есектерге және үлкен үй шаруашылығына ие болды.
15 Ол філістірлердің жерінде егін егіп, жүз есе өнім берді, ал Ысқақ өте бай болды, ал філістірлер оған қызғанды.
16 Ыбырайымның қызметшілері оның тірі кезінде қазған барлық құдықтарды ол қайтыс болғаннан кейін філістірлер бітеп, топыраққа толтырған еді.
17 Әбумәлік Ысқаққа: «Бізден кет, өйткені сен бізден әлдеқайда күштісің», – деді. Ысқақ жетінші аптаның бірінші жылында сол жерден кетіп, Герар аңғарларында тұрып қалды.
18 Олар әкесі Ыбырайымның қызметшілері қазып, әкесі Ыбырайым қайтыс болғаннан кейін філістірлер жауып тастаған су құдықтарын қайтадан қазды. Ыбырайым оларды әкесі Ыбырайым қойғандай атады.

19 Ысқақтың қызметшілері аңғардан құдық қазып, тірі су тапты. Герардың малшылары Ысқақтың малшыларымен дауласып: «Су біздікі», – деді. Ысқақтың атын «Азғындық» деп қойды, себебі олар бізге азғындық жасаған еді.
20 Олар екінші құдық қазды, олар сол үшін де таласып, ол оны «Дұшпандық» деп атады. Ол сол жерден тұрып, тағы бір құдық қазды, бірақ олар таласқан жоқ, ал ол оны «Бөлме» деп атады. Ысқақ: «Енді Жаратқан Ие бізге кеңдік берді, біз жерді көбейттік», – деді.
21 Ол сол жерден Ант құдығына көтеріліп, бірінші аптаның бірінші жылында, қырық төртінші мерейтойдың [21:08] бірінші аптасында болды.
22 Сол түні, бірінші айдың жаңа айында, Жаратқан Ие оған аян беріп: «Мен әкең Ыбырайымның Құдайымын. Қорықпа, өйткені Мен сенімен біргемін, саған батасын беремін және қызметшім Ыбырайым үшін ұрпағыңды жердегі құмдай көбейтемін», – деді.
23 Ол сол жерде әкесі Ыбырайым салған құрбандық үстелін тұрғызды. Ол Жаратқан Иенің атын атап, әкесі Ыбырайымның Құдайына құрбандық шалды.
24 Олар құдық қазып, тірі су тапты.
25 Ысқақтың қызметшілері тағы бір құдық қазып, су таппады. Олар барып, Ысқаққа су таппағандарын айтты. Ысқақ: «Мен бүгін філістірлерге ант бердім, бұл бізге хабарланды», – деді.
26 Ол сол жерді «Ант құдығы» деп атады, өйткені сол жерде ол Әбумәлікке, досы Ахузатқа және әскерінің басшысы Пихолға ант берген еді.
27 Сол күні Ысқақ оларға татуласуға ант бергенін түсінді.
28 Сол күні Ысқақ філістірлерді қарғап: «Філістірлер барлық халықтардың арасынан қаһар мен ашу төгілген күнге дейін қарғыс атсын! Құдай оларды күнәһар басқа ұлттардың және киттердің қолында мазаққа, қарғысқа, ашу мен ашу нысанасына айналдырсын», – деді.
29 Жау мен киттердің қылышынан қашып құтылған әділ халық аспан астынан қиратылсын, өйткені олар ұрпақтан ұрпаққа жер бетіндегі балаларымның жаулары мен жаулары болады.
30 Олардан ешкім қалмайды, Қиямет күні ешкім құтқарылмайды; өйткені філістірлердің бүкіл ұрпағы жойылып, тамырымен жойылып, жер бетінен қуылып кетеді (сақталған), ал бұл капторимдіктерге жер бетінде ешқандай ат та, ұрпақ та қалмайды.
31 Өйткені ол көкке көтерілсе де, сол жерден төмен түсіріледі, жерде өзін нығайтып, сол жерден сүйреп шығарылады, халықтардың арасына тығылса да, сол жерден тамырымен жойылады; тіпті шеолға түссе де, оның жазасы қатты болады, сол жерде де тыныштық болмайды.
32 Егер ол тұтқынға түссе, оны өлтіргісі келетіндердің қолымен жолда өлтіреді, бүкіл жер бетінде оның аты да, ұрпағы да қалмайды, өйткені ол мәңгілік қарғысқа ұшырайды».
33 Ол туралы көктегі тақтайшаларға осылай жазылып, ойылып жазылған, қиямет күні оған осылай істеу керек, сонда ол жерден тамырымен жойылады.

25-ТАРАУ

1 Осы аптаның екінші жылында, осы мерейтойда Ребекка ұлы Жақыпты шақырып алып, оған былай деді: «Ұлым, ағаң Есау сияқты Қанахан қыздарынан әйел алма. Ол өзіне Қанахан қыздарынан екі әйел алды, олар менің жанымды барлық арам істерімен ашуландырды. Өйткені олардың барлық істері азғындық пен нәпсіқұмарлық, және оларда әділдік жоқ, өйткені (олардың істері) зұлым».
2 Мен, ұлым, сені қатты жақсы көремін, жүрегім мен сүйіспеншілігім күннің әр сағатында және түннің кезекшілік сағатында сені жарылқайды.
3 Ал енді, ұлым, менің сөзіме құлақ асып, анаңның еркін орында, осы жердің қыздарынан емес, тек әкемнің үйінен және әкемнің туыстарынан әйел ал. Әкемнің үйінен әйел ал, сонда Ең Жоғарғы Құдай саған батасын береді, ал сенің балаларың әділ ұрпақ және қасиетті ұрпақ болады.
4 Сонда Жақып анасы Ребеккаға былай деді: «Анашым, мен тоғыз апталықпын, бірақ мен ешқандай әйелге тиіскен жоқпын, ешкімге құда түскен жоқпын, тіпті Қанахан қыздарынан әйел алуды ойлаған да жоқпын».
5 Анашым, әкеміз Ыбырайымның айтқандары есімде, ол маған Қанахан қыздарынан емес, әкемнің әулетінен және туыстарымнан әйел алуды бұйырды.
6 Мен бұрын ағаң Лабанның қыздары дүниеге келгенін естігенмін, сондықтан олардың арасынан әйел алуды жөн көрдім.
7 Сондықтан мен өмірімнің барлық күндерінде күнә жасаудан немесе барлық жолдарымда азғындыққа ұшыраудан рухыммен сақтандым, өйткені әкем Ыбырайым маған нәпсіқұмарлық пен азғындыққа қатысты көптеген өсиеттер берді.
8 Ол маған бұйырғанның бәріне қарамастан, жиырма екі жыл бойы ағам менімен жанжалдасып, маған жиі: «Бауырым, екі әйелімнің біреуіне әйелдікке ал», – деді; бірақ мен оның істегенін істеуден бас тарттым.
9 Анашым, сенің алдыңда ант етемін, өмір бойы Қанахан ұрпағының қыздарынан әйел алмаймын және ағам сияқты зұлымдық жасамаймын.
10 Қорықпа, анашым, мен сенің еркіңді орындайтыныма, әділдікпен жүретініме және мәңгілік жолдарымды бұзбайтыныма сенімді бол.
11 Сонда ол бетін көкке көтеріп, қолдарының саусақтарын созып, аузын ашып, аспан мен жерді жаратқан Ең Жоғарғы Құдайды мадақтап, Оған алғыс айтып, мадақтады.
12 Ол былай деді: «Маған Жақыпты таза ұл және киелі ұрпақ етіп берген Құдай Жаратқан Ие мадақталсын, Оның киелі есімі мәңгілікке мадақталсын; өйткені ол Сенікі, және оның ұрпағы мәңгілік және барлық ұрпақтар бойы Сенікі болады».
13 Уа, Жаратқан Ием, оған батасын бер, аузыма әділдік батасын сал, сонда мен оны баталайын".
14 Сол кезде, әділдік рухы аузына түскенде, ол екі қолын Жақыптың басына қойып, былай деді:
15 Әділдіктің Иесі және мәңгілік Құдай, сен мадақталасың, Ол саған адамзаттың барлық ұрпақтарынан артық батасын берсін. Ұлым, саған әділдік жолын берсін, ұрпағыңа әділдікті ашсын.
16 Өміріңде ұлдарыңды көбейтсін, Жыл айларының санына қарай өссін. Ұлдары аспан жұлдыздарынан да

көп болып, ұлы болсын, Олардың саны теңіз құмынан да көп болсын.
17 Ол оларға осы шұрайлы жерді берсін — Ол оны Ыбырайымға және оның ұрпақтарына мәңгілікке беремін деп уәде еткендей — және олар оны мәңгілік меншік ретінде сақтасын.
18 Ұлым, өмірімде сенің балаларыңның бақытты болуын тілеймін, ал сенің барлық ұрпағыңды құтты және қасиетті етсін.
19 Анаңның өмірінде оның рухын қалай сергітсең, Сені босанған ананың құрсағы да саған осылай батасын береді, [Менің сүйіспеншілігім] мен кеудем сені мадақтайды, Аузым мен тілім сені қатты мадақтайды.
20 Жер бетіне таралып, көбейіңдер, ұрпағыңыз мәңгілік аспан мен жердің қуанышында мінсіз болсын; ұрпағыңыз қуансын, ұлы бейбітшілік күні тыныштық орнасын.
21 Сенің атың мен ұрпағың мәңгілікке сақталсын, Ең Жоғарғы Құдай олардың Құдайы болсын, Әділдік Құдайы олармен бірге тұрсын, Оның киелі орны мәңгілікке солар арқылы салынсын.
22 Саған батасын берген адам жарылқасын, Саған жалған қарғыс айтқан барлық жан қарғыс атсын!
23 Ол оны сүйіп, былай деді: «Әлемнің Иесі сені анаңның жүрегі мен мейірімі саған қуанып, батасын бергендей сүйсін!» Ол батасын беруді тоқтатты.

26-ТАРАУ

1 Осы аптаның жетінші жылында Ысқақ үлкен ұлы Есауды шақырып алып, былай деді: «Ұлым, мен қартайдым, көзім нашар көре бастады, өлетін күнім де белгісіз.
2 Енді аң аулау каруларыңды, қорамсағыңды және садағыңды алып, далаға шығып, мені (бұғы атып) аулап, жаным қалаған дәмді тағамды пісіріп, маған әкел, жейін, өлер алдында жаным саған батасын берсін.
3 Бірақ Рабиға Ысқақтың Есаумен сөйлесіп тұрғанын естіді.
4 Есау ерте тұрып, аң аулап, әкесіне алып келу үшін далаға шықты.
5 Сонда Ребекка ұлы Жақыпты шақырып алып, былай деді: «Әкең Ысқақтың ағаң Есаумен сөйлесіп: «Мені іздеп, дәмді тағам пісіріп, маған әкел», – дегенін естідім.
6 «Өлер алдында Жаратқан Иенің алдында жеп, саған бата берейін». Енді, ұлым, менің айтқанымды тыңда: отарыңа барып, маған екі жақсы лақ алып кел, мен әкеңе ұнататын дәмді тағам дайындап берейін. Сен әкеңе алып кел, ол жеп, өлер алдында Жаратқан Иенің алдында саған бата берсін, сонда сен бата аласың».
7 Жақып анасына: «Анашым, әкем жейтін және оған ұнайтын ештеңені жасырмаймын. Тек анашым, ол менің дауысымды танып, маған қол тигізгісі келеді деп қорқамын», – деді.
8 Менің терім тегіс, ал ағам Есау түкті екенін білесің ғой. Мен оның көз алдында қылмыскер болып көрінемін, ол маған бұйырмаған істі істеймін, ал ол маған ашуланады, мен өзіме бата емес, қарғыс әкелемін.
9 Анасы Ребекка оған: «Ұлым, қарғысың маған тисін, тек менің сөзіме құлақ ас», – деді.
10 Жақып анасы Ребекканың айтқанына құлақ асып, екі жақсы және семіз лақты алып келіп, анасына әкелді, ал анасы оларды өзіне ұнайтын дәмді етпен пісірді.
11 Ребекка үлкен ұлы Есаудың үйдегі жақсы жаңбырын алып, кіші ұлы Жақыпқа киіндірді де, лақтардың терісін оның қолдары мен мойнының ашық жерлеріне орады.
12 Ол өзі дайындаған ет пен нанды ұлы Жақыптың қолына берді.
13 Жақып әкесіне кіріп: «Мен сенің ұлыңмын. Айтқаныңды орындадым. Әке, тұр да, отырып, мен жегенді же, маған батаңды бер», – деді.
14 Ысқақ ұлына: «Ұлым, қалайша сонша тез таптың?» – деді.
15 Жақып: «Себебі сенің Құдайың маған жол көрсетті», – деді.
16 Ысқақ оған: «Ұлым, жақындашы, сен менің ұлым Есаусың ба, жоқ па, сипап көрейін», – деді.
17 Жақып әкесі Ысқақтың қасына барды. Ысқақты сипап көріп: «Дауыс – Жақыптың даусы, ал қолдары – Есаудікі», – деді.
18 Бірақ ол оны танымады, себебі бұл оның қабылдау қабілетін жою үшін көктен келген нұсқау еді. Ал Ысқақ түсінбеді, өйткені оның қолдары ағасы Есаудікіндей түкті еді, сондықтан ол оған батасын берді.
19 Ол: «Сен менің ұлым Есаусың ба?» – деп сұрады. Ол: «Мен сенің ұлыңмын», – деді. Сонда ол: «Ұлым, ұстағаныңды жейін, жаным саған батасын берсін», – деді.
20 Ол оны жақындатты, ол жеді, ол шарап әкелді, ол ішті.
21 Әкесі Ысқақ оған: «Ұлым, жақындап, мені сүйші», – деді.
22 Ол жақындап, оны сүйді. Ол оның киімінің иісін сезіп, оған батасын беріп: «Міне, ұлымның иісі Жаратқан Ие батасын берген егістіктің иісіндей», – деді.
23 Жаратқан Ие саған аспанның шықтарын, жердің шықтарын, мол астық пен зәйтүн майын берсін. Халықтар саған қызмет етсін, халықтар саған бас исін.
24 Бауырларыңның қожайыны бол, анаңның ұлдары саған бас исін. Жаратқан Иенің маған батасын берген және әкем Ыбырайымға батасын берген барлық баталары саған және ұрпағыңа мәңгілікке берілсін. Сені қарғаған қарғыс атсын, Саған батасын берген жарылқасын.
25 Ысқақ ұлы Жақыпқа батасын беріп болғаннан кейін, Жақып әкесі Ысқақтың қасынан кеткен бойда жасырынып қалды. Ал ағасы Есау аң аулап келді.
26 Ол дәмді тағам пісіріп, әкесіне әкеліп: «Әке, тұрып, менің бұғы етімнен жеп, маған батаңызды беріңіз», – деді.
27 Әкесі Ысқақ одан: «Сен кімсің?» – деп сұрады. Ол оған: «Мен сенің тұңғыш ұлыңмын, ұлың Есаумын. Мен сенің бұйырғаныңды орындадым», – деді.
28 Ысқақ қатты таң қалып: «Аң аулап, ұстап алып, маған әкелген кім? Сен келмес бұрын мен бәрін жеп, оған батасын бердім. Ол да, оның барлық ұрпағы да мәңгілікке батасын алады», – деді.

29 Есау әкесі Ысқақтың сөздерін естігенде, қатты айқайлап жіберді де: «Әке, маған да батаңызды беріңізші», – деді.
30 Ол оған: «Ағаң айлакерлікпен келіп, сенің батаныңнан айырды», – деді. Сонда ол: «Енді мен оның неге Жақып деп аталғанын білемін. Міне, ол мені екі рет басып озды: ол менің тұңғыштық құқығымды тартып алды, енді менің батамды тартып алды», – деді.
31 Сонда ол: «Әке, маған батаңды қалдырған жоқсың ба?» – деді. Ысқақ Есаудан: «Міне, мен оны сенің қожайының етіп тағайындадым, барлық бауырларын оған қызметші етіп бердім, мол астық, шарап және маймен оны нығайттым. Енді саған не істеймін, ұлым?» – деп сұрады.
32 Есау әкесі Ысқаққа: «Әке, сенің бір ғана батаң бар ма? Әке, маған да батаңды берші», – деді.
33 Есау дауысын көтеріп жылады. Ысқақ оған былай деп жауап берді: «Міне, сенің тұрағың жердің шықынан алыс, аспанның шықынан алыс болады».
34 Қылышыңмен өмір сүресің, бауырыңа қызмет етесің. Ұлы болғанында, мойныңнан мойынтұрықты алып тастағанда, өлімге апаратын толық күнә жасайсың, ал ұрпағыңды аспан астынан тамырымен құртасың.
35 Есау әкесінің батасын бергені үшін Жақыпты қорқыта берді. Ол іштей: «Әкемді жоқтайтын күндер жақындап қалды, сонда мен ағам Жақыпты өлтіремін», – деді.

27-ТАРАУ

1 Үлкен ұлы Есау туралы түсінде Рабиғаға айтылды, сонда Рабиға кіші ұлы Жақыпты шақыртып алды.
2 оған: «Міне, ағаң Есау сенен кек алып, сені өлтіреді», – деді.
3 Енді, ұлым, менің сөзіме құлақ асып, Харандағы ағам Лабанға қашып бар. Ағаңның ашуы басылып, сенен ашуын алып, істеген істеріңді ұмытқанша, онымен бірнеше күн бірге бол. Сонда мен сені сол жерден алып келу үшін адам жіберемін».
4 Жақып: «Мен қорықпаймын; егер ол мені өлтіргісі келсе, мен оны өлтіремін», – деді.
5 Бірақ ол оған: «Бір күні екі ұлымнан да айырылмай-ақ қояйын», – деді.
6 Жақып анасына: «Міне, әкемнің қартайып, көзі көрмейтінін білесің ғой. Егер мен оны тастап кетсем, бұл оған жамандық болады. Мен оны тастап, сенен кетемін, әкем ашуланып, маған қарғыс айтады. Мен бармаймын. Ол мені жібергенде ғана барамын», – деді.
7 Ребекка Жақыпқа: «Мен барып, онымен сөйлесейін, ол сені жібереді», – деді.
8 Сонда Ребекка Ысқаққа кіріп: «Есаудың әйелдікке алған екі хеттік қызының кесірінен өмірімнен безіп жүрмін. Егер Жақып осындай жердің қыздарынан әйел алса, мен енді не үшін өмір сүремін? Өйткені Қанахандың қыздары зұлым», – деді.
9 Ысқақ Жақыпты шақырып алып, оған батасын беріп, былай деп ескертті: «Қанахан қыздарының ешқайсысынан әйел алма.
10 Тұр да, Месопотамияға, анаңның әкесі Бетуелдің үйіне бар да, сол жерден анаңның ағасы Лабанның қыздарынан әйел ал.
11 Құдіреті шексіз Құдай саған батасын берсін, ұрпақтарыңды көбейтіп, көп ұлттарға бөлесін. Әкем Ыбырайымның батасын саған және сенің ұрпақтарыңа берсін. Келіп-кеткен жеріңді және Құдай Ыбырайымға берген барлық жерді мұра етесің. Ұлым, тыныштықпен жүр.
12 Ысқақ Жақыпты жіберді, ол Месопотамияға, Жақыптың анасы Ребекканың ағасы, сириялық Бетуелдің ұлы Лабанға барды.
13 Жақып Месопотамияға бару үшін орнынан тұрғаннан кейін, Ребекканың рухы ұлы үшін қайғырып, жылады.
14 Ысқақ Ребеккаға: «Қарындасым, ұлым Жақып үшін жылама, өйткені ол тыныштықпен кетеді, тыныштықпен оралады», – деді.
15 Құдай Тағала оны барлық жамандықтан сақтайды және онымен бірге болады, өйткені Ол оны өмір бойы тастап кетпейді.
16 Өйткені мен оның қайда барса да, барлық ісінде табысты болатынын білемін, ол бізге аман-есен оралғанша және біз оны аман-есен көргенше.
17 Қарындасым, ол үшін қорықпа, өйткені ол түзу жолда, ол мінсіз адам: ол адал және өлмейді. Жылама.
18 Ысқақ Рабиғаны ұлы Жақып үшін жұбатып, оған батасын берді.
19 Жақып Ант құдығынан Харанға бет алып, екінші аптаның бірінші жылында, қырық төртінші мерейтойда, осы аптаның бірінші айының жаңа айында, [21:15], таулардағы Лузға, яғни Бетелге келді. Кешке қарай сол жерге келіп, сол түні жолдың батыс жағына бұрылып, күн батып кеткендіктен, сол жерде ұйықтады.
20 Ол сол жердің тастарының бірін алып, ағаштың астына басына қойды да, жалғыз жол жүріп бара жатып, ұйықтап қалды.
21 Сол түні ол түс көрді. Міне, жерде баспалдақ тұр, оның жоғарғы жағы аспанға дейін жетіп тұр. Міне, Жаратқан Иенің періштелері оның үстіне шығып, түсіп жатыр екен. Міне, Жаратқан Ие оның үстінде тұр екен.
22 Ол Жақыпқа былай деді: «Мен әкең Ыбырайымның және Ысқақтың Құдайымын, Жаратқан Иемін; сен ұйықтап жатқан жерді саған және сенің ұрпағыңа беремін».
23 Сенің ұрпағың жердің шаңындай көп болады, сен батысқа, шығысқа, солтүстікке және оңтүстікке қарай көбейесің, сенде және сенің ұрпағыңда барлық халықтардың батасына ие боласың.
24 Міне, Мен сенімен бірге боламын, қайда барсаң да қорғаймын, сені осы жерге тыныштықпен қайтарамын, өйткені айтқанымның бәрін орындамайынша сені тастамаймын.
25 Жақып ұйқысынан оянып: «Шынымен де, бұл жер Жаратқан Иенің үйі, мен оны білмеппін», – деді. Ол қорқып: «Бұл жер қандай қорқынышты, ол Құдайдың үйінен басқа ешкім емес, бұл көктің қақпасы», – деді.
26 Жақып таңертең ерте тұрып, басына қойған тасты алып, белгі ретінде бағана етіп орнатты да, үстіне май құйып, сол жерді Бетел деп атады, бірақ бастапқыда бұл жердің аты Лұз еді.
27 Жақып Жаратқан Иеге ант беріп: «Егер Жаратқан Ие менімен бірге болып, осы жолда мені қорғап, жейтін нан, киетін киім беріп, әкемнің үйіне аман-есен

оралсам, онда Жаратқан Ие менің Құдайым болады, ал мен осы жерге белгі ретінде орнатқан мына тас Жаратқан Иенің үйі болады, ал Сен маған бергеннің бәрінің оннан бір бөлігін Саған беремін, Құдайым», – деді.

28-ТАРАУ

1 Ол сапарын жалғастырып, шығыстағы елге, Ребекканың ағасы Лабанға келді. Лабан онымен бірге болып, қызы Рахилаға бір апта қызмет етті.
2 Үшінші аптаның бірінші жылында [21:22] ол оған: «Маған әйелімді бер, мен саған жеті жыл қызмет еттім», - деді. Лабан Жақыпқа: «Мен саған әйеліңді беремін», - деді.
3 Лабан той жасап, үлкен қызы Лияны Жақыпқа әйелдікке берді, ал күңі Зилпаны оған қызметші етіп берді; бірақ Жақып оны Рахила деп ойлап, білмеді.
4 Ол оған жақындағанда, ол Лия екен; Жақып Лабанға ашуланып, былай деді: «Неге маған бұлай істедің? Мен саған Лия үшін емес, Рахила үшін қызмет еттім бе? Неге маған жамандық жасадың?»
5 Қызыңды ал, мен кетейін, өйткені сен маған жамандық жасадың». Өйткені Жақып Лиядан гөрі Рахиланы жақсы көретін; өйткені Лияның көзі әлсіз, бірақ келбеті өте әдемі еді; ал Рахиланың көзі әдемі, келбеті де өте сымбатты еді.
6 Лабан Жақыпқа: «Біздің елде үлкеннен бұрын кішісін беру ондай емес», – деді. Бұлай істеу дұрыс емес, өйткені көктегі тақтайшаларда былай деп жазылған: ешкім кіші қызын үлкеннен бұрын бермеуі керек; бірақ үлкені алдымен, одан кейін кішісін береді. Ал кім солай істесе, олар оған көкте кінә тағады, ал мұны істейтін ешкім әділ емес, өйткені бұл іс Жаратқан Иенің алдында жаман.
7 Исраил халқына бұлай істемеуді бұйыр, үлкеніне бермей тұрып кішісін алмасын, себебі бұл өте жаман.
8 Лабан Жақыпқа: «Мына жеті күндік той өтіп кетсе екен, мен саған Рахиланы беремін, сен маған тағы жеті жыл қызмет етесің, алдыңғы аптадағыдай қойларымды бағып жүресің», – деді.
9 Лияның жеті күні өткен күні Лабан Рахиланы Жақыпқа тағы жеті жыл қызмет ету үшін берді, ал Зилпаның қарындасы Рахила Билханы оған қызметші етіп берді.
10 Ол Рахила үшін тағы жеті жыл қызмет етті, өйткені Лия оған тегін берілген еді.
11 Жаратқан Ие Лияның құрсағын ашты. Ол жүкті болып, Жақыпқа ұл туды. Ол оған үшінші аптаның бірінші жылының тоғызыншы айының он төртінші күні Рубен деген ат қойды. [21:22 AM]
12 Бірақ Рахиланың жатыры жабылған еді, өйткені Жаратқан Ие Лияның жек көрінішті екенін, ал Рахиланың оны жақсы көретінін көрді.
13 Жақып Лияға тағы да жақындады. Лия жүкті болып, Жақыпқа екінші ұл туды. Ол оны оныншы айдың жиырма біріншісінде, яғни осы аптаның үшінші жылында Шимон деп атады. [21:24 AM]
14 Жақып Лияға тағы да жақындады. Лия жүкті болып, оған үшінші ұл туды. Лия оған осы аптаның алтыншы жылының бірінші айының жаңа айында Леви деген ат қойды. [21:27 AM]
15 Жақып тағы да оған жақындады. Әйелі жүкті болып, оған төртінші ұл туды. Ол оған төртінші аптаның бірінші жылының үшінші айының он бесінші жұлдызында Яһуда деген ат қойды. [2129 AM]
16 Осының бәріне байланысты Рахила Лияға қызғанышпен қарады, өйткені ол құрсақ көтере алмады. Ол Жақыпқа: «Маған балалар бер», – деді. Жақып: «Мен сенің құрсағыңнан шыққан жемісіңді бермедім бе? Мен сені тастап кеттім бе?» – деді.
17 Рахила Лияның Жақыпқа Рубен, Шимон, Леви және Яһуда деген төрт ұл туып бергенін көргенде, оған: «Менің күңім Балхаға бар, ол жүкті болып, маған ұл туып береді», – деді. (Содан кейін ол күңі Балхаға әйелдікке берді).
18 Ол әйелге жақындағанда, ол жүкті болып, ұл туды. Ол оған үшінші аптаның алтыншы жылы, алтыншы айдың тоғызыншы күні Дан деген ат қойды. [21:27 AM]
19 Жақып Балхаға екінші рет жақындады. Балха жүкті болып, Жақыпқа тағы бір ұл туды. Рахила оған төртінші аптаның екінші жылының жетінші айының бесінші жұлдызында Нафтали деген ат қойды. [21:30 AM]
20 Лия өзінің бедеу болып, босанбағанын көргенде, Рахилаға қызғанып, күңі Зилпаны Жақыпқа әйелдікке берді. Ол жүкті болып, ұл туды. Лия төртінші аптаның үшінші жылы, сегізінші айдың он екіншісінде оған Ғад деген ат қойды. [21:31 AM]
21 Ол әйелге қайтадан жақындады, әйел жүкті болып, оған екінші ұл туды. Лия оған төртінші аптаның бесінші жылы, он бірінші айдың екіншісінде Ашер деген ат қойды. [21:33 AM]
22 Жақып Лияға жақындады. Лия жүкті болып, ұл туды. Төртінші аптаның төртінші жылы, бесінші айдың төртінші күні, оны Исахар деп атады. Ол оны мейірбикеге берді.
23 Жақып оған қайтадан жақындады. Әйелі жүкті болып, екі ұл, бір қыз туды. Төртінші аптаның алтыншы жылы, жетінші айдың жетінші күнінде ол ұлының атын Забулон, ал қызының атын Дина деп қойды. [21:34 AM]
24 Жаратқан Ие Рахилаға рақымын төгіп, оның құрсағын ашып, ол жүкті болып, ұл туды. Ол осы төртінші аптаның алтыншы жылының төртінші айының жаңа туған күнінде, оның атын Жүсіп қойды. [21:34 AM]
25 Жүсіп дүниеге келген күндері Жақып Лабанға: «Маған әйелдерім мен ұлдарымды бер, әкем Ысқаққа барып, өзіме үй салып берейін. Мен сенің екі қызың үшін саған қызмет еткен жылдарымды аяқтадым, енді әкемнің үйіне барамын», – деді.
26 Лабан Жақыпқа: «Жалақың үшін менімен бірге қал, қойларымды қайтадан жайып, жалақыңды ал», – деді.
27 Олар бір-бірімен келісіп, оған жалақы ретінде қара, дақтары мен ақ түсті қозылар мен лақтар беруге келісті. (Бұлар оның жалақысы болуы керек еді)
28 Барлық қойлар дақтары, дақтары және қара қойларды, әртүрлі белгілері бар қозыларды туды. Олар да өздері сияқты қозыларды туды. Алаңды қойлардың бәрі Жақыптікі, ал ала еместері Лабандікі болды.

29 Жақыптың мүлкі өте көп болды, оның сиырлары, қойлары, есектері, түйелері, қызметшілері мен күндері болды.
30 Лабан мен оның ұлдары Жақыпқа қызғанышпен қарады, Лабан оның қойларын тартып алды, ал ол оны жаман ниетпен бақылап отырды.

29-ТАРАУ

1 Рахила Жүсіпті босанғаннан кейін, Лабан қойларын қырқуға кетті, өйткені олар одан үш күндік жол жүретін жерде еді.
2 Жақып Лабанның қойларын қырқуға бара жатқанын көріп, Лия мен Рахиланы шақырып алып, оларға Қанахан жеріне өзімен бірге баруды жылы лебізін білдірді.
3 Өйткені ол түсінде бәрін көргенін, әкесінің үйіне қайтуы керек дегеннің бәрін айтып берді. Олар: «Қайда барсаң да, біз сенімен бірге барамыз», – деді.
4 Жақып әкесі Ысқақтың және әкесі Ыбырайымның Құдайына мадақ айтып, орнынан тұрып, әйелдері мен балаларына мініп, барлық мал-мүлкін алып, өзеннен өтіп, Ғалақат жеріне келді. Жақып өз ниетін Лабаннан жасырып, оған айтпады.
5 Төртінші аптаның жетінші жылында, бірінші айда, жиырма бірінші күні, Жақып (бетін) Гилеадқа бұрды. [21:35 AM] Лабан оны қуып жетіп, үшінші айда, он үшінші күні, Гилеад тауында Жақыпты қуып жетті.
6 Бірақ Жаратқан Ие оның Жақыпқа зиян келтіруіне жол бермеді, өйткені ол түнде түсінде көрінді. Лабан Жақыппен сөйлесті.
7 Сол күндердің он бесіншісінде Жақып Лабан мен онымен бірге келгендердің барлығына той жасады. Сол күні Жақып Лабанға, ал Лабан да Жақыпқа Гилад тауынан екіншісіне жаман ниетпен өтпеуге ант берді.
8 Ол сол жерде куәгерлік үйінді жасады, сондықтан сол жердің аты осы үйіндінің атымен «Куә үйіндісі» деп аталады.
9 Бірақ бұрын олар Ғалақат жерін рефаимдердің жері деп атаған, өйткені ол рефаимдердің жері еді, ал рефаимдер сол жерде дүниеге келген, бойы он, тоғыз, сегіз және жеті шынтақ болған алыптар.
10 Олардың мекені Аммон ұлдарының жерінен Хермон тауына дейін болды, ал патшалықтарының орталықтары Карнаим, Аштарот, Едрей, Мисур және Беон болды.
11 Жаратқан Ие оларды зұлым істері үшін жойып жіберді; өйткені олар өте қатыгез еді, ал олардың орнына аморлықтар зұлым және күнәһар болып тұрды, және бүгінде олардың барлық күнәларын толық жасаған бірде-бір халық жоқ, және олардың жер бетінде өмір сүру ұзақтығы жоқ.
12 Жақып Лабанды жіберді, ол шығыстағы Месопотамияға кетті, ал Жақып Гилеад жеріне қайтып оралды.
13 Ол тоғызыншы айда, он бірінші күні Ябок өзенінен өтті. Сол күні ағасы Есау оған келіп, онымен татуласып, оны тастап, Сейір жеріне кетті, ал Жақып шатырларда тұрды.
14 Бесінші аптаның бірінші жылында, осы мерейтойлық жылы [21:36] ол Иорданнан өтіп, Иорданның арғы бетіне қоныстанды. Ол қойларын үйінді теңізінен Бетшанға, Дотанға және Акрабим орманына дейін жайды.
15 Ол әкесі Ысқаққа барлық мал-мүлкін, киім-кешегін, тамағын, етін, сусынын, сүтін, майын, ірімшігін және аңғардың құрмаларын жіберді.
16 Анасы Ребеккаға да жылына төрт рет, айлар аралығында, жер жырту мен ору арасында, күз бен жаңбыр (маусым) аралығында және қыс пен көктем аралығында Ыбырайым мұнарасына дейін бару керек еді.
17 Өйткені Ысқақ Ант құдығынан қайтып келіп, әкесі Ыбырайымның мұнарасына көтеріліп, сол жерде ұлы Есаудан бөлек тұрды.
18 Жақып Месопотамияға барған кезде, Есау Ысмағұлдың қызы Махалатты әйелдікке алып, әкесі мен әйелдерінің барлық отарын жинап, Сейір тауына барып, қоныстанды. Ал әкесі Ысқақты Ант құдығының басында жалғыз қалдырды.
19 Ысқақ Ант құдығынан шығып, Хеброн тауларындағы әкесі Ыбырайымның мұнарасында тұрды.
20 Жақып әкесі мен анасына жіберген барлық заттарын, олардың қажеттіліктерінің бәрін сол жерге жіберіп отырды, ал олар Жақыпты бар жүректерімен, бар жан-тәндерімен баталады.

30-ТАРАУ

1 Алтыншы аптаның бірінші жылында [21:43] ол төртінші айда тыныштықпен Сихемнің шығысындағы Салемге көтерілді.
2 Олар Жақыптың қызы Динаны сол жердің билеушісі, хевтік Хамордың ұлы Сихемнің үйіне алып кетті. Сихем онымен жатып, оны зорлады. Ол он екі жасар кішкентай қыз еді.
3 Ол әкесі мен ағаларынан қызды өзіне әйелдікке беруін өтінді. Жақып пен оның ұлдары Сихем тұрғындарына ашуланды, өйткені олар қарындастары Динаны қорлап, оларға жаман ниетпен сөйлеп, алдап, азғырды.
4 Шимон мен Леуі күтпеген жерден Сихемге келіп, Сихемнің барлық тұрғындарына үкім шығарды. Сол жерде кездескендердің бәрін өлтіріп, бірде-біреуін тірі қалдырмады. Олар қарындастары Динаның абыройын түсіргендіктен, бәрін азаптап өлтірді.
5 Енді Исраил қызының қорлануы қайталанбасын, өйткені оларға көкте үкім шығарылып, олар Исраилде масқара болған барлық Шекемдіктерді семсермен өлтірсін.
6 Жаратқан Ие оларды Жақып ұлдарының қолына берді, олар оларды қылышпен қырып, жазасын өтесін деп, Исраилде енді мұндай жағдай болмасын деп.
7 Егер Исраилде қызын немесе қарындасын басқа ұлт өкілдерінен шыққан біреуге бергісі келетін біреу болса, ол міндетті түрде өлтіріледі, ал олар оны таспен атқылайды, өйткені ол Исраилде масқара етті; және олар әйелді отқа өртейді, себебі ол әкесінің үйінің атын қорлады, және ол Исраилден түп-тамырымен жойылады.

8 Исраилде жер бетіндегі ұрпақтардың өмір бойы неке адалдығын бұзатын әйел мен лас нәрсе болмасын, өйткені Исраил Жаратқан Иенің алдында киелі, сондықтан оны арамдаған әрбір адам міндетті түрде өледі: оны таспен атқылау керек.
9 Өйткені көктегі тақтайшаларда Исраилдің барлық ұрпағы туралы былай деп жазылған: оны ластаған адам міндетті түрде өледі, таспен атылады.
10 Бұл заңның мерзімдері де, кешірім де, өтеу де жоқ. Бірақ қызын қорлаған адам бүкіл Исраилдің арасынан жойылады, себебі ол өз ұрпағын Молохқа беріп, оны арамдауға тырысқан.
11 Мұса, исраилдіктерге бұйрық беріп, оларға қыздарын басқа ұлт өкілдеріне бермеуді және басқа ұлт өкілдерінің қыздарын ұлдарына алмауды бұйыр, өйткені бұл Жаратқан Иенің алдында жиіркенішті.
12 Сондықтан мен сендерге Шехемдіктердің Динаға қарсы жасаған барлық істерін және Жақыптың ұлдарының: «Біз қызымызды сүндеттелмеген адамға бермейміз, өйткені бұл біз үшін масқара болды», – деген сөздерін Таурат заңында жазып қойдым.
13 Бұл Исраил үшін де, тірілер үшін де, басқа ұлттардың қыздарын алатындар үшін де масқара, өйткені бұл Исраил үшін арам және жиіркенішті.
14 Егер Исраилдің әйелі басқа ұлт өкілдерінің қыздарынан болса немесе қыздарының бірін басқа ұлт өкілдерінің біріне берсе, ол бұл арамдықтан құтыла алмайды.
15 Өйткені індет үстіне індет, қарғыс үстіне қарғыс болады, және оған әрбір үкім, індет және қарғыс келеді: егер ол осылай істесе немесе арамдық жасайтындардан, Жаратқан Иенің киелі орнын былғайтындардан немесе Оның киелі есімін қорлайтындардан көзін жасырса, онда бүкіл халық осы адамның барлық арамдығы мен қорлауы үшін сотталады.
16 Адамдарға алалаушылық болмайды [және оларға құрмет көрсетілмейді], жеміс-жидектерді, құрбандықтарды, өртелетін құрбандықтарды және майларды қабылдамайды, сондай-ақ хош иістің хош иісін қабылдамайды, сондықтан оны қабылдамайды. Исраилдегі киелі орынды арамдаған әрбір ер адам немесе әйел осылай болады.
17 Сондықтан мен саған былай деп бұйырдым: Исраилге мына куәлікті көрсет: Шекемдіктердің және олардың ұлдарының жағдайын көр: олар Жақыптың екі ұлының қолына беріліп, азаптап өлтірілген, бұл оларға әділдік үшін есептелді және оларға әділдік үшін жазылды.
18 Левидің ұрпағы діни қызметке және леуіліктер болуға таңдалды, олар біз сияқты үнемі Жаратқан Иенің алдында қызмет етуі үшін және Леви мен оның ұлдары мәңгілікке бата алуы үшін; өйткені ол Исраилге қарсы шыққандардың барлығынан әділдік пен үкім шығаруға және кек алуға құлшынысты болды.
19 Олар көктегі тақтайшаларға Оның игілігі туралы куәлік ретінде барлық Құдайдың алдында бата мен әділдікті жазып қояды:
20 Біз сол адамның өмір бойы, жылдың барлық кезеңдерінде орындаған әділдігін еске аламыз; олар оны мың ұрпақ жазып алғанша, ол оған және одан кейінгі ұрпақтарына келеді, ал ол көктегі тақтайшаларда дос және әділ адам ретінде жазылған.
21 Осының бәрін саған жазып, Исраил ұлдарына: «Күнә жасамасын, ережелерді бұзбасын және өздеріне берілген келісімді бұзбасын, оны орындасын және достар ретінде жазылсын», – деп айтуды бұйырдым.
22 Бірақ егер олар күнә жасап, барлық жағынан арамдық істер жасаса, көктегі тақтайшаларға қарсылас ретінде жазылады, өмір кітабынан жойылады, жойылатындардың кітабына және жерден тамырымен жойылатындармен бірге жазылады.
23 Жақыптың ұлдары Сихемді өлтірген күні көкте олардың пайдасына әділдік пен адалдық танытып, күнәһарлардан кек алғаны туралы жазба жазылып, бата ретінде жазылды.
24 Олар қарындастары Динаны Сихемнің үйінен алып шығып, Сихемдегі барлық мал-мүлкін, қойлары мен өгіздерін, есектерін, бар байлығы мен отарларын тұтқындап, әкелері Жақыпқа алып келді.
25 Ол қаланы семсермен қиратқаны үшін оларды сөгіп тастады, себебі ол сол жерде тұратын қанахандықтар мен периздіктерден қорықты.
26 Шекемнің айналасындағы барлық қалалар Жаратқан Иенің қорқынышына бөленді, сондықтан олар Жақыптың ұлдарын қууға тұрмады, өйткені оларды қорқыныш биледі.

31-ТАРАУ

1 Айдың жаңа айында Жақып үйіндегі барлық адамдарға былай деді: «Тазарып, киімдеріңді ауыстырыңдар да, Бетелге барайық. Мен ағам Есаудан қашып кеткен күні Оған ант берген едім, өйткені ол менімен бірге болды және мені осы жерге бейбітшілікпен алып келді, ал араларыңда жүрген бөтен құдайларды қуып жіберіңдер».
2 Олар бөтен құдайларды, құлақтарындағы және мойындарындағы нәрселерді, сондай-ақ Рахила әкесі Лабаннан ұрлап алған пұттарды Жақыпқа толығымен берді. Рахила оларды өртеп, сындырып, жойып, Шехем жеріндегі емен ағашының астына жасырды.
3 Ол жетінші айдың жаңа айында Бетелге көтеріліп, ұйықтаған жеріне құрбандық үстелін тұрғызып, сол жерге бағана орнатты. Әкесі Ысқаққа және анасы Рабиғаға құрбандыққа баруын хабарлады.
4 Сонда Ысқақ: «Ұлым Жақыпты жіберші, өлер алдында оны көрейін», – деді.
5 Жақып әкесі Ысқақ пен анасы Рабиғаға, яғни әкесі Ыбырайымның үйіне барды. Ол екі ұлы Леуі мен Яһуданы ертіп, әкесі Ысқақ пен анасы Рабиғаға келді.
6 Ребекка мұнарадан шығып, Жақыпты сүйіп, құшақтау үшін оның алдына келді; өйткені ол «Міне, ұлың Жақып келді» дегенді естігенде рухы көтеріліп, оны сүйді.
7 Ол оның екі ұлын көріп, танып: «Ұлым, бұл сенің ұлдарың ба?» – деп сұрады да, оларды құшақтап, сүйіп, батасын беріп: «Сендердің арқаларыңда Ыбырайымның ұрпағы даңққа бөленеді, сендер жер бетінде батаға ие боласыңдар», – деді.

8 Жақып әкесі Ысқақтың жатқан бөлмесіне кірді. Ысқақтың қолынан ұстап, еңкейіп, оны сүйді. Ысқақ ұлы Жақыптың мойнынан құшақтап жылады.
9 Ысқақтың көзінен қараңғылық жоғалып кетті. Ол Жақыптың екі ұлы Леуі мен Яһуданы көріп: «Ұлым, бұл сенің ұлдарың ба? Өйткені олар саған ұқсайды», – деді.
10 Ол оған олардың шынымен де өз ұлдары екенін айтты: «Сен олардың шынымен де менің ұлдарым екенін көрдің».
11 Олар оған жақындағанда, ол бұрылып, екеуін де құшақтап сүйді.
12 Сонда пайғамбарлық рухы оның аузына түсіп, ол оң қолынан Левиді, сол қолынан Яһуданы ұстады.
13 Ол алдымен Левиге бұрылып, оны алдымен батасын бере бастады да, оған былай деді: «Барлық Құдай, барлық ғасырлардың Иесі, саған және сенің балаларыңа барлық ғасырларда батасын берсін».
14 Жаратқан Ие саған және сенің ұрпағыңа ұлылық пен зор даңқ берсін, және сені және сенің ұрпағыңды барлық адамдардан Өзіне жақындатып, Оның киелі үйінде қасиетті періштелер және қасиеттілер ретінде қызмет етуге мәжбүр етсін. (Тіпті) ұлдарыңның ұрпағы даңқка, ұлылыққа және киелілікке ие болады және оларды барлық ғасырларға ұлы етсін.
15 Олар Жақып ұлдарының барлық ұрпақтарының төрешілері, әміршілері және басшылары болады; Олар Жаратқан Иенің сөзін әділдікпен айтады, Оның барлық үкімдерін әділдікпен шешеді. Олар Менің жолдарымды Жақыпқа, Менің жолдарымды Исраилге жариялайды. Сүйіктілердің барлық ұрпақтарын баталау үшін олардың аузында Жаратқан Иенің батасы беріледі.
16 Анаң сенің атыңды Леви деп атады, және ол сенің атыңды әділ деп атады: сен Жаратқан Иеге қосыласың және Жақыптың барлық ұлдарының жолдасы боласың; Оның дастарқаны сенікі болсын, сен және сенің ұлдарың одан жейсіңдер; Дастарқаның ұрпақтан-ұрпаққа толы болсын, ризығың мәңгілік болсын.
17 Сені жек көретіндердің бәрі сенің алдыңда жығылсын, барлық жауларың тамырымен жойылып, жойылсын; Саған батасын бергенге батасын берсін, Саған қарғыс айтқан әрбір халыққа қарғысын жаусын!
18 Яһудаға былай деді: «Жаратқан Ие саған күш пен қуат берсін, сені жек көретіндердің бәрін таптауға; сен және ұлдарыңның бірі Жақыптың ұлдарының үстінен әмірші боласыңдар; сенің атың мен ұлдарыңның аты бүкіл жер мен аймақты аралап, таралсын. Сонда басқа ұлттар сенің алдыңда қорқады, ал барлық ұлттар дірілдейді».
19 Жақыптың көмегі сенде болады, Исраилдің құтқарылуы сенде болады.
20 Сен әділдігіңнің құрметті тағына отырғанда, сүйікті ұлдарыңның барлық ұрпағы үшін үлкен тыныштық орнайды; Саған батасын беретін адам батасын берсін, ал сені жек көріп, қинап, қарғайтындардың бәрі тамырымен жойылып, жер бетінен қарғысқа ұшырайды».
21 Ол бұрылып, оны қайтадан сүйіп, құшақтап, қатты қуанды, өйткені ол өз ұлы Жақыптың ұлдарын шынымен көрген еді.
22 Ол аяғының арасынан тұрып, оған жығылып, тағзым етті. Ол оларға батасын беріп, сол түні әкесі Ысқақтың қасында ұйықтады. Олар қуанышпен тамақтанып, ішіп-жеді.
23 Ол Жақыптың екі ұлын, бірін оң жағына, екіншісін сол жағына ұйықтатты, бұл оған әділдік ретінде саналды.
24 Жақып түнде әкесіне бәрін айтып берді: Жаратқан Ие оған қалай зор мейірім көрсеткенін, барлық жолдарында қалай жақсылыққа жол ашқанын және оны барлық жамандықтан қалай қорғағанын.
25 Ысқақ әкесі Ыбырайымның Құдайына мадақ айтты, өйткені Ол қызметшісі Ысқақтың ұлдарынан мейірімі мен әділдігін аямаған еді.
26 Таңертең Жақып әкесі Ысқаққа Жаратқан Иеге берген антын, көрген аянын, құрбандық үстелін тұрғызғанын, ант еткендей Жаратқан Иенің алдында құрбандық шалуға дайын екенін және оны есекке мінгізуге келгенін айтып берді.
27 Ысқақ ұлы Жақыпқа: «Мен сенімен бірге бара алмаймын, өйткені мен қартайдым, жолға шыдай алмаймын. Ұлым, тыныштықпен жүр. Мен бүгін жүз алпыс бес жастамын; енді жол жүре алмаймын. Анаңды (есекке) мінгізіп, оны өзіңмен бірге жібер», – деді.
28 Ұлым, сен менің үшін келгеніңді білемін. Бүгін мені тірі көргенің үшін, мен де сені көргенім үшін бақытты болғайсың, ұлым.
29 Сен уәдеңді орындап, табысқа жетесің; уәдеңді кейінге қалдырма; өйткені сен уәдең үшін жауапқа тартыласың; енді оны орындауға асығың, сонда барлық нәрсені жаратқан, сен уәде берген Құдайға риза болады.
30 Ол Ребеккаға: «Ұлың Жақыппен бірге бар», – деді. Ребекка ұлы Жақыппен, Деборамен бірге Бетелге келді.
31 Жақып әкесінің өзіне және екі ұлы Леви мен Яһудаға берген дұғасын есіне алып, қуанып, ата-бабаларының Құдайы Ыбырайым мен Ысқақты мадақтады.
32 Ол былай деді: «Енді мен өзімнің де, ұлдарымның да Құдай алдында мәңгілік үмітім бар екенін білемін», – деді; және бұл екеуіне қатысты осылай жазылған; және олар мұны аспан тақтайшаларында Ысқақтың оларды қалай батасын бергені туралы мәңгілік куәлік ретінде жазып қалдырады.

32-ТАРАУ

1 Сол түні ол Бетелде болды, ал Леви түсінде олар оны және оның ұлдарын мәңгілікке Ең Жоғарғы Құдайдың діни қызметкері етіп тағайындағанын көрді; ол ұйқысынан оянып, Жаратқан Иені мадақтады.
2 Жақып осы айдың он төртінші күні таңертең ерте тұрып, өзімен бірге келген барлық адамдардың, малдың, алтынның, барлық ыдыстар мен киімдердің оннан бір бөлігін берді.
3 Сол күндері Рахила ұлы Бенжаминге жүкті болды. Жақып одан кейінгі ұлдарын санап шықты, ал Леуі Жаратқан Иеге тиесілі болды, ал әкесі оған діни қызметкерлердің киімін кигізіп, қолын толтырды.
4 Осы айдың он бесінші күні ол құрбандық үстеліне малдан он төрт өгіз, жиырма сегіз қошқар, қырық

тоғыз қой, жеті қозы және жиырма бір лақты құрбандық үстелінде өртелетін құрбандық ретінде әкелді. Бұлар Құдайға ұнамды хош иіс сыйлайды.
5 Бұл оның жеміс-жидек және сусын құрбандықтарымен бірге оннан бір бөлігін беруге ант еткеніне байланысты құрбандығы еді.
6 От жалмап болғаннан кейін, ол оттың үстіндегі отқа хош иісті зат түтетті; алғыс құрбандығы ретінде екі өгіз, төрт қошқар, төрт қой, төрт ешкі, екі бір жасар қой және екі лақ шалды; ол жеті күн бойы күн сайын осылай істеді.
7 Ол, оның барлық ұлдары және адамдары жеті күн бойы сол жерде қуанышпен тамақтанып, оны барлық қиыншылықтарынан құтқарып, ант берген Жаратқан Иеге бата беріп, алғыс айтты.
8 Ол барлық таза малдың оннан бір бөлігін беріп, өртелетін құрбандық шалды, ал арам малды ұлы Левиге бермеді, ал оған барлық адамдардың жандарын берді.
9 Леуі он ағасының орнына әкесі Жақыптың алдында Бетелдегі діни қызметті атқарды. Ол сол жерде діни қызметкер болды, ал Жақып ант берді. Осылайша ол оннан бір бөлігін қайтадан Жаратқан Иеге арнап, оны қасиетті етті, сонда ол Оған киелі болды.
10 Сондықтан аспан тақтайшаларында оннан бір бөлігін беру туралы заң ретінде жазылған, ол жыл сайын Жаратқан Иенің алдында, Оның есімі тұру үшін таңдалған жерде жеуге тиіс, және бұл заңның мәңгілік күндері жоқ.
11 Бұл жарлық жыл сайын екінші ондықтың оннан бір бөлігін таңдалған жерде Жаратқан Иенің алдында жеу арқылы орындалуы керек және биылдан келесі жылға дейін одан ештеңе артылмауы керек деп жазылған.
12 Өйткені тұқым жыл бойы жиналғанға дейін, шарап жүзім жиналғанға дейін, ал май маусымы аяқталғанға дейін желе береді.
13 Ал одан қалған және ескіргеннің бәрі лас деп саналсын, отқа жағылсын, себебі ол лас.
14 Олар оны қасиетті жерде бірге жесін, оның ескіруіне жол бермесін.
15 Сиыр мен қойдың оннан бір бөлігінің барлығы Жаратқан Иеге киелі болады және Оның діни қызметкерлеріне тиесілі болады, олар оны жыл сайын Оның алдында жейді; өйткені аспан тақтайшаларына оннан бір бөлігі туралы осылай жазылған және ойып жазылған.
16 Келесі түні, осы айдың жиырма екінші күні, Жақып сол жерді салып, ауланы қоршаумен қоршап, оны өзі және кейінгі ұрпақтары үшін мәңгілікке қасиетті етуге бел буды.
17 Түнде Жаратқан Ие оған көрініп, батасын беріп: «Сенің атың Жақып емес, Исраил деп аталады», – деді.
18 Ол оған тағы да былай деді: «Мен аспан мен жерді жаратқан Жаратқан Иемін, сені көбейтіп, сансыз көбейтемін. Сенен патшалар шығады, олар адам баласының аяғы қайда таптаса, сол жерге билік етеді».
19 Мен сенің ұрпағыңа аспан астындағы бүкіл жерді беремін, олар барлық халықтарды өз қалаулары бойынша соттайды, содан кейін олар бүкіл жерді иеленіп, оны мәңгілікке мұра етеді.
20 Ол онымен сөйлесіп болғаннан кейін, жоғары көтерілді. Жақып көкке көтерілгенше қарап тұрды.
21 Ол түнде аян алып, көктен жеті тақтайша ұстаған періштені көрді. Ол оларды Жақыпқа берді. Жақып оларды оқып, онда жазылғанның бәрін білді. Ол өзі мен ұлдарының басына барлық ғасырларда түсетінін білді.
22 Ол оған тақтайшаларда жазылғанның бәрін көрсетіп, былай деді: «Бұл жерді салма, мәңгілік киелі орынға айналдырма, мұнда тұрма, өйткені бұл жер ондай емес. Әкең Ыбырайымның үйіне барып, әкең қайтыс болғанша әкең Ысқақтың қасында бол».
23 Өйткені сен Мысырда тыныштықта өлесің, осы жерде ата-бабаларыңның қабірінде, Ыбырайым мен Ысқақтың қасында құрметпен жерленесің.
24 Қорықпа, өйткені сен оны қалай көріп, оқысаң, бәрі солай болады; және сен бәрін қалай көріп, қалай оқысаң, солай жазып ал.
25 Жақып былай деді: «Ием, оқығаным мен көргенімнің бәрін қалай есіме түсіре аламын?» Ол оған: «Мен бәрін есіңе түсіремін», – деді.
26 Ол оның қасынан тұрып, ұйқысынан оянып, оқыған және көрген барлық сөздерін есіне түсірді, оқыған және көрген барлық сөздерін жазып алды.
27 Ол сол жерде тағы бір күнді тойлап, бұрынғы күндері шалған құрбандықтарына сай сол жерде құрбандық шалып, оны «Қосымша» деп атады, себебі бұл күн қосылып, бұрынғы күндерді «Мейрам» деп атады.
28 Осылайша, оның болуы керек екені көрінді, және бұл көктегі тақтайшаларда жазылған: сондықтан оған оны тойлау және оны жеті күнге қосу керектігі аян етілді.
29 Ол жыл күндерінің санына сәйкес мереке күндері арасында тіркелгендіктен, оған «Қосымша» деген ат қойылды.
30 Осы айдың жиырма үшінші күні түнде Дебора Ребекканың күтушісі қайтыс болды, оны қаланың төменгі жағындағы өзен жағасындағы еменнің астына жерледі. Ол бұл жерді «Дебора өзені», ал еменді «Дебора жоқтауының емені» деп атады.
31 Содан кейін Ребекка әкесі Ысқақтың үйіне қайтып оралды. Жақып әкесінің қалауынша тамақ дайындау үшін оған қошқарлар, қойлар мен ешкілер жіберді.
32 Ол анасының соңынан жүріп, Кабратан жеріне келіп, сол жерде тұрды.
33 Рахила түнде ұл туып, оны босану кезінде азап шеккендіктен, «Менің қайғы-қасіретімнің ұлы» деп атады. Бірақ әкесі оған Бенжамин деген ат қойды, бұл мерейтойдың алтыншы аптасының бірінші күні, сегізінші айдың он бірінші күні болды. [21:43 AM]
34 Рахила сол жерде қайтыс болып, Ефрата жерінде, яғни Бетлехемде, жерленді. Жақып Рахиланың қабірінің үстіндегі жолға, оның қабіріне ескерткіш орнатты.

33-ТАРАУ

1 Жақып Магдаладрафтың оңтүстігіне барып, қоныстанды. Оныншы айдың жаңа айында ол әйелі Лиямен бірге әкесі Ысқаққа барды.

2 Рубен әкесінің кәнизагы, Рахиланың қызметшісі Балханың құпия жерде суға шомылып жатқанын көріп, оған ғашық болды.
3 Ол түнде тығылып, Билханың үйіне кіргенде, оны үйіндегі төсекте жалғыз ұйықтап жатқанын көрді.
4 Ол әйелмен жатты, әйел оянып, Рубеннің төсекте жатқанын көрді. Рубен көрпесінің шетін ашып, оны ұстап алып, айқайлап жібергенде, оның Рубен екенін білді.
5 Әйел одан ұялып, қолын босатып жіберді, ал ол қашып кетті.
6 Ол бұл жағдайға қатты қайғырып, ешкімге айтпады.
7 Жақып қайтып келіп, оны іздегенде, ол оған: «Мен сен үшін таза емеспін, өйткені мен сенің алдыңда лас болдым. Рубен мені ластап, түнде менімен жатты, мен ұйықтап жаттым, ол менің етегімді ашып, менімен жатқанша ештеңе білмедім», – деді.
8 Жақып әкесінің етегін ашып, Балхамен төсектес болған Рубенге қатты ашуланды.
9 Рубен оны қорлағандықтан, Жақып оған қайта жақындамады. Ал әкесінің етегін ашқан адам өте зұлым, өйткені ол Жаратқан Иенің алдында жиіркенішті.
10 Сондықтан көктегі тақтайшаларда ер адам әкесінің әйелімен жатпауы және әкесінің етегін ашпауы керек деп жазылып, бұйырылған, өйткені бұл арамдық: олар жер бетінде арамдық жасағандықтан, әкесінің әйелімен жатса, ер адам да, әйел де бірге өледі.
11 Құдайымыз Өзінің меншігі ретінде таңдаған халықта ешқандай арам нәрсе болмайды.
12 Тағы да екінші рет былай деп жазылған: «Әкесінің әйелімен жатқан адамға қарғыс атсын, өйткені ол әкесінің ұятын ашты»; және Жаратқан Иенің барлық қасиеттілері: «Олай болсын, солай болсын!», - деді.
13 Ал сен, Мұса, Исраил ұлдарына осы сөзді орындауды бұйыр, өйткені бұл өлім жазасына әкеп соғады; және бұл лас, және мұны істеген адамды мәңгілікке өтеу мүмкін емес, ол өлтіріліп, таспен атылып, Құдайымыздың халқының арасынан жойылсын.
14 Исраилде осылай істейтін ешкімге жер бетінде бір күн де тірі қалуға рұқсат етілмейді, өйткені ол жиіркенішті және лас.
15 Олар: «Рубен әкесінің кәнизагымен жақындасқаннан кейін өмір сүріп, кешірілді», – деп айтпасын. Рубеннің күйеуі болғанына қарамастан, күйеуі Жақып әлі тірі еді.
16 Сол уақытқа дейін жарлық, үкім және заң барлығына толықтай ашылған жоқ, бірақ сенің заманыңда (ол) мезгілдер мен күндер заңы және мәңгілік ұрпақтарға арналған мәңгілік заң ретінде ашылды.
17 Бұл заң бойынша күндердің аяқталуы және күнәларының өтелуі жоқ, керісінше, екеуі де халық арасынан жойылуы керек: олар күнә жасаған күні өлтірілуі керек.
18 Мұса, сен оны Исраил халқына жазып қой, олар осы сөздерді орындасын және өлімге әкелетін күнә жасамасын, өйткені біздің Құдайымыз Жаратқан Ие – Төреші, Ол адамдарды сыйламайды және сыйлықтарды қабылдамайды.
19 Оларға келісімнің осы сөздерін айт, сонда олар естіп, сақ болып, жойылып кетпесін, жер бетінен тамырымен жойылмасын, өйткені Құдайымыздың алдында жер бетінде осындай ластық, жиіркенішті істер, ластау және ластау жасайды.
20 Олардың жер бетінде жасайтын азғындығынан үлкен күнә жоқ; өйткені Исраил – Құдайы Жаратқан Иеге арналған қасиетті халық, мұрагерлік халық, діни қызметкерлер мен патшалық халық және Оның меншігі; және мұндай ластық қасиетті халықтың арасында пайда болмайды.
21 Ал алтыншы аптаның үшінші жылында [21:45] Жақып пен оның барлық ұлдары Ыбырайымның үйіне барып, әкесі Ысқақ пен анасы Ребекканың қасына қоныстанды.
22 Жақыптың ұлдарының есімдері мыналар: тұңғышы Рубен, Шимон, Леуі, Яһуда, Исахар, Забулон, Лияның ұлдары; Рахиланың ұлдары Жүсіп пен Бениямин; Билханың ұлдары Дан мен Нафтали; Зилпаның ұлдары Ғад пен Ашир; және Жақыптың жалғыз қызы Лияның қызы Дина.
23 Олар келіп, Ысқақ пен Ребеккаға бас иіп, оларды көргенде, Жақып пен оның барлық ұлдарына батасын берді. Ысқақ кенже ұлы Жақыптың ұлдарын көріп, қатты қуанды.

34-ТАРАУ

1 Осы қырық төртінші мерейтойдың алтыншы жылында [21:48] Жақып ұлдарын қойларын жаюға, ал қызметшілерін олармен бірге Шехем жайылымдарына жіберді.
2 Аморлықтардың жеті патшасы оларға қарсы жиналып, оларды өлтіріп, ағаштардың астына тығылып, малдарын олжа ету үшін жиналды.
3 Жақып, Леви, Яһуда және Жүсіп әкелері Ысқақтың қасында үйде болды, өйткені оның көңілі қайғырып, оны тастап кете алмады; ал Бенджамин ең кішісі еді, сондықтан әкесімен бірге қалды.
4 Тафу патшасы, Аресаның патшасы, Сераган патшасы, Село патшасы, Гаас патшасы, Бетхорон патшасы, Маанисакир патшасы және осы тауларда және Қанахан жеріндегі ормандарда тұратындардың бәрі келді.
5 Олар мұны Жақыпқа: «Міне, аморлықтардың патшалары ұлдарыңды қоршап алып, малдарын тонап кетті», – деп хабарлады.
6 Ол үш ұлымен, әкесінің барлық қызметшілерімен және өз қызметшілерімен бірге үйінен тұрып, алты мың қылыш көтерген адаммен оларға қарсы аттанды.
7 Ол оларды Шехем жайылымдарында қырып, қашып кеткендерін қуып, қылыштың жүзімен қырып, Ареса, Тафу, Сареган, Село, Аманисакир және Гагаас қалаларын да қырып, малын қайтарып алды.
8 Ол оларды жеңіп, оларға жерінен бес жеміс-жидек алып, салық төлеулері үшін алым салды, содан кейін Робел мен Тамнатаресті салды.
9 Ол тыныштықпен оралып, олармен татуласты. Олар өзі мен ұлдары Мысырға барған күнге дейін оның құлдары болды.

10 Осы аптаның жетінші жылында [21:49] ол Жүсіпті ағаларының жағдайын білу үшін үйінен Шехем жеріне жіберді, ол оларды Дотан жерінен тапты.
11 Олар оған опасыздық жасап, оны өлтіру үшін қастандық ойластырды, бірақ ойларын өзгертіп, оны ысмайылдық саудагерлерге сатып жіберді. Олар оны Мысырға алып келді. Содан кейін оны перғауынның уәзірі, аспаздардың басшысы, Еле қаласының діни қызметкері Потифарға сатып жіберді.
12 Жақыптың ұлдары бір лақты сойып, Жүсіптің жүнін қанға малып, жетінші айдың оныншы күні әкелері Жақыпқа жіберді.
13 Олар оны кешке әкеліп бергендіктен, ол түні бойы қайғырды. Ол қайтыс болғанына қайғырып, қызуы көтеріліп: «Жүсіпті бір зұлым аң жеп қойды», – деді. Үйіндегі барлық адамдар сол күні онымен бірге қайғырып, онымен бірге күні бойы қайғырды.
14 Ұлдары мен қызы оны жұбату үшін орнынан тұрды, бірақ ол ұлы үшін жұбаныш тапқысы келмеді.
15 Сол күні Билха Жүсіптің қайтыс болғанын естіп, оны жоқтап қайтыс болды. Ол Кафратефте тұрып жатқан еді, ал Жүсіп қайтыс болғаннан кейін оның қызы Дина да қайтыс болды.
16 Бір айдың ішінде Исраилде үш рет аза тұту болды. Олар Билһаны Рахиланың қабірінің қарсысына, ал қызы Динаны да сол жерге жерледі.
17 Ол Жүсіпті бір жыл бойы жоқтап, «Ұлым үшін қайғырып, қабірге түсейін» деп, тоқтаған жоқ.
18 Сондықтан Исраил ұлдарына жетінші айдың оныншы күні, яғни Жүсіп үшін жылаған хабар әкесі Жақыпқа жеткен күні, күнәлары үшін жылына бір рет, жетінші айдың оныншы күні жас лақ шалып, өздерін өтеу бұйырылды, өйткені олар әкесінің ұлы Жүсіпке деген сүйіспеншілігін ренжіткен еді.
19 Бұл күн олардың күнәлары, барлық заңсыздықтары мен қателіктері үшін қайғыруы үшін белгіленді, сол күні олар жылына бір рет өздерін тазарту үшін.
20 Жүсіп қайтыс болғаннан кейін, Жақыптың ұлдары өздеріне әйел алды. Рубеннің әйелінің аты Ада, Шимонның әйелінің аты Адлбаа, ол қанахандық, ал Левидің әйелінің аты Мелка, ол Арам қыздарының бірі, Терах ұлдарының ұрпағы, ал Яһуданың әйелінің аты Бетасуел, ол қанахандық, ал Исахардың әйелінің аты Хезака, ал Забулонның әйелінің аты Ниман,Данның әйелінің аты Егла, ал Нафталимнің әйелінің аты Месопотамиядан Расу, ал Ғадтың әйелінің аты Мака, ал Аширдің әйелінің аты Иона, ал Жүсіптің әйелінің аты мысырлық Асенат, ал Бенжаминнің әйелінің аты Иясака болды.
21 Шимон өкініп, Месопотамиядан ағаларына екінші әйел алды.

35-ТАРАУ

1 Қырық бесінші мерейтойдың бірінші аптасының бірінші жылында [21:57 AM] Ребекка ұлы Жақыпты шақырып алып, оған әкесі мен ағасы туралы өмір бойы оларды құрметтеуді бұйырды.
2 Жақып былай деді: «Сен маған бұйырғанның бәрін орындаймын, өйткені бұл мен үшін құрмет пен ұлылық, әрі Жаратқан Иенің алдында әділдік болады, егер мен оларды құрметтейтін болсам».
3 Анашым, сен де менің туылған кезімнен бастап бүгінгі күнге дейін барлық істерім мен жүрегімдегінің бәрін білесің, мен әрқашан барлығына жақсылық ойлаймын.
4 Әкем мен ағамды құрметтеу үшін маған бұйырған осы істі қалай істемеймін?
5 Анашым, менде қандай азғындық көрдің, сонда мен одан бас тартамын, сонда маған мейірім төгіледі, айтшы маған.
6 Әйел оған: «Ұлым, мен сенен өмір бойы ешқандай азғындық көрген жоқпын, тек дұрыс істерді ғана көрдім. Бірақ саған шынымды айтайын, ұлым: мен биыл өлемін, бірақ биыл өмірімде тірі қалмаймын; өйткені мен түсімде өлім күнін көрдім, жүз елу бес жылдан артық өмір сүрмеймін; міне, мен өмір сүретін барлық күндерімді аяқтадым», - деді.
7 Жақып анасының сөздеріне күлді, өйткені анасы оған өлу керек деп айтқан болатын. Ол күшіне ие болып, оның қарсысында отырды, бірақ күші әлсіреген жоқ, өйткені ол кіріп-шығып, көрді, тістері мықты болды, өмір бойы ешқандай ауруға шалдыққан емес.
8 Жақып оған: «Анашым, егер менің күндерім сенің өміріңе жақындап, күш-қуатым сенің күш-қуатың сияқты менде болса, мен бақыттымын. Сен өлмейсің, өйткені сен өлімің туралы менімен бос әзілдесіп жатырсың», – деді.
9 Ол Ысқаққа жақындап, былай деді: «Саған бір өтінішім бар: Есауға Жақыпқа зиян келтірмеуге және оны қудаламауға ант бер; өйткені сен оның ойларының жас кезінен бері бұзылғанын және онда ешқандай жақсылық жоқ екенін білесің; өйткені ол сен өлгеннен кейін оны өлтіргісі келеді».
10 Ағасы Жақып Харанға көшкен күннен бастап бүгінгі күнге дейін оның не істегенін білесің: ол бізді бар жүрегімен тастап кетті, бізге қалай жамандық жасады; ол сенің малыңды тартып алды, ал сенің алдыңда барлық мүлкіңді тартып алды.
11 Біз Одан өзімізге тиесілі нәрсені сұрап жалбарынған кезде, ол бізге жаны ашыған адам сияқты істеді.
12 Сен өзіңнің мінсіз және әділ ұлың Жақыпқа батасын бергенің үшін ол саған ашулы. Өйткені онда жамандық жоқ, тек жақсылық бар. Хараннан келгеннен бері бізден ештеңені тартып алған жоқ. Ол бізге әрқашан бәрін өз уақытында береді, біз оның қолынан ұстаған кезде шын жүректен қуанады, ол бізге батасын береді, Хараннан келгеннен бері бізден ешқашан айырылмады, үнемі бізбен бірге үйде болып, бізді құрметтейді.
13 Ысқақ оған былай деді: «Мен де бізбен бірге жүрген Жақыптың істерін білемін және көріп тұрмын, ол бізді бар жүрегімен қалай құрметтейді; бірақ мен бұрын Есауды Жақыптан гөрі жақсы көретінмін, өйткені ол тұңғыш еді; ал қазір мен Жақыпты Есаудан артық жақсы көремін, өйткені ол көптеген жаман істер жасады, және онда әділдік жоқ, өйткені оның барлық жолдары әділетсіздік пен зорлық-зомбылық [және оның айналасында әділдік жоқ].
14 Енді оның барлық істеріне жүрегім ауырып тұр, ол да, оның ұрпағы да құтқарылмайды, өйткені олар жер бетінен жойылып, аспан астынан тамырымен

жойылады, өйткені ол Ыбырайымның Құдайын тастап, әйелдерінің соңынан еріп, олардың арам істері мен адасуларына ерді, өзі де, балалары да.
15 Сен маған оған бауыры Жақыпты өлтірмеймін деп ант беруімді бұйырдың; тіпті ол антын орындамайды және жақсылық қана емес, тек жамандық жасайды деп ант етсе де.
16 Бірақ егер ол бауыры Жақыпты өлтіргісі келсе, оған берілуге болады, және ол оның қолынан қашып құтыла алмайды, [өйткені ол оның қолына түседі].
17 Жақыптан қорықпа, өйткені Жақыптың қамқоршысы ұлы, күшті және құрметті, әрі Есаудың қамқоршысынан да мақтаулы.
18 Ребекка адам жіберіп, Есауды шақыртты, ол оған келді, ал Ребекка оған: «Ұлым, саған бір өтінішім бар, сен оны орындауға уәде бер», – деді.
19 Ол: «Маған айтқаныңыздың бәрін орындаймын, өтінішіңізді қабылдамаймын», – деді.
20 Ол оған: «Мен сенен өтінемін, мен өлген күні мені алып кетіп, әкеңнің шешесі Сараның жанына жерле, сендер Жақып екеуің бір-біріңді сүйіңдер, бір-біріңе жамандық тілемей, тек өзара сүйіспеншілікпен өмір сүріңдер, сонда сендер, ұлдарым, өркендеп, жердің ортасында құрметке бөленесіңдер, сендерге ешқандай жау қуанбайды, сендер сендерді сүйетіндердің бәрінің көз алдында бата мен мейірімге бөленесіңдер», – деді.
21 Ол былай деді: «Айтқаныңыздың бәрін орындаймын, сен қайтыс болған күні әкемнің анасы Сараның жанына жерлеймін, өйткені сіз оның сүйектерінің сіздің сүйектеріңізге жақын болуын қалаған едіңіз».
22 Ал менің бауырым Жақыпты барлық адам баласынан артық жақсы көремін; өйткені менің бүкіл жер бетінде тек одан басқа бауырым жоқ. Егер мен оны сүйсем, бұл мен үшін үлкен артықшылық емес; өйткені ол менің бауырым, біз сенің денеңде бірге егілдік, және біз сенің құрсағыңнан бірге шықтық, егер мен бауырымды сүймесем, кімді сүйемін?
23 Мен сенен Жақыпқа мен және менің ұлдарым туралы кеңес беруіңді өтінемін, өйткені оның маған және менің ұлдарыма патша болатынын білемін, өйткені әкем оған батасын берген күні оны жоғары, мені төмен етіп қойды.
24 Мен оны сүйетініме және өмір бойы оған жамандық тілемейтініме, тек жақсылық тілейтініме ант етемін.
25 Ол осының бәрі туралы ант берді. Әйел Есауының көзінше Жақыпты шақырып алып, оған айтқан сөздеріне сай өсиет айтты.
26 Ол: «Мен сенің қалауыңды орындаймын; маған сеніңіз, мен де, ұлдарым да Есауға қарсы ешқандай жамандық жасамайды, мен тек махаббатта ғана бірінші боламын», – деді.
27 Сол түні ол ұлдарымен бірге ішіп-жеді. Сол түні ол үш жасқа толып, бір апта бір жасқа толып қайтыс болды. Екі ұлы Есау мен Жақып оны әкелерінің шешесі Сараның жанындағы қос үңгірге жерледі.

36-ТАРАУ

1 Осы аптаның алтыншы жылында [21:62 AM] Ысқақ екі ұлы Есау мен Жақыпты шақырып алды. Олар оған келді. Ол оларға былай деді: «Ұлдарым, мен ата-бабаларымның жолымен, ата-бабаларымның мәңгілік үйіне бара жатырмын.
2 Сондықтан мені әкем Ыбырайымның қасындағы хеттік Ефронның егістігіндегі қос үңгірге жерлеңдер. Ыбырайым сол жерге жерлеу үшін қабір сатып алған еді. Мен өзім қазып алған қабірге мені сол жерге жерлеңдер.
3 Ұлдарым, сендерге мынаны өсиет етемін: жер бетінде әділдік пен шыншылдық танытыңдар, сонда Жаратқан Иенің Ыбырайым мен оның ұрпағына жасаймын деп айтқандарының бәрін сендерге жүзеге асырады.
4 Ұлдарым, бауырларың, бір-біріңді өз жанын сүйгендей сүйіңдер, әркім өз бауырына пайда әкелетін нәрсені іздесін, жер бетінде бірге әрекет етсін; және олар бір-бірін өз жандарындай сүйсін.
5 Ал пұттар мәселесіне келетін болсақ, мен сендерге оларды қабылдамауды, жек көруді және сүймеуді бұйырамын және ескертемін, өйткені олар оларға табынатындар мен оларға табынатындар үшін алдауға толы.
6 Ұлдарым, әкелерің Ыбырайымның Құдайы Жаратқан Иені, мен де Оған қалай табынып, әділдік пен қуанышпен қызмет еткенімді естеріңде сақтаңдар. Ол сендерді көбейтіп, ұрпақтарыңды аспан жұлдыздары сияқты көбейтсін, сендерді жер бетінде мәңгілікке тамыры кесілмейтін әділдік өсімдігі ретінде отырғызсын.
7 Енді мен сендерге үлкен ант беремін — өйткені аспан мен жерді және барлық нәрсені бірге жаратқан даңқты, құрметті, ұлы, керемет, керемет және құдіретті есіммен ант беруден артық ант жоқ — сендер Одан қорқып, Оған табынасыңдар деп ант беремін.
8 Әркім өз бауырын сүйіспеншілікпен және әділдікпен сүюі керек, және өмір бойы бауырына жамандық тілемеуі керек, сонда сендер барлық істеріңде табысқа жетіп, жойылмайсыңдар.
9 Егер сендердің біреулерің бауырына қарсы жамандық ойластырса, біліңдер, бұдан былай бауырына қарсы жамандық ойластырған әркім оның қолына түседі, тірілер елінен тамырымен жойылады, ал оның ұрпағы аспан астынан жойылады.
10 Бірақ толқу, қарғыс, ашу мен қаһар күні, жалынды жалмап қоятын отпен Содомды өртегендей, оның жерін, қаласын және барлық мүлкін өртейді. Ол адам баласының тәрбие кітабынан өшіріліп тасталады, өмір кітабына жазылмайды, жойылуға тағайындалғандар тізіміне жазылады және мәңгілік қарғысқа кетеді. Осылайша олардың айыпталуы әрқашан жеккөрушілікпен, қарғыспен, ашумен, азаппен, ашумен, індеттермен және аурумен жаңартылады.
11 Ұлдарым, бауырына зиян келтіргісі келетін адамға келетін үкімге сәйкес, сендерге айтып, куәлік етемін.
12 Сол күні ол барлық мүлкін екеуіне бөліп берді де, үлкен бөлігін тұңғышына, мұнарасы мен оның айналасындағының бәріне, сондай-ақ Ыбырайымның Ант құдығындағы барлық мүлкіне берді.
13 Ол: «Мен бұл үлкен бөлікті тұңғышына беремін», – деді.
14 Есау: «Мен Жақыпқа сатып, тұңғыштық құқығымды Жақыпқа бердім. Ол оған берілсін, бірақ бұл туралы айтатын бірде-бір сөзім жоқ, өйткені ол оныкі», – деді.

15 Сонда Ысқақ былай деді: «Ұлдарым, сендер бүгін және сенің ұрпақтарың үшін батасын төксін! Сендер маған тыныштық сыйладыңдар, ал менің жүрегім тұңғыштық құқығым үшін қайғырмайды, сендер сол үшін жамандық істейсіңдер».
16 Құдай әділдік жасайтын адамды және оның ұрпағын мәңгілікке батасын берсін.
17 Сосын ол оларға бұйрық беріп, батасын берді. Олар оның алдында бірге ішіп-жеді. Ол олардың арасында бір ой болғанына қуанды. Олар онымен бірге кетіп, сол күні демалып, ұйықтады.
18 Сол күні Ысқақ төсегінде қуанып ұйықтады; мәңгілік ұйқыға кетіп, жүз сексен жасында қайтыс болды. Ол жиырма бес апта бес жыл өмір сүрді; екі ұлы Есау мен Жақып оны жерледі.
19 Есау Едом жеріне, Сейір тауларына барып, сол жерде қоныстанды.
20 Жақып әкесі Ыбырайымның жеріндегі Хеброн тауларында, мұнарада тұрып, Жаратқан Ие бар жүрегімен және Оның ұрпақтарының күндерін бөлгеніндей көрінетін өсиеттеріне сай қызмет етті.
21 Әйелі Лия қырық бесінші мерейтойдың екінші аптасының төртінші жылында, [21:67] қайтыс болды. Ол оны әкесінің анасы Сараның қабірінің сол жағындағы анасы Ребекканың жанындағы қос үңгірге жерледі.
22 Оның барлық ұлдары мен ұлдары әйелі Лияны жоқтап, жұбатуға келді. Өйткені ол Рахила қайтыс болғаннан кейін оны қатты жақсы көргендіктен, Лия оны жоқтап жатқан еді.
23 Өйткені ол барлық істерінде мінсіз және әділ болды, Жақыпты құрметтеді, онымен бірге тұрған барлық күндері ол оның аузынан ауыр сөз естімеді, өйткені ол жұмсақ, бейбіт, әділ және ізгі еді.
24 Ол оның өмірінде жасаған барлық істерін есіне алып, оған қатты қайғырды, өйткені ол оны бар жүрегімен, бар жан-тәнімен сүйді.

37-ТАРАУ

1 Жақып пен Есау әкесі Ысқақ қайтыс болған күні, [2162 AM] Есау ұлдары Ысқақтың үлкенінің үлесін кіші ұлы Жақыпқа бергенін естіп, қатты ашуланды.
2 Олар әкелерімен дауласып: «Неге әкең үлкенінің үлесін Жақыпқа беріп, сенен бас тартты? Сен үлкенсің, ал кішісі Жақыпсың ғой?» – деді.
3 Ол оларға: «Мен тұңғыштық құқығымды Жақыпқа бір кесек жасымық үшін саттым. Әкем мені аң аулауға, аулауға және оған жеуге және маған батасын беруге жіберген күні ол айлакерлікпен келіп, әкеме тамақ пен сусын әкелді. Әкем оған батасын беріп, мені қолына алды», – деді.
4 Енді әкеміз бізді екеумізге: «Біз оның ағасына қарсы бір-бірімізге жамандық ойламаймыз, әрқайсымыз өз ағасымен сүйіспеншілік пен татулықта боламыз және өз жолымызды бұзбаймыз», – деп ант берді.
5 Олар оған: «Біз сенің онымен бітімге келуіңді тыңдамаймыз, өйткені біздің күшіміз оның күшінен басым, ал біз одан күштірекпіз; біз оған қарсы шығып, оны өлтіріп, ұлдарымен бірге жойып жібереміз. Егер сен бізбен бірге бармасаң, саған да зиян келтіреміз», – деді.
6 Енді бізге құлақ салыңыздар: Арама, Філістір, Моаб және Аммонға жіберейік, шайқасқа дайын адамдарымызды таңдап алайық, оған қарсы шығып, онымен шайқасайық, ол күшейгенге дейін оны жер бетінен жойып жіберейік.
7 Әкелері оларға: «Бармаңдар, онымен соғыспаңдар, әйтпесе оның алдында құлайсыңдар», – деді.
8 Олар оған: «Жас кезіңнен бүгінгі күнге дейін осылай істеп келе жатқаның, мойныңды оның мойынтұрығына салып жүргенің де осы», – деді.
9 «Біз бұл сөздерге құлақ аспаймыз», – деді де, олар Арамға, Адурамға әкелерінің досына адам жіберді, олар өздерімен бірге мың сарбазды, таңдаулы жауынгерлерді жалдады.
10 Оларға Моаб пен Аммон ұлдарынан жалданған мың таңдаулы адам, Філістірден мың таңдаулы жауынгер, Едом мен Хордан мың таңдаулы жауынгер және Қитмнен мықты жауынгерлер келді.
11 Олар әкелеріне: «Олармен бірге барып, оларды бастап жүр, әйтпесе сені өлтіреміз», – деді.
12 Ол ұлдарының оны ағасы Жақыпқа қарсы шығуға мәжбүрлеп жатқанын көргенде, ашуланып, ызаланды.
13 Бірақ кейін ол ағасы Жақыпқа қарсы жүрегінде жасырынған барлық зұлымдықты есіне алды; әкесі мен анасына берген антын есіне алмады, өйткені ол ағасы Жақыпқа өмір бойы зұлымдық ойламаймын деп ант берген еді.
14 Осының бәріне қарамастан, Жақып олардың өзіне қарсы шайқасқа келе жатқанын білмеді, сондықтан әйелі Лия үшін қайғырып, төрт мың сарбаз бен таңдаулы жауынгерлермен мұнараға жақындағанша қайғырды.
15 Хеброн тұрғындары оған: «Міне, ағаң сенімен шайқасуға келді. Ол төрт мың семсермен қаруланған, қалқан мен қару-жарақпен қаруланған», – деген хабар жіберді. Өйткені олар Жақыпты Есаудан гөрі жақсы көретін. Олар оған бұл туралы айтты, өйткені Жақып Есаудан гөрі жомарт және мейірімді адам еді.
16 Бірақ Жақып мұнараға жақындағанша сенбеді.
17 Мұнараның қақпаларын жауып, қабырғалардың үстінде тұрып, ағасы Есаумен сөйлесіп: «Қайтыс болған әйелім үшін мені жұбату үшін келгенің қандай керемет! Әкеңе де, анаңа да олар қайтыс болар алдында берген антың осы ма? Сен антыңды бұздың, әкеңе берген антыңмен үкім шығарылдың», – деді.
18 Сонда Есау оған былай деп жауап берді: «Адам балалары да, жердегі жануарлар да мәңгілікке ант берген әділдік антын бермейді; олар күн сайын бір-біріне қарсы жамандық ойластырып, әрқайсысы өз жауы мен дұшпанын қалай өлтіруді ойластырады».
19 Сен мені де, балаларымды да мәңгілікке жек көресің, сенімен туыстық байланыс үзілмейді.
20 Мен саған айтатын мына сөздерді тыңда: егер қабан терісін өзгертіп, қылшықтарын жүн сияқты жұмсақ ете алса, немесе басында бұғының немесе қойдың мүйізіндей мүйіз өсіре алса, онда мен сенімен бауырластық байланысын сақтаймын, ал егер емшектер анасынан ажыраса, сен маған бауыр болмадың.

21 Егер қасқырлар қозыларды жемеу немесе зорлық-зомбылық жасамау үшін олармен татуласса, және жүректері оларға жақсылыққа бағытталған болса, онда менің жүрегімде саған деген тыныштық болады.
22 Егер арыстан өгіздің досы болып, онымен татуласса, Егер ол онымен бір мойынтұрыққа байланып, онымен бірге жер жыртса, Мен сенімен татуласамын.
23 Қарға раза сияқты ақшылданған кезде, Мен сені сүйгенімді біл, сенімен татуласамын, сен тамырыңнан жұлып тасталасың, ұлдарың тамырынан жұлып тасталады, саған тыныштық болмайды.
24 Жақып оған жүрегімен және жан-тәнімен зұлымдықпен қарайтынын және найзаны тесіп өлтіретін жабайы қабан сияқты секіріп келе жатқанын, бірақ одан шегінбей келе жатқанын көргенде,
25 Содан кейін ол өзінің және қызметшілерінің бәріне оған және оның серіктеріне шабуыл жасауды бұйырды.

38-ТАРАУ

1 Осыдан кейін Яһуда әкесі Жақыпқа: «Әке, садағыңды иіп, жебелеріңді лақтырып, жауды атып, жауды өлтір; сенде күш болсын, өйткені біз ағаңды өлтірмейміз, өйткені ол сен сияқты, ол сен сияқты, сондықтан оған осы құрметті көрсетейік», – деді.
2 Сонда Жақып садағын иіп, жебесін атып, ағасы Есаудың оң кеудесіне соғып, оны өлтірді.
3 Ол тағы да жебе атып, арамейлік Адоранның сол жақ кеудесіне тигізді де, оны артқа лақтырып өлтірді.
4 Содан кейін Жақыптың ұлдары қызметшілерімен бірге мұнараның төрт жағына топ-топ болып бөлініп, жолға шықты.
5 Яһуда алға шықты, онымен бірге Нафтали мен Ғад, елу қызметшісі мұнараның оңтүстік жағында тұрды. Олар алдарынан кездескендердің бәрін өлтірді, бірақ ешқайсысы қашып құтыла алмады.
6 Леви, Дан және Ашир елу адаммен бірге мұнараның шығыс жағына шығып, Моаб пен Аммонның жауынгерлерін жеңді.
7 Рубен, Исахар және Забулон рулары елу адаммен бірге мұнараның солтүстік жағына шығып, філістірлердің жауынгерлерін өлтірді.
8 Шимон, Бениямин және Рубен ұлы Енох мұнараның батыс жағына елу адаммен бірге шығып, Едом мен хорлықтардың төрт жүз мықты жауынгерін өлтірді; алты жүз адам қашып кетті, ал Есау ұлдарының төртеуі олармен бірге қашып кетті, ал әкелері Адурамдағы төбеде құлап, өлі күйінде жатты.
9 Жақыптың ұлдары оларды Сейір тауларына дейін қуып жетті. Жақып ағасын Адурамдағы төбеге жерледі, ал ол үйіне оралды.
10 Жақыптың ұлдары Сейір тауларында Есау ұлдарына қатты қысым көрсетіп, мойындарын бүгіп, Жақып ұлдарының қызметшісіне айналды.
11 Олар әкелерінен олармен татуласуды немесе өлтіруді сұрады.
12 Жақып ұлдарына татуласуды тапсырды, олар татуласып, оларға құлдық мойынтұрығын салды, сондықтан олар Жақыпқа және оның ұлдарына әрқашан салық төлеп отырды.
13 Олар Жақып Мысырға көшкен күнге дейін оған алым-салық төлеп отырды.
14 Ал Едом ұлдары Жақыптың он екі ұлы салған құлдықтан бүгінге дейін құтылған жоқ.
15 Исраил халқына патшалық құрмай тұрып, Едом жерінде билік құрған патшалар мыналар:
16 Беор ұлы Балақ Едомда билік құрды, оның қаласының аты Данаба еді.
17 Балақ қайтыс болды, оның орнына Босерлік Зараның ұлы Жобаб патшалық құрды.
18 Жобаб қайтыс болды, оның орнына Теман жерінен шыққан Асам патшалық құрды.
19 Асам қайтыс болды, оның орнына Моаб даласында мадияндықтарды жеңген Барад ұлы Адат патшалық құрды, оның қаласының аты Авит еді.
20 Адат қайтыс болып, оның орнына Амасақадан шыққан Салман патшалық құрды.
21 Салман қайтыс болды, оның орнына өзен жағасындағы Рааботтан келген Саул патшалық құрды.
22 Саул қайтыс болды, оның орнына Ахбор ұлы Баелунан патшалық құрды.
23 Ахбордың ұлы Баелунан қайтыс болды, оның орнына Адат патшалық құрды, ал оның әйелінің аты Метабедзаабтың немересі Матараттың қызы Майтабит еді.
24 Бұлар Едом жерінде билік құрған патшалар.

39-ТАРАУ

1 Жақып әкесінің көшіп-қонып жүрген жерінде, Қанахан жерінде тұрды. Жақыптың ұрпақтары мыналар.
2 Жүсіпті Мысыр еліне алып келгенде, он жеті жаста еді. Перғауынның бас аспазы, уәзірі Потифар оны сатып алды.
3 Ол Жүсіпті бүкіл үйінің басшысы етіп тағайындады. Жүсіптің арқасында мысырлықтардың үйіне Жаратқан Иенің батасы түсті, ал Жаратқан Ие оған барлық ісінде батасын берді.
4 Мысырлық бәрін Жүсіптің қолына тапсырды, өйткені ол Жаратқан Иенің онымен бірге екенін және Жаратқан Иенің оған барлық ісінде батасын бергенін көрді.
5 Жүсіптің келбеті өте әдемі еді. Қожайынының әйелі басын көтеріп, Жүсіпті көріп, оған ғашық болып, өзімен жатуын өтінді.
6 Бірақ ол жанын қимады, Жаратқан Иені және әкесі Жақыптың Ыбырайымның сөздерінен оқыған сөздерін есіне алды: күйеуі бар әйелмен зина жасамау керек; ол үшін көкте Ең Жоғарғы Құдайдың алдында өлім жазасы белгіленді, ал күнәсі мәңгілік кітаптарда Жаратқан Иенің алдында үнемі жазылып тұрады.
7 Жүсіп бұл сөздерді есіне түсіріп, онымен жатудан бас тартты.
8 Әйел оған бір жыл бойы жалынды, бірақ ол бас тартып, тыңдамады.
9 Бірақ әйел оны құшақтап, үйде ұстап, өзімен жатуға мәжбүр етті де, есіктерін жауып, оны мықтап ұстады; бірақ ол киімін әйелдің қолында қалдырып, есікті бұзып кіріп, әйелдің көзінен қашып кетті.

10 Әйел оның өзімен жатқысы келмейтінін көріп, қожайынының алдында оған жала жауып: «Сен сүйетін еврей құлың мені зорлап, менімен жатқызғысы келді. Мен даусымды шығарған кезде, ол қашып кетті де, мен оны ұстап алған кезде киімін қолымда қалдырды, ал ол есікті бұзып кірді», – деді.
11 Мысырлық Жүсіптің киімін және сынған есікті көріп, әйелінің сөздерін естіп, оны патша қамап қойған тұтқындар тұратын түрмеге тастады.
12 Ол түрмеде болды; Жаратқан Ие Жүсіпке түрме күзетшілерінің бастығының көз алдында мейірім мен рақым сыйлады, өйткені ол Жаратқан Иенің онымен бірге екенін және Жаратқан Иенің оның барлық ісін сәтті ететінін көрді.
13 Ол барлық нәрсені өз қолына тапсырды, ал түрме күзетшілерінің бастығы оның қолындағы ештеңені білмеді, өйткені Жүсіп бәрін істеді, ал Жаратқан Ие оны жетілдірді.
14 Ол сол жерде екі жыл тұрды. Сол күндері Мысыр патшасы перғауын екі уәзіріне, бас шарапшы мен бас наубайшыға ашуланып, оларды бас аспазшының үйіндегі Жүсіптің түрмесіне қамады.
15 Түрме күзетшілерінің бастығы Жүсіпті оларға қызмет етуге тағайындады, ол олардың алдында қызмет етті.
16 Бас шарапшы мен бас наубайшы екеуі де түс көріп, оны Жүсіпке айтып берді.
17 Ол оларға жорығандай, перғауын бас шарапшыны өз қызметіне қайтарды, ал Жүсіп оларға жорығандай, ол өлтірген (бас) наубайшыны да өз орнына қойды.
18 Бірақ бас шарапшы Жүсіпті түрмеде ұмытып кетті, бірақ оған не болатынын айтқан болатын. Жүсіптің қалай айтқанын перғауынға айтуды ұмытып кетті, себебі ол ұмытып кетті.

40-ТАРАУ

1 Сол күндері перғауын бір түнде бүкіл елді ашаршылық жайлағаны туралы екі түс көрді. Ол ұйқысынан оянып, Мысырдағы барлық түс жорушылар мен сиқыршыларды шақырып, екі түсінің мағынасын айтып берді, бірақ олар оны айтып бере алмады.
2 Сонда бас шарапшы Жүсіпті есіне түсіріп, патшаға ол туралы айтып берді, патша оны түрмеден шығарып, екі түс көрді.
3 Ол перғауынға екі түсінің бір екенін айтып, оған былай деді: «Жеті жыл бүкіл Мысыр жерінде молшылық болады, содан кейін жеті жылдық аштық болады, бұл бүкіл елде болмаған аштық.
4 Енді перғауын бүкіл Мысыр еліне бақылаушылар тағайындасын, олар молшылық жылдары бойы әр қалада азық-түлік жинасын. Жеті жылдық аштыққа азық-түлік болады, жер аштықтан жойылып кетпейді, себебі ол өте қатты болады.
5 Жаратқан Ие Жүсіпке перғауынның көз алдында мейірім мен рақым сыйлады, ал перғауын қызметшілеріне: «Біз бұл адам сияқты дана және ақылды адамды таба алмаймыз, өйткені Жаратқан Иенің Рухы онымен бірге», – деді.
6 Ол оны бүкіл патшалығында екіншісі етіп тағайындады, бүкіл Мысырға билік берді және перғауынның екінші арбасына мінгізді.
7 Оған жүннен жасалған киім кигізіп, мойнына алтын алқа тағып, (жаршы) оның алдында «Ел 'Эл уа 'Абирер» деп жар салып, қолына сақина тағып, бүкіл үйінің басшысы етіп тағайындады да, оны дәріптеп: «Тек тақта отырғанда ғана сенен үлкен боламын», – деді.
8 Жүсіп бүкіл Мысыр елін басқарды, перғауынның барлық әміршілері, оның барлық қызметшілері және патшаның істерін атқаратындардың бәрі оны жақсы көрді, өйткені ол мақтаншақтық пен менмендіктен арылып, ешкімді алаламай, сыйлықтарды қабылдамай, елдің барлық халқын әділдікпен билік етті.
9 Жүсіптің кесірінен Мысыр жері перғауынның алдында тыныштық орнады, өйткені Жаратқан Ие онымен бірге болды және оны білетіндер мен ол туралы естігендердің алдында оған барлық ұрпақтарына мейірім мен рақым сыйлады. Перғауынның патшалығы жақсы ұйымдастырылған, онда шайтан да, зұлым адам да болған жоқ.
10 Патша Жүсіпке Сефантифан деген ат қойып, оған Гелиополис діни қызметкері, бас аспазшы Потифардың қызын әйелдікке берді.
11 Жүсіп перғауынның алдында тұрған күні отыз жаста еді.
12 Сол жылы Ысқақ қайтыс болды. Жүсіп екі түсінің жоруында айтқандай, бүкіл Мысыр жерінде жеті жыл молшылық болды, ал Мысыр жері бір өлшем бірліктен мың сегіз жүз өлшем өнім берді.
13 Жүсіп әр қалаға астық жинап, астықтың көптігін санап, өлшей алмайтындай етіп тойдырды.

41-ТАРАУ

1 Қырық бесінші мерейтойда, екінші аптада (және) екінші жылы, [2165 AM] Яһуда өзінің тұңғыш ұлы Ерге Арам қыздарынан Тамар есімді әйел алды.
2 Бірақ ол оны жек көріп, онымен жақындаспады, себебі анасы Қанахан қыздарынан еді. Ол анасының туыстарынан әйел алғысы келді, бірақ әкесі Яһуда оған рұқсат бермеді.
3 Яһуданың тұңғышы Ер зұлым еді, сондықтан Жаратқан Ие оны өлтірді.
4 Яһуда ағасы Онанға: «Ағаңның әйеліне кіріп, оған күйеуінің ағасының міндетін атқар, ағаңа ұрпақ ұлағат», – деді.
5 Онан тұқымның өзінікі емес, тек ағасынікі болатынын біліп, ағасының әйелінің үйіне кіріп, тұқымды жерге төкті. Ол Жаратқан Иенің көз алдында зұлым болды, сондықтан Ол оны өлтірді.
6 Яһуда келіні Тамарға: «Ұлым Шелах өскенше әкеңнің үйінде жесір болып қал, мен сені оған әйелдікке беремін», – деді.
7 Ол өсті; бірақ Яһуданың әйелі Бедуел ұлы Шелаға үйленуге рұқсат бермеді. Ал Яһуданың әйелі Бедуел осы аптаның бесінші жылында қайтыс болды [2168 AM].

8 Алтыншы жылы Яһуда қойларын қырқуға Тимнаға барды. [2169 AM] Олар Тамарға: «Қайын атаң қойларын қырқуға Тимнаға барады», – деді.
9 Ол жесірлік киімін шешіп, перде жауып, әдемі киініп, Тимнаға апаратын жолдың бойындағы қақпаның алдына отырды.
10 Яһуда жол жүріп бара жатып, оны жезөкше деп ойлап, оған: «Мен саған кірейін», – деді. Әйел оған: «Кір», – деді. Ол кіріп кетті.
11 Әйел оған: «Маған жалақымды бер», – деді. Ол оған: «Менің қолымда саусағымдағы сақинадан, алқадан және қолымдағы таяғымнан басқа ештеңе жоқ», – деді.
12 Әйел оған: «Маған жалақымды жібергенше, оларды маған бер», – деді. Ол оған: «Мен саған бір лақ жіберемін», – деді. Ол оларды оған берді де, оған жақындады, ол одан жүкті болды.
13 Яһуда қойларына кетті, ал ол әкесінің үйіне кетті.
14 Яһуда өзінің қойшысы, адолламдық, арқылы бір лақты жіберді, бірақ ол оны таба алмады. Ол сол жердің адамдарынан: «Мұнда болған жезөкше қайда?» – деп сұрады. Олар оған: «Біздің арамызда жезөкше жоқ», – деп жауап берді.
15 Ол қайтып келіп, оған әйелді таппағанын айтты. «Мен сол жердің адамдарынан сұрадым, олар маған: «Мұнда жезөкше жоқ», – деді».
16 Ол: «Ол оларды сақтасын, әйтпесе біз мазаққа айналамыз», – деді. Үш ай өткен соң, оның жүкті екені белгілі болды. Олар Яһудаға: «Келінің Тамар жезөкшеліктен жүкті болып қалды», – деді.
17 Яһуда әкесінің үйіне барып, әкесі мен ағаларына: «Оны алып шығып, өртеп жіберіңдер, өйткені ол Исраилде арам істер жасады», – деді.
18 Олар оны өртеп жіберу үшін алып шыққанда, ол қайын атасына сақина, алқа және таяқ жіберіп: «Бұлар кімдікі екенін біліңдер, өйткені мен одан жүкті болдым», – деді.
19 Яһуда мойындап: «Тамар менен гөрі әділірек», – деді.
20 Сондықтан оны өртеп жібермесін. Сол себепті ол Шелаға берілмеді, ол оған қайта жақындамады.
21 Осыдан кейін ол осы екінші аптаның жетінші жылында Перес [2170 AM] және Зерах есімді екі ұл туды.
22 Содан кейін жеті жыл жемісті болды, Жүсіп перғауынға осы туралы айтты.
23 Яһуда өз ісінің зұлым екенін мойындады, өйткені ол келінімен төсектес болған еді, және мұны өз көзінде жиркенішті деп санады, және ұлының етегін ашып, күнә жасап, адасқанын мойындады, және күнәсі үшін Жаратқан Иеге жалбарына бастады.
24 Түсінде біз оған шын жүректен жалбарынып, қайғырып, қайта жасамағаны үшін кешірілгенін айттық.
25 Ол күнәсынан және надандығынан бас тартқаны үшін кешірілді, өйткені ол біздің Құдайымыздың алдында үлкен күнә жасады; және осылай істейтін әрбір адам, енесінің қасында жатқан әрбір адам, оны отқа өртеп жіберсін, өйткені оларда ластық пен ластану бар, оларды отқа өртеп жіберсін.
26 Исраил халқына олардың арасында ешқандай арамдық болмасын деп бұйыр, өйткені келінімен немесе енесімен төсектес болған әркім арамдық жасаған болады; олар онымен төсектес болған еркекті де, әйелді де отқа өртесін, сонда Ол Исраилден қаһар мен жазаны қайтарады.
27 Ал Яһудаға оның екі ұлы онымен жақындаспағанын, сондықтан оның ұрпағы екінші ұрпаққа нығайып, тамыры жойылмайтынын айттық.
28 Өйткені ол көзінің қиығымен барып, жаза іздеді, яғни Ыбырайымның үкімі бойынша, ол ұлдарына өсиет еткен еді, ал Яһуда оны отқа өртеп жіберуге тырысты.

42-ТАРАУ

1 Қырық бесінші мерейтойдың үшінші аптасының бірінші жылында [2171 AM] жерді аштық жайлап, жерге жаңбыр жаумады, өйткені ештеңе жаумады.
2 Жер құнарсызданды, бірақ Мысыр жерінде азық-түлік болды, өйткені Жүсіп жеті молшылық жылында жердің тұқымын жинап, сақтап қалды.
3 Мысырлықтар Жүсіпке тамақ беру үшін келді. Ол бірінші жылғы астық сақталған қоймаларды ашып, оны сол жердің халқына алтынға сатты.
4 Қанахан жерінде аштық қатты ушығып тұрды. Жақып Мысырда азық-түлік бар екенін естіп, он ұлын Мысырдан азық-түлік әкелуге жіберді; бірақ Бениаминді жібермеді, сондықтан Жақыптың он ұлы да Мысырға барғандармен бірге келді.
5 Жүсіп оларды таныды, бірақ олар оны танымады. Ол олармен сөйлесіп, сұрады да: «Сендер тыңшылар емессіңдер ме, жердің жолдарын зерттеуге келмедіңдер ме?» – деп сұрады. Содан кейін ол оларды қамауға алды.
6 Содан кейін ол оларды қайтадан босатып, Шимонды жалғыз ұстап, тоғыз бауырын жіберді.
7 Ол олардың қаптарын астыққа толтырды, алтындарын қаптарына салды, бірақ олар білмеді.
8 Олар әкесі мен інісінің тірі екенін айтқандықтан, оларға кіші інілерін алып келуді бұйырды.
9 Олар Мысырдан шығып, Қанахан жеріне келді де, әкелеріне басынан өткен оқиғалардың бәрін, елдің билеушісінің оларға қалай дөрекі сөйлеп, Бениаминді алып келгенше Шимонды қалай ұстап алғанын айтып берді.
10 Жақып былай деді: «Мені балаларымнан айырдыңдар! Жүсіп те, Шимон да жоқ, ал сендер Бенжаминді алып кететін боласыңдар. Сендердің зұлымдықтарың маған тиді.
11 Ол: «Ұлым ауырып қалмауы үшін сендермен бірге бармайды. Өйткені олардың анасы екі ұл туды, біреуі қайтыс болды, ал мынаусын да менен тартып аласыңдар. Егер ол жолда қызба көтеріп алса, сендер менің қартайған шағымды қайғымен өлтірер едіңдер», – деді.
12 Өйткені ол қаптағы әрбір адамға ақшаларының қайтарылғанын көріп, оны жіберуден қорықты.
13 Қанахан жерінде және Мысыр жерінен басқа барлық жерлерде аштық күшейіп, ушығып кетті, өйткені мысырлықтардың көпшілігі Жүсіптің тұқым жинап, қоймаларға салып, аштық жылдарына сақтап қойғанын көргеннен бері тұқымдарын азық ретінде жинап қойған еді.

14 Мысыр халқы аштықтың алғашқы жылында сол арқылы тамақтанды.
15 Бірақ Исраил елдегі аштықтың қатты ушығып, құтқарылмайтынын көргенде, ұлдарына: «Қайта барып, өлмес үшін бізге азық-түлік тауып әкеліңдер», – деді.
16 Олар: «Біз бармаймыз. Егер кіші ініміз бізбен бірге бармаса, бармаймыз», – деді.
17 Исраил халқы егер ол оны өздерімен бірге жібермесе, аштықтан қырылып қалатынын түсінді.
18 Рубен: «Оны менің қолыма беріңдер, егер мен оны саған қайтарып әкелмесем, оның жаны үшін менің екі ұлымды өлтіріңдер», – деді.
19 Ол оған: «Ол сенімен бірге бармайды», – деді. Сонда Яһуда жақындап келіп: «Оны менімен бірге жібер, егер мен оны саған қайтарып әкелмесем, өмір бойы сенің алдыңда кінәлі болып өтейін», – деді.
20 Ол оны осы аптаның екінші жылы, айдың бірінші күні, сағат 21:72-де олармен бірге Мысыр жеріне жіберді. Олар барғандардың барлығымен бірге Мысыр жеріне келді. Қолдарында сыйлықтар: стекта, бадам, теребинт жаңғақтары және таза бал болды.
21 Олар Жүсіптің алдына барып тұрды. Жүсіп ағасы Бенжаминді көріп, оны танып: «Бұл сендердің ең кіші інілерің бе?» – деп сұрады. Олар: «Ол сол», – деді. Жүсіп: «Ұлым, Жаратқан Ие саған рақым етсін!» – деді.
22 Ол оны үйіне жіберіп, Шимонды шақырып, оларға арнап той жасады. Олар қолдарынан келген сыйлықтарын оған ұсынды.
23 Олар оның алдында тамақтанды, ол барлығына бір бөліктен берді, бірақ Бениаминнің үлесі олардың кез келгенінен жеті есе көп болды.
24 Олар ішіп-жеп, орнынан тұрып, есектерінің жанында қалды.
25 Жүсіп олардың арасында бейбітшілік туралы ойлар басым ба, жоқ па, соны білу үшін жоспар құрды да, үй басқарушысына: «Олардың барлық қаптарын тамаққа толтырып, ақшаларын ыдыстарына салып бер. Ал менің ішетін күміс тостамды кішісінің қапшығына салып, жібер», – деді.

43-ТАРАУ

1 Жүсіп айтқандай істеді де, олардың барлық қаптарын азық-түлікке толтырып, ақшаларын қаптарына салып, тостағанды Бенжаминнің қапшығына салды.
2 Таңертең олар жолға шықты. Олар сол жерден кеткеннен кейін, Жүсіп үй басқарушысына: «Олардың соңынан қуып, жүгіріп барып, ұстап алып: «Жақсылығым үшін маған жамандық жасадыңдар; қожайыным ішетін күміс тостағанды ұрлап алдыңдар», – деп айт», – деді. Кенже інілерін маған қайтарып, мен сот отырысына бармас бұрын тезірек алып келіңдер.
3 Ол олардың соңынан жүгіріп барып, осы сөздерді айтты.
4 Олар оған: «Құдай сақтасын, құлдарыңыз бұлай істеп, қожайыныңыздың үйінен кез келген ыдыс-аяқты және бірінші рет қаптарымыздан тапқан ақшаны ұрлап кетпесін, біз, құлдарыңыз, Қанахан жерінен алып келгенбіз», – деді.
5 Онда қалайша ыдыс-аяқты ұрлаймыз? Міне, біз және қаптарымыз тінтіп жатырмыз. Арамыздағы біреудің қапшығынан тостағанды қайдан тапсаң да, ол өлтірілсін, ал біз және есектеріміз қожайыныңа қызмет етеміз.
6 Бірақ ол оларға: «Жоқ, мен кімді тапсам, соны ғана қызметші етемін, сонда сендер үйлеріңе аман-есен ораласыңдар», – деді.
7 Ол ыдыстардың ішінен үлкенінен бастап кішісіне дейін тінтіп жатқанда, ол Бениаминнің қапшығынан табылды.
8 Олар киімдерін жыртып, есектеріне жүк артып, қалаға оралып, Жүсіптің үйіне келді де, бәрі оның алдында жерге дейін иілді.
9 Жүсіп оларға: «Сендер жамандық істедіңдер», – деді. Олар: «Біз не дейміз және өзімізді қалай қорғаймыз?» – деді. Қожайынымыз құлдарының күнәсін ашты; міне, біз қожайынымыздың құлдарымыз және есектеріміз де.
10 Жүсіп оларға: «Мен де Жаратқан Иеден қорқамын; сендер үйлеріңе барыңдар, бауырларыңды маған қызмет етіңдер, өйткені сендер жамандық істедіңдер. Сендер адамның өз тостағанын Мен сияқты жақсы көретінін білмейсіңдер ме? Бірақ сендер оны менен ұрлап алдыңдар», – деді.
11 Сонда Яһуда былай деді: «Уа, мырзам, құлыңыздың анасының әкемізге екі ағайынды туып бергені туралы мырзамның құлағына бір сөз айтуыңызға рұқсат етіңіз. Біреуі жоғалып кетті, табылмады, ал анасынан жалғыз қалды, ал құлыңыздың әкеміз оны жақсы көреді, оның өмірі де осы баланың өмірімен байланысты.
12 Егер біз құлыңыз, әкеміз, қасыңызға барсақ, бала бізбен бірге болмаса, ол өледі, сонда біз әкемізді қайғымен өлтіреміз.
13 Енді, құлыңыз, баланың орнына қожайынымның құлы болып қалуға рұқсат етіңіз, ал баланы ағаларымен бірге жіберіңіз, өйткені мен сіздің құлыңыз, әкеміздің қолында оған кепілдік бердім. Егер мен оны қайтарып алмасам, құлыңыз әкеміздің кінәсін мәңгілікке еститін болады.
14 Жүсіп олардың бір-бірімен тату екенін көріп, өзін ұстай алмай, өзінің Жүсіп екенін айтты.
15 Ол олармен еврей тілінде сөйлесіп, мойнына құшақтап жылады.
16 Бірақ олар оны танымай, жылай бастады. Сонда ол оларға: «Мені жоқтап жыламаңдар, тезірек әкемді маған әкеліңдер; сонда менің аузым сөйлеп тұрғанын, ағам Бенжаминнің көзі көріп тұрғанын көресіңдер», – деді.
17 Міне, аштықтың екінші жылы, әлі бес жыл бар, егін жиналмайды, ағаштар жеміс бермейді, жер жыртылмайды.
18 Аштықтан өліп қалмау үшін, мал-мүлкіңізге қайғырмау үшін тезірек үй іштеріңізбен бірге төмен түсіңіздер. Өйткені Жаратқан Ие мені сендерден бұрын көптеген адамдардың өмір сүруі үшін жағдай жасау үшін жіберді.
19 Әкеме менің әлі тірі екенімді, Жаратқан Иенің мені перғауынға әке, оның үйіне және бүкіл Мысыр еліне билеуші еттінін көретіндеріңізді айтыңыздар.
20 Әкеме менің барлық даңқым, Жаратқан Иенің маған берген барлық байлығы мен даңқы туралы айтып беріңдер”.

21 Перғауынның бұйрығымен ол оларға арбалар мен жолға қажетті азық-түлік берді, сондай-ақ түрлі-түсті киімдер мен күміс әшекейлер берді.
22 Әкелеріне киім-кешек, күміс және астық тиейтін он есек жіберіп, оларды қайтарып жіберді.
23 Олар әкелеріне барып, Жүсіптің тірі екенін, жер бетіндегі барлық халықтарға астық өлшеп жатқанын және оның бүкіл Мысыр елінің билеушісі екенін айтты.
24 Әкелері бұған сенбеді, өйткені ол есінен танып қалды; бірақ Жүсіп жіберген арбаларды көргенде, рухы қайта тіріліп: «Жүсіп тірі болса, маған жеткілікті. Мен өлмес бұрын барып, оны көрейін», – деді.

44-ТАРАУ

1 Исраил үшінші айдың жаңа айында үйінен Хараннан шығып, Ант құдығына қарай жолға шықты. Осы айдың жетінші күні әкесі Ысқақтың Құдайына құрбандық шалды.
2 Жақып Бетелде көрген түсі есіне түсіп, Мысырға барудан қорықты.
3 Ол Жүсіпке хабар жіберіп, бармайтынын ойлап жүргенде, сол жерде жеті күн болды. Мүмкін, ол қалуы керек пе, жоқ па, аян көрер.
4 Ол алғашқы өнімдердің егін жинау мерекесін ескі дәнмен тойлады, өйткені бүкіл Қанахан жерінде бір уыс тұқым болған жоқ, өйткені аштық барлық мал мен ірі қара мал мен құстарды, сондай-ақ адамдарды да басып алды.
5 Он алтыншы күні Жаратқан Ие оған көрініп: «Жақып, Жақып!» – деді. Ол: «Мен осындамын», – деді. Ол оған: «Мен ата-бабаларыңның Құдайымын, Ыбырайым мен Ысқақтың Құдайымын. Мысырға барудан қорықпа, өйткені Мен сенен сол жерде ұлы халық жасаймын. Мен сенімен бірге барамын, сені қайтадан алып шығамын, осы жерге жерленесің, Жүсіп қолын көздеріңе қояды», – деді.
6 Қорықпа, Мысырға бар.
7 Сонда оның ұлдары мен немерелері орнынан тұрып, әкелері мен заттарын арбаларға отырғызды.
8 Исраил үшінші айдың он алтыншы күні Ант құдығынан тұрып, Мысыр еліне бет алды.
9 Исраил Яһуданы Гөшен жерін барлауға ұлы Жүсіпке жіберді, өйткені Жүсіп ағаларына келіп, сол жерге қоныстанып, өзіне жақын болуларын айтқан еді.
10 Бұл жер Мысыр жеріндегі ең жақсы жер еді және оған барлығы үшін де, мал үшін де жақын еді.
11 Әкелері Жақыппен бірге Мысырға көшкен Жақыптың ұлдарының есімдері мыналар.
12 Исраилдің тұңғышы Рубен, оның ұлдарының есімдері Енох, Паллу, Хесрон және Карми.
13 Шимон және оның ұлдары; оның ұлдарының аттары: Жемуел, Ямин, Охад, Яхин, Зохар және жеті сефаттық әйелдің ұлы Шаул.
14 Леуі және оның ұлдары; оның ұлдарының аттары: Герсон, Қахат және Мерари-төрт.
15 Яһуда және оның ұлдары; ұлдарының аттары: Шела, Перес және Зарах-төрт.
16 Исахар және оның ұлдары; ұлдарының аттары: Тола, Фуа, Ясуб және бесеу Шимрон.
17 Забулон және оның ұлдары; оның ұлдарының аттары: Серед, Елон және Яхлел – төртеуі.
18 Міне, Жақып пен оның Леядан Месопотамияда туған ұлдары: алты ұл, ал Дина есімді бір қарындасы, сондай-ақ Лиядан туған ұлдардың және олардың әкелері Жақыппен бірге Мысырға көшкен ұлдарының барлығы жиырма тоғыз жан, ал әкесі Жақып олармен бірге болғанда, отыз жан еді.
19 Лияның күңі, Жақыптың әйелі Зилпаның ұлдары. Зилпа Жақыпқа Ғад пен Ашурды туып берді.
20 Ғадтың ұлдары: Зифион, Хагги, Шуни, Эзбон, Эри, Арели және Ароди-сегіз.
21 Аширдің ұлдары: Имна, Ишва, Ишуи, Бериях және Серах, олардың алты қызы болды.
22 Лияның барлық жандары он төрт, ал Лияның барлық жандары қырық төрт болды.
23 Жақыптың әйелі Рахиланың ұлдары: Жүсіп пен Бениямин.
24 Әкесі Мысырға келмес бұрын, Жүсіпке Мысырда үш ұл туылды: Хелиополис діни қызметкері Потифардың қызы Асенат, Манаса мен Ефрем.
25 Бениаминнің ұлдары: Бела, Бехер, Ашбел, Гера, Нааман, Ехи, Рош, Мупим, Хупим және Ард-он бір.
26 Рахиланың жандарының жалпы саны он төрт еді.
27 Жақыптың әйелі Рахиланың күңі Балханың Жақыпқа туып берген ұлдары: Дан мен Нафтали.
28 Олармен бірге Мысырға барған ұлдарының есімдері мыналар: Данның ұлдары: Хушим, Самон, Асуди, Ижака және Саломон – алты ұлы.
29 Олар Мысырға кірген жылы қайтыс болды, ал Дан Хушим ғана қалды.
30 Нафталидің ұлдарының есімдері: Яхзиел, Гуни, Йезер, Шалум және Ив.
31 Аштық жылдарынан кейін дүниеге келген Ив Мысырда қайтыс болды.
32 Рахиланың жандарының жалпы саны жиырма алты болды.
33 Жақыптың Мысырға барған жандарының барлығы жетпіс жан еді. Бұлар оның балалары және немерелерінің балалары, барлығы жетпіс жан, бірақ бесеуі Жүсіптен бұрын Мысырда қайтыс болып, балалары болмады.
34 Қанахан жерінде Яһуданың екі ұлы, Ер мен Онан, қайтыс болды, олардың балалары болмады. Исраил ұлдары қаза тапқандарды жерледі, олар жетпіс басқа ұлттың қатарына қосылды.

45-ТАРАУ

1 Исраил халқы қырық бесінші мерейтойдың үшінші аптасының екінші жылының төртінші айының жаңа айында, яғни таңғы 21:72-де Мысыр еліне, Гөшен жеріне кірді.
2 Жүсіп әкесі Жақыпты қарсы алу үшін Гөшен жеріне барды да, әкесінің мойнына құшақтап жылады.
3 Сонда Исраил Жүсіпке: «Енді сені көргеннен бері өлейін. Енді Исраилдің Құдайы Жаратқан Иеге, Ыбырайым мен Ысқақтың Құдайына, қызметшісі Жақыптан мейірімі мен рақымын аямағанына, мадақталсын», – деді.

4 Тірі кезімде жүзіңді көргенім маған жеткілікті; иә, Бетелде көрген аяным шындық. Құдайым Жаратқан Ием мәңгілік мадақталсын, Оның есімі мадақталсын.
5 Жүсіп пен оның ағалары әкелерінің алдында нан жеп, шарап ішті. Жақып Жүсіптің ағаларымен бірге тамақтанып, оның алдында ішіп отырғанын көріп, қатты қуанды. Ол өзін сақтап қалған және оған он екі ұлын сақтап қалған барлық нәрсенің Жаратушысы Құдайды мадақтады.
6 Жүсіп әкесі мен бауырларына Гөшен мен Рамсес жерінде және перғауынның алдында билік құрған айналасындағы барлық жерде тұру құқығын сыйға тартты. Исраил мен оның ұлдары Мысыр жерінің ең жақсы жері Гөшен жерінде тұрды, ал Исраил Мысырға келгенде жүз отыз жаста еді.
7 Жүсіп әкесі мен бауырларын және олардың мүлкін жеті жылдық аштыққа жететіндей нанмен қамтамасыз етті.
8 Ашаршылықтан Мысыр елі қатты зардап шекті, Жүсіп перғауынға азық-түлік үшін бүкіл Мысыр жерін сатып алды, ал ол перғауынға халықты, олардың малын және барлық нәрсесін иемденді.
9 Ашаршылық жылдары аяқталды. Жүсіп сегізінші жылы ел халқына тұқым мен азық-түлік берді, өйткені өзен бүкіл Мысыр жерін тасып кеткен еді.
10 Өйткені жеті жылдық аштық кезінде ол (тасып) тасып, өзен жағасындағы бірнеше жерді ғана суарған жоқ, бірақ қазір ол тасып, мысырлықтар жер егіп, сол жылы мол астық берді.
11 Бұл қырық бесінші мерейтойдың төртінші аптасының бірінші жылы [2178 AM] болды.
12 Жүсіп егіннің бестен бір бөлігін патшаға алып, төрт бөлігін оларға азық-түлік пен тұқым ретінде қалдырды. Жүсіп мұны Мысыр жерінде осы күнге дейін заңға айналдырды.
13 Исраил Мысыр жерінде он жеті жыл өмір сүрді, оның өмір сүрген күндері үш мерейтой, жүз қырық жеті жыл болды, және ол қырық бесінші мерейтойдың бесінші аптасының төртінші [2188 AM] жылында қайтыс болды.
14 Исраил өлер алдында ұлдарына батасын беріп, Мысыр жерінде басына түсетін барлық нәрселерді айтып берді; және оларға соңғы күндері не болатынын білдіріп, батасын беріп, Жүсіпке жердің екі бөлігін берді.
15 Ол ата-бабаларының қасына көз жұмды. Ол Қанахан жеріндегі қос үңгірге, әкесі Ыбырайымның жанына, Хеброн жеріндегі қос үңгірге өзі үшін қазған қабірге жерленді.
16 Ол өзінің және аталарының барлық кітаптарын ұлы Левиге берді, ол оларды сақтап, балалары үшін осы күнге дейін жаңартып отырсын.

46-ТАРАУ

1 Жақып қайтыс болғаннан кейін, Исраил ұлдары Мысыр жерінде көбейіп, үлкен ұлтқа айналды, және олардың жүректері бір болды, сондықтан ағасы бауырын жақсы көрді, және әркім бауырына көмектесті, және олар мол өсіп, өте көбейді, он апта жыл, Жүсіптің өмірінің барлық күндері.
2 Әкесі Жақыптан кейін Жүсіптің өмір сүрген барлық күндерінде шайтан да, зұлымдық та болған жоқ, өйткені барлық мысырлықтар Жүсіптің өмір сүрген барлық күндерінде Исраил ұлдарын құрметтеді.
3 Жүсіп жүз он жасында қайтыс болды: он жеті жыл Қанахан жерінде өмір сүрді, он жыл құл болды, үш жыл түрмеде отырды, сексен жыл патшаның қол астында болып, бүкіл Мысыр елін басқарды.
4 Ол, оның барлық бауырлары және сол ұрпақтың бәрі қайтыс болды.
5 Ол өлер алдында исраилдіктерге Мысыр жерінен шыққанда сүйектерін өздерімен бірге алып жүруді бұйырды.
6 Ол мысырлықтардың оны қайтадан Қанахан жеріне алып келіп жерлемейтінін білгендіктен, сүйектеріне ант берді. Қанахан патшасы Макамарон Ассирия жерінде тұрған кезде Мысыр патшасымен аңғарда шайқасып, оны сол жерде өлтіріп, мысырлықтарды Ермон қақпаларына дейін қуып жетті.
7 Бірақ ол кіре алмады, өйткені Мысырдың патшасы болған жаңа патша одан күштірек еді, сондықтан ол Қанахан жеріне оралды, ал Мысыр қақпалары жабылды, ешкім шықпады және ешкім Мысырға кірмеді.
8 Жүсіп екінші жылы, алтыншы аптада, қырық алтыншы мерейтойында қайтыс болды. Оны Мысыр жеріне жерледі, ал одан кейін барлық ағайындары қайтыс болды.
9 Мысыр патшасы қырық жетінші мерейтойда, екінші жылдың екінші аптасында Қанахан патшасымен соғысқа аттанды. Исраил ұлдары Жүсіптің сүйектерінен басқа Жақып ұлдарының барлық сүйектерін алып шығып, оларды таудың қос үңгіріндегі далаға көмді.
10 Олардың көпшілігі Мысырға оралды, бірақ аз ғана бөлігі Хеброн тауларында қалды, ал әкең Амрам олармен бірге қалды.
11 Қанахан патшасы Мысыр патшасын жеңіп, Мысыр қақпаларын жауып тастады.
12 Ол Исраил халқына қарсы зұлым жоспар құрып, Мысыр халқына былай деді: «Міне, Исраил халқы бізден де көбейіп, көбейіп кетті».
13 Олар тым көбейіп кетпес бұрын, ақылмен әрекет етейік, соғыс басталғанға дейін және олар бізге қарсы соғысқанға дейін оларды құлдыққа салайық. Әйтпесе олар жауларымызға қосылып, оларды жерімізден қуып шығады, өйткені олардың жүректері мен жүздері Қанахан жеріне бағытталған.
14 Ол оларды құлдыққа салу үшін үстінен жұмысшылар қойды; олар перғауынға, Питомға және Раамсеске арналған бекініс қалалар салды, сондай-ақ Мысыр қалаларындағы құлаған барлық қабырғалар мен бекіністерді қайта тұрғызды.
15 Оларға қатыгездікпен қызмет етті, ал оларға неғұрлым көп жамандық жасаған сайын, соғұрлым көбейіп, көбейе берді.
16 Мысыр халқы Исраил ұлдарына жиркенішпен қарады.

47-ТАРАУ

1 Жетінші аптада, жетінші жылы, қырық жетінші мерейтойда әкең Қанахан жерінен шықты, ал сен төртінші аптада, алтыншы жылы, қырық сегізінші мерейтойда дүниеге келдің; бұл Исраил ұлдарының басына түскен қиын кезең еді.
2 Сонда Мысыр патшасы перғауын оларға туған барлық ер балаларын өзенге лақтыруды бұйырды.
3 Олар сен туған күнге дейін жеті ай бойы оларды тастап кетті.
4 Анаң сені үш ай бойы жасырды, олар ол туралы айтты. Ол саған кеме жасап, оны шайыр мен асфальтпен жауып, өзен жағасындағы жалауларға қойды. Сені жеті күн бойы сонда қалдырды. Анаң түнде келіп, сені емізді, ал күндіз әпкең Мәриям сені құстардан қорғады.
5 Сол күндері перғауынның қызы Тармут өзенге шомылуға келді. Ол сенің жылаған дауысыңды естіп, қызметшілеріне сені алып шығуды бұйырды. Олар сені оған алып келді.
6 Ол сені кемеден шығарып, саған жаны ашыды.
7 Әпкең оған: «Барып, осы нәрестені емізіп, емізетін еврей әйелдерінің бірін шақырайын ба?» – деді.
8 Ол оған: «Бар», – деді. Ол барып, анаң Йохебедті шақырды, ол жалақысын беріп, сені емізді.
9 Кейінірек, сен есейгенде, олар сені перғауынның қызына алып келді, сен оның ұлы болдың. Әкең Амрам саған жазуды үйретті, ал үш аптадан кейін олар сені патша сарайына алып келді.
10 Патша сарайынан шығып бара жатып, бір мысырлықтың сенің досыңды, Исраил ұлдарының бірін, ұрып жатқанын көргенше, сен сарайда үш апта бойы жұмыс істедің, сонда сен оны өлтіріп, құмға жасырдың.
11 Екінші күні сен екі исраилдікпен төбелесіп, зұлымдық жасап жатқан адамға: «Неге бауырыңды ұрып жатырсың?» – дедің.
12 Ол ашуланып, ашуланып: «Сені бізге кім билеуші және төреші етіп қойды? Кеше мысырлықты өлтіргендей, мені де өлтірмекшісің бе?» – деді. Сен бұл сөздерден қорқып, қашып кеттің.

48-ТАРАУ

1 Қырық тоғызыншы мерейтойдың үшінші аптасының алтыншы жылында сен Мадиан жеріне бес апта және бір жыл бойы көшіп барып, сол жерде тұрдың. Елуінші мерейтойдың екінші жылының екінші аптасында Мысырға оралдың.
2 Ал сен өзің Оның Синай тауында саған не айтқанын және Мысырға қайтып бара жатқанда жолда онымен кездескенде ханзада Мастеманың саған не істегісі келгенін білесің.
3 Ол сенің мысырлықтардан кек алу үшін және оларды соттау үшін жіберілгеніңді көргенде, сені өлтіріп, мысырлықтарды сенің қолыңнан құтқаруға бар күшін салмады ма?
4 Мен сені оның қолынан құтқардым, сен Мысырда перғауынға, оның бүкіл үйіне, қызметшілері мен халқына қарсы белгілер мен кереметтер жасадың.
5 Жаратқан Ие Исраил халқы үшін олардан үлкен кек алып, оларды қан, бақа, бит, ит шыбындары және ішектерінде пайда болатын қатерлі ірінді жаралармен, ал малдарын қырып-жоюмен, бұршақ тастарымен, өскеннің бәрін жойып жіберді; бұршақ пен қараңғылықтан қалған қалдықтарды жеп қойған шегірткелермен, адамдар мен жануарлардың тұңғыштарының өлімімен және барлық пұттарынан Жаратқан Ие кек алып, оларды отқа өртеп жіберді.
6 Осының бәрін сен өзің жариялауың үшін жібердің, сен Мысыр патшасымен оның барлық қызметшілері мен халқының алдында сөйлестің.
7 Бәрі сенің айтқаныңдай болды; Мысыр жеріне он үлкен және қорқынышты жаза жібердің, сонда Сен Исраил үшін кек алдың.
8 Жаратқан Ие бәрін Исраил халқы үшін, яғни Ыбырайыммен жасасқан келісіміне сәйкес, күштеп құлдыққа түсіргендіктен, олардан кек алатынын айтты.
9 Ал ханзада Мастема саған қарсы шығып, сені перғауынның қолына тапсыруды көздеді, ал ол мысырлық сиқыршыларға көмектесті.
10 Олар сенің алдыңда тұрып, зұлымдық жасады, біз оларға істеуге рұқсат бердік, бірақ олардың қолымен емдеуге жол бермедік.
11 Жаратқан Ие оларды қатерлі жаралармен жазалады, олар тұра алмады, өйткені біз оларды жойып жібердік, сондықтан олар ешқандай керемет жасай алмады.
12 Осы белгілер мен кереметтерге қарамастан, ханзада Мастема ұялмады, өйткені ол батылданып, мысырлықтарды мысырлықтардың барлық күштерімен, арбаларымен, аттарымен және Мысыр халықтарының барлық әскерлерімен қудалауға шақырды.
13 Мен мысырлықтар мен Исраилдің арасында тұрдым, біз Исраилді оның қолынан және халқының қолынан құтқардық, ал Жаратқан Ие оларды теңіздің ортасынан құрғақ жер сияқты алып өтті.
14 Құдайымыз Жаратқан Ие Исраилдің соңынан қуып келген барлық халықтарды теңіздің ортасына, Исраил ұлдарының астындағы тұңғиыққа лақтырды. Мысыр халқы өзенге балаларын лақтырғандай, Ол олардың 1 000 000-нан кек алды, ал халқыңның бір емшектегі баласын өзенге лақтырғаны үшін мың күшті және жігерлі ер адам қырылды.
15 Он төртінші, он бесінші, он алтыншы, он жетінші және он сегізінші күндері ханзада Мастема Исраил ұлдарын айыптамау үшін байланып, олардың артына қамалды.
16 Ал он тоғызыншы күні біз оларды мысырлықтарға көмектесу және Исраил халқын қудалау үшін босаттық.
17 Ол жүректерін қасарыстырып, қыңыр етті. Құдайымыз Жаратқан Ие мысырлықтарды өлтіріп, теңізге лақтыру үшін осы айла-шарғыны ойлап тапты.
18 Он төртінші күні біз онымен байластық, өйткені ол мысырлықтардан ыдыс-аяқ, киім-кешек, күміс, алтын және қола ыдыстар сұраған күні мысырлықтарды құлдыққа салу үшін оларды айыптамасын деп еді.
19 Біз Исраил ұрпақтарын Мысырдан бос қолмен шығарған жоқпыз.

49-ТАРАУ

1 Жаратқан Иенің сендерге Құтқарылу мейрамына қатысты өсиетін естеріңде сақтаңдар: оны бірінші

айдың он төртінші жұлдызында өз уақытында тойлаңдар, кешке дейін сойыңдар, ал күн батқаннан бастап он бесінші күні кешке түнде жеңдер.
2 Өйткені осы түні – мерекенің басы мен қуаныштың басы – сендер Мысырда Пасха асын жеп жаттыңдар, сол кезде Мастеманың барлық күштері Мысыр жеріндегі барлық тұңғыштарды, перғауынның тұңғышынан бастап диірмендегі тұтқындағы қызметшінің тұңғышына дейін және малға дейін өлтіруге жіберілген еді.
3 Жаратқан Ие оларға берген белгі мынау: бір жасар қозының қанын көрген әрбір үйге кіріп, сойып кетпеуі керек еді, керісінше, үйдегілердің бәрі аман қалуы үшін, өйткені қанның белгісі оның маңдайшаларында болды.
4 Жаратқан Иенің құдіретті күштері бәрін Жаратқан Ие бұйырғандай істеді. Олар бүкіл Исраил халқының жанынан өтті, бірақ індет олардың арасынан малды да, адамды да, итті де жойған жоқ.
5 Мысырда індет өте қатты болды, сондықтан Мысырда бірде-бір үй қайтыс болған жоқ, жылап, жоқтау естілген жоқ.
6 Бүкіл Исраил халқы Пасха қойының етін жеп, шарап ішіп, ата-бабаларының Құдайы Жаратқан Иені мадақтап, бата беріп, алғыс айтып жатты. Олар Мысырдың құлдығынан және зұлым құлдықтан шығуға дайын болды.
7 Бұл күнді өміріңнің барлық күндерінде есіңде сақта, жыл сайын, жыл сайын, оның күнінде, барлық заңына сәйкес атап өт. Оны күннен күнге немесе айдан айға кейінге қалдырма.
8 Өйткені бұл мәңгілік ереже, және барлық Исраил халқы үшін көктегі тақтайшаларға ойып жазылған, олар оны жыл сайын, жылына бір рет, барлық ұрпақтары бойы атап өтуі керек; және күндер саны шектелмеген, өйткені бұл мәңгілікке белгіленген.
9 Ал егер адам таза болып, мереке күні Жаратқан Иеге ұнамды құрбандық әкелу үшін, мейрам күні Жаратқан Иенің алдында ішіп-жеу үшін келмесе, таза және жақын адам құрбандықтан айырылады. Өйткені ол Жаратқан Иеге құрбандық шалуды белгіленген уақытта ұсынбағандықтан, кінәсін өз мойнына алады.
10 Исраил халқы келіп, Құтқарылу мейрамын белгіленген күні, бірінші айдың он төртінші күні, кештер арасында, күннің үшінші бөлігінен түннің үшінші бөлігіне дейін тойласын, өйткені күннің екі бөлігі жарыққа, ал үштен бір бөлігі кешке арналған.
11 Жаратқан Ие саған кешкі уақытта осыны орындауды бұйырды.
12 Оны күннің кез келген уақытында, тек кешке жақын уақытта союға болмайды, оны кешкі уақытта, түннің үштен бір бөлігіне дейін жесін, ал түннің үшінші бөлігінен бастап оның барлық етінен қалғанын отқа жағып жіберсін.
13 Олар оны суда пісірмейді, шикі күйінде жемейді, тек отта қуырып жейді. Оны басын ішімен және аяқтарын отта қуырып, сүйегін сындырмай, ыждағатпен жейді. Исраил ұлдарының бірде-бір сүйегі сынбайды.
14 Сондықтан Жаратқан Ие Исраил халқына Құтқарылу мейрамын белгіленген күні атап өтуді бұйырды, оның сүйегін сындырмауы керек, өйткені бұл мереке күні және бұйрық берілген күн, күннен күнге, айдан айға ауысуға болмайды, бірақ оны мереке күні атап өту керек.
15 Исраил халқына Құтқарылу мейрамын жыл сайын, жылына бір рет, белгіленген күні атап өтуді бұйыр. Бұл мереке Жаратқан Иенің алдында есте қаларлықтай болсын. Құтқарылу мейрамын өз уақытында тойлайтын жылы оларға ешқандай індет жіберілмесін, яғни Оның бұйрығына сәйкес барлық жағынан өлтірілмесін.
16 Олар оны Жаратқан Иенің киелі үйінен тыс жерде, Жаратқан Иенің киелі үйінің алдында жесін, ал Исраил қауымының барлық халқы оны белгіленген уақытта тойласын.
17 Ал сол күні келген әрбір адам оны Құдайларыңның қасындағы киелі үйде, жиырма жастан асқандарында, Жаратқан Иенің алдында жесін, өйткені олар оны Жаратқан Иенің киелі үйінде жеуі керек деп жазылған және бұйырылған.
18 Исраил халқы иеленетін Қанахан жеріне келіп, өз руларының бірінде Жаратқан Иенің киелі орны салынғанға дейін сол жердің ортасында Жаратқан Иенің шатырын орнатқанда, олар келіп, Жаратқан Иенің шатырының ортасында Құтқарылу мейрамын тойлап, оны Жаратқан Иенің алдында жыл сайын сойсын.
19 Ал үй өздерінің мұралық жерінде Жаратқан Иенің атынан салынған күндері, олар сол жерге барып, кешке, күн батқанда, күннің үштен бір бөлігінде Құтқарылу мейрамын сояды.
20 Олар оның қанын құрбандық үстелінің табалдырығына әкеліп, майын құрбандық үстеліндегі отқа жағуы керек, ал етін Жаратқан Иенің атынан киелі етілген үйдің ауласында отқа қуырып жеуі керек.
21 Олар өз қалаларында, тіпті Жаратқан Иенің киелі шатырының алдында немесе Оның есімі тұрған Оның киелі үйінің алдында ғана Құтқарылу мейрамын тойлауы керек, және олар Жаратқан Иеден адаспайды.
22 Мұса, сен Исраил халқына өзіңе бұйырылғандай Құтқарылу мейрамының ережелерін сақтауды бұйыр. Оларға жыл сайын, оның күндері мен ашытқысыз нан мерекесін жариялa: олар жеті күн бойы ашытқысыз нан жесін, оны тойласын, сондай-ақ сол жеті күн бойы Құдайыңның құрбандық үстелінде Жаратқан Иенің алдында күн сайын құрбандық шалсын.
23 Өйткені сендер Мысырдан шыққаннан кейін Шур шөліне жеткенше асығыс тойладыңдар, өйткені оны теңіз жағасында аяқтадыңдар.

50-ТАРАУ

1 Осы заңнан кейін мен саған Елим мен Синай арасындағы Синай шөлінде демалыс күндерін білдірдім.
2 Мен саған Синай тауындағы жердің демалыс күндері туралы және жылдар бойынша демалыс күндерімен бірге мерейтой жылдары туралы айттым, бірақ сол жылды сендер иемденетін жерлеріңе кіргенше айтқан жоқпын.

3 Жер өзінде тұрған кезде демалыс күндерін сақтайды, және олар мерейтой жылын біледі.

4 Сондықтан Мен сендерге жылдық апталарды, жылдарды және мерейтойларды белгіледім: Адам атаның күндерінен бастап бүгінгі күнге дейін [24:10] қырық тоғыз мерейтой және бір апта және екі жыл бар; және Жаратқан Иенің [24:50] өсиеттерін үйрену үшін олар Қанахан жеріне өтіп, батысқа қарай Иордан өзенінен өткенге дейін әлі қырық жыл бар (сөзбе-сөз «алыс»).

5 Исраил азғындықтан, ластықтан, ластанудан, күнәдан және қателіктерден тазарып, бүкіл жерде сенімді өмір сүргенше, мерейтойлар өтіп кетеді. Енді шайтан да, зұлым да болмайды, жер мәңгілікке таза болады.

6 Ал сендерге жазып қойған сенбі күндеріне қатысты өсиетке және оның барлық заңдарына назар аударыңдар.

7 Алты күн жұмыс істеңдер, ал жетінші күн — Құдайларың Жаратқан Иеге арналған демалыс күні. Сол күні өздерің де, ұлдарың да, құлдарың да, күңдерің де, барлық малдарың да, қастарыңда жүрген келімсектер де ешқандай жұмыс істемеңдер.

8 Сол күні жұмыс істеген адам өледі: сол күні арамдаған, әйелімен жақындасқан немесе сол күні бірдеңе істеймін деп айтқан адам сатып алу немесе сату үшін сол жерге сапар шегеді; алтыншы күні өзі дайындамаған суды өзіне тартқан немесе оны шатырынан немесе үйінен көтеру үшін жүк көтерген адам өледі.

9 Сенбі күні алтыншы күні дайындағандарыңыздан басқа ешқандай жұмыс істемеңдер: ішіп-жеп, демалып, демалыс күнін барлық жұмыстан бас тартып, сендерге мереке күнін және қасиетті күнді берген Құдайларың Жаратқан Иені мадақтау үшін. Бұл күн бүкіл Исраил үшін мәңгілік олардың күндерінің бірі.

10 Өйткені Жаратқан Иенің Исраилге берген құрметі зор, олар осы мереке күні ішіп-жеп, тойып, адам баласының еңбегіне жататын барлық еңбектен демалсын, тек ладан түтетуден және Жаратқан Иенің алдында бірнеше күн және демалыс күндері құрбандықтар мен құрбандықтарды әкелуден басқа.

11 Тек осы жұмыс сенбі күндері Құдайларың Жаратқан Иенің киелі үйінде атқарылсын; олар Исраил халқының күнәсін күн сайын құрбандық шалып, Жаратқан Иеге ұнамды естелік ретінде ұдайы құрбандық шалсын. Ол саған бұйырылғандай, оларды күн сайын қабылдасын.

12 Сондай-ақ үйде немесе басқа жерде жұмыс істейтін, саяхатқа шығатын немесе егіншілікпен айналысатын, от жаққан, жануарға мінген немесе теңізде кемемен жүрген, бір нәрсені ұрып өлтірген, жануарды немесе құсты сойған, жануарды, құсты немесе балықты ұстаған немесе демалыс күндері ораза ұстайтын немесе соғысатын әрбір адам:

13 Демалыс күні осы істердің кез келгенін істеген адам өледі. Исраил халқы жердің Демалыс күндеріне қатысты өсиеттеріне сәйкес Демалыс күндерін сақтайды. Ол маған берген тақташаларда жазылғандай, мен сендерге жыл мезгілдерінің заңдарын және күндерінің бөлінуіне сәйкес жыл мезгілдерін жазып беремін. Осымен күндерді бөлудің есебі аяқталды.